Ketabton.com

ښاغلی قیام‌الدین خان « خادم »
د «روهی ګاونه» مؤلف

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتو ټولنې له خپرونو څخه :

دخپرونو نمبر (۷۱)

روهي ګلونه

مؤلف

قيام الدين « خادم »

د پښتو ټولنې د دائرة المعارف د ترجمې د څانګې مدير

۱۳۲۵

د کابل

عمومي مطبعه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

زېری

بلبلان پسی ناري وهی رحمانه ! دبهار گـلونه شویدی که نه دی ؟

«رحمان»

* * *

دسوندك موندك سپلی اخری کیږي په بلبلو زیری وکړه : بیا بهاردی

«خوشحال»

* * *

د گلونو قدر چا زده ؟

دبـلـبل یا دبو را زده

«خوشحال»

تقریظ:

روهي گلونه

هر طرف ته نو بهار دی غوړیدلی
ستړگی وخوره چه به دا ننداره نه کا
(خوشحال)

دا ښکلی گلونه چه دښاغلی خادم په زیار راغونډ شوی دی او دپښتو ادب مینانو ته دسوغات په توگه وړاندی کیږی ، هغه گلونه دی چه پښتنو دپخوانیو شاعرانو دزړه په وینو روزلی شوی دی.
څنگه چه تراوسه پوری دپښتو ژبی په ادبیاتو کښی داسی یو جامع منتخبات نه و، او ښاغلی خادم (چه دپښتو یو پیاوړی ادیب دی) په دې کارگوتی پوری کړی او بریالی شوی دی ، نو پښتو ټولنه داخپله وظیفه گڼی چه ددی فاضل د ادستایلو وړ خدمت وستایی او په دې انتخاب ده ته تبریک ووایی او هم په دې گلونو سره دهغو پرد یسانو روح ښاد اویاد کړی چه دوی به د خوازه وطن په بیلتون کښی ویل:

قاصدان له روهه نه راځی مدت شو
سلام باد را رسوی منت ئې تم دی

او له خدایه غواړی چه داسی ډیر آثار پښتنو ته وړاندی کړی.

(عبد الرؤف «بېنوا»)
دپښتو ټولنی عمومی مدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهدیه

زه دا د رنګ رنګ تا زه ګلونو دسته هغه چاته په مخکښې ږدم چه تر هر چا اوتر څه دروه په ګلانو مین دی !

دشا هانو ور کړه لعلو جواهر وی   دادب دخاوندانو ؛ دزړه وینې

« خادم »

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د لوی څښتن حمد او ثنا وایو . او دده په هغه لاستائي چه تر ټولو غوره دی ؛ او په آل او لادئی درود لېږو او ددې شکر کوو چه په لږه موده کښې مونږ د خپل ملت (پښتو او پښتو نولی) په خدمت کښې «چه زمونږ د مشرانو او خصوصا د ګران ټولواك اعلیحضرت محمد ظاهر شاه رضامندی هم په دې کښې ده»
خو مره چه کېدی شوه د هغې نه ډېر کامیاب شو . یعنی په کوم وخت کښې د پښتو خدمتګارانو زیات آثار و لیکل ؛ چه لږ له دغو څخه چاپ شوی دی ؛ او ډېر لا پاتې دی په فرصت کښې به چاپ یېږی او د ذوق خاوندانو ته به وړاندې کېږی .

یو له دغو آثارو څخه چه د پښتو په ادب کښې ورته ډېره اړتیا لیدې شوه دا کتاب دی چه د «روهی ګلونو» په نامه نن له چاپه راووت . دا کتاب د ډېرو پخوانو هغو شاعرانو د اشعارو انتخاب دی ، چه نن یې آثار ډېر لږ کېږی ، دا اشعار او د دغو شعراؤ دیوانونه ماپه ډېر کوښښ پیدا کړیدی . او په ډېر زحمت سره مې تری دا مجموعه جوړه کړېده ؛ چه په خپل ډول او ترتیب کښې د نورو ژبو دیوې ، انتخابا تو ته هم نه ده ورته .

او داله دې کبله چه د پښتو شعراو ادب ځانته روح او ځانته لاری لری . ما دغه روح او د غه اسلوب په نظر کښې نیولی دی ؛ او هغسې مې د کتاب د ترتیب نقشه جوړه کړېده . او بیا مې دا کتاب لیکلی دی د دې کتاب په ترتیب کښې نوې خبره داده چه د تهجی تورو یا د ردیف او قافیې په لحاظ نه دی ترتیب شوی بلکه په ترتیب کښې موضوع او معنی ته زیات اهمیت ورکړی شوی دی . نو هر څو مره چه دا مجموعه یوه ادبی مجموعه ده ؛ او د ادب او شعر د نزاکتو او شاهکار یو څخه ډکه ده ؛ هغو مره د ژوند او زندګی د اسرارو خزانه هم ده !

په دغه شان سره د پخوانو کلاسیکی شعراؤ شعر په شپږو بابونو وېشل شویدی چه په هرباب کښې فصلونه دی ؛ او په فصلونو کښې هم ځانته ځانته عنوانونه دی . او د هر عنوان لاندی د مختلفو شاعرانو اشعار لیکلی شویدی . امید دی چه د قدردانانو په نزد به زما دا خواری ځای و نیسی ؛ او په درنه سترګه به ورته وګوری !

کابل - تنګ وز سازی - قیام الدین خادم

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی باب

مینه او محبت

لویه خدایه ، لویه خدایه ! ستا په مینه یه هر ځایه
غر ولاړ دی درناوی کښې ټوله ژوی په ځاری کښې
دلته دی د غر و لمنې زموږ کنږدی دی پکښې پلنی
داو ګړی دېر کړی خدایه !
لویه خدایه ، لویه خدایه !

دلته لنږ زموږ اور بل دی وور کور ګی دی، وور بورجل دی
مینه ستا کښې مونږ مېشته یو د بل چا په مله تله نه یو
هسک او ځمکه نغښته ستا ده د مهر و وده له تاده
دا پیالنه ستا ده خدایه !
لویه خدایه ، لویه خدایه !

« بیت بابا »

❀ ❀ ❀

پرلوړو غرو هم په دښتو کښې په لوی سهار په نیموشپو کښې
په غاړه ژغاو په شپېلکو کښې یاد وېر ژ لیو په شپېلو کښې
ټول ستا دیاد ناري سوري دی!
دستا د مینې ننداري دی !

جنډی زرغون که په بېدیا دی د بر ښه خواته په خندا دی
ترنك چه خږدی په ژړا دی دا ټول اغېز د مینې ستا دی
ټوله ښکل دی ستا له لاسه
ای دریا سوالو پاسه پاسه !

که نمر روښانه مخ یې سپین دی یا د سپوږمیه تندی وږین دی
که غردی ښکلی پرتمین دی لکه هنداره مخ یې سپین دی
ستا د ښکلا د اپلو شه ده
دا یې یو سپکه ننداره ده

لغات : هسك آسمان . مېشته : دېره . ځاری : عجز . جنډی : گل . ترنك : دیورود نوم دی .

دلته لوی غرونه زرغونېږي　　دژوند وږمې پکښې چلېږي
بوراوې شا وخوا گرځېږي　　سترگې لیدو ته یې هیښېږي
لویه خاونده دا ټوله ته یې
تل دنړۍ په ښکلېده یې

خاونده! ښکلی ستا جمال دی　　ښکاره یې لوریه‌لور کمال دی
که ورځ که شپه که پېری کال دی　　ستا دقدرت کمکی مثال دی
ستا د لورونو یوه رڼا ده
دلته چه جوړه تماشا ده

زړه مې داستا دمینې کور دی　　سوی دعشق په سوځندا ور دی
رب یې وتاته په هر لور دی　　بیله دې هیڅ دی ورک یې پلور دی
ستا دجمال په لیدو ښاد دی
که نه وی دغه نور بر باد دی

په غرو کښې ستادعشق شپېلکی دی　　ددې نړۍ په عشق سمی دی
که غټ که ووړ که پنډ نری دی　　ستا د جمال ځری هر شی دی
چه پردنیامې سترگی پرې شوې
ستا دجمال په ننداري شوې

نه هسک نه مځکه وه تورتم ؤ　　تیاره خپره وه ټول عدم ؤ
نه دا ابلیس نه نی آدم ؤ　　ستا د جمال سو چه پر تم ؤ
چه شو ښکاره ښکلی دنیا شوه
دپنځ پر لوری یې رڼا شوه

زه چه خرگند پردې دنیا شوم　　د ښکلي مخ په تماشا شوم
ستا پرجمال باندې شیدا شوم　　له خپلې ستې را جلا شوم
په ژړا ژړام چه بېلتون دی
یمه پردیسی بل مې تون دی

وگړیو، ولې «متی» ژاړي　　سورې یې اورې غاړې غاړي
څه غواړي، څه وایي، څه باړي　　خپل تون او کورو کلی غواړي
چونې چه بېل شي نیمه خوا شي
تل یې دبڼ په لور ژړا شي

« شیخ متی : کلات بابا »

❀　❀　❀

لغات ـ هیښ : حیران ، تون : ځای ، چونې : بلبل ، بڼ : باغ

الهی ! د محبت سو زو گداز را
تن پرور بلبل دي عیش کاندی پر گلو
که مي نزموبی یه ویاړ دوزو ستر گو
چه نظر له ناتوانی و چا ته نه کا
چه مي نوی سر کوزی چاته بي بنگلیو
اضطرا ب د حرص مي کړي له زړه گی اري
که مي نه فاشوي سرزید و عمر ته
خو بـه گورم د قیامت و ورځو شپو ته

چه خپل بر گئ یه آب د چرخ نکرم سر سبز
چه مدام وی یه چشمه د آفتا ب ولی
چه کباب یي یه گرمی ، زما ځیگر شی

چه بلبل یي و دیدن ته انتظار کا
که مي نه محتاجوي د صبا باد ته
سرخرو یي زما نصیب لکه لاله کړه

په اوبو کښې یي د کاملی گوټ پیدا کړ
په سجود یي مځکي سردی لگولی

الله مي رب د ی زه یي مربوب یم
غرق یه اوبو کښې کله اوبه وینی

د د ه یه حکم با لا پستی شی
نه تل بهار وی نه تل خزان وی

چه زما یه چمن راشی گستاخی کا
چه آزاد ه د منکر تر سره پر بوځی
چه کشور د افغا نا نو معطر شی
الهی ! د خپل حبیب له بر کته

په داور کښې دستی(۱) سمند رسازرا
پروانه لره په اور زما گداز را
می د عیش په میخانه کښې د مجازرا
د هغو بیمارو ستر گو نازو نیاز را
له دولت د عشقه هسی کبر و ناز را
قناعت قوی لنگر دد ي جهاز را
خپل زانو لکه نرگس محرم راز را
دا انجام په دم قدم کښې د آغاز را
«عبدالمجید مهمند»

د همت علو پشان د کهکشان را
د سحر پشان درست عمر سپین دامان را
دلاله غوندی په جام مئی جوشان را
کاظم خان «شیدا»

نن و ماوته گلشن د هغه باغ را
بوی د یار د تورو زلفو په دماغ را
پرسینه له محبته هسی داغ را
«شمس الدین کاکړ»

ده ور کړی پکښې اورله مکان دی
هم یي زوړند په ر کوع سره آسمان دی
«عبدالرحمن مهمند»

بنده دده یم که خوب نا خوب یم
نعمت یي نه وینم په نعمت ډوب یم
«عبدالقادر ختك»

مستی خمار شی خمار مستی شی
هستی نیستی لری ، نیستی هستی شی
«خوشحال ختك»

د شبنم په څېر یي عمر یوزمان کړي !
د فلك په څېر مي توره د زبان کړی !
د هر بیت مصرع مي زلفي د خوبانو کړی !
دا : ساده انشار نگینه د رحمان کړي !
«عبدالرحمن مهمند»

---

(۱) په اکثرو نسخو کښې د (ستی) پځای (سهی) لیکلی شویدی ؛ خوموږ نږ یي په معنی نیوهیږو «خادم»

روغی گلونه (۵۲۵) ب سردار محمد : ح سراج الدین : ر محمد امین : ن محمد نعیم : ه اجرائیه پښتو ټولنه لیل ۱۸ : ۸-۲۰-۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

الهي د مينې درد را کړم دل آهو نه سر درا
خلاص کړه ما له بې دردۍ له دې هسې د لسردۍ
زړه په شان د غنچې را کړه آتشي ز ما مينا کړه

«کاظم خان شيدا»

پر هر چا چه حق ياد نشي ناتمام دی
پر کاغذ اول دده ثنا مه قلم ږده

«دولت لواني»

ب : د استاځی په مينه

که رڼا ده پيروي د محمد ده
ګڼه نشته په جهان بله رڼا

«عبدالرحمن مهمند»

ړندې سترګې چه د زړه مې پرې بينا شوې
يم په دين د محمد آخر زمان خوښ

«عبدالعظيم رانيزی»

توره تاريکي تو له لدې جهانه لاړه
نور د پاك رسول چه په جهان کښې شه پيدا

«ميانعيم متي زی»

ما مختار پکښې مذهب د حنيفه کړ
چه مختار ؤ خود په ستورو کښې مهتاب

«پير محمد کاکړ»

راغلم و وجود ته د حبيب له برکته
شوم لکه ذره هسې په نمر سره اظهار

«پير محمد کاکړ»

توره تاريکي تو له لدې جهانه لاړه
نور د پاك رسول چه په جهان کښې شو پيدا

«ميانعيم متي زی»

په زرګونو انبيا تر دنيا تېر شو
محمد غوندې بل نه ؤ پيغمبر هيڅ

«دولت»

ج : عشق . . . ؟

هسې پټ ګرځم دا زيړ رخسار له خلقو
لکه زر چه خوك له خلقو پټ پنهم ږدی

راحت نه دی بې زحمته چا موندلی
کوم طبيب دی چه په روغ صورت ملهم ږدی

زه هر ګوره خپل صنم پورې شرميږم
برهمن چه سر په پښو د خپل صنم ږدی

وآسمان ته لاس د عقل نه رسيږی
دا خو عشق دی چه په عرش کرسی قدم ږدی

«عبدالرحمان مهمند»

که د سړښندل دشوار په ما و تا دی
اندېښنه سړی بیدار کاندي لـه خوبه

دا په عشق کښې سهل کاردي دشوار ندی
کم اندیشه که بیدار دی بیدار نـدی
«عبدالرحمان مهمند»

که په کاردي دسړوشونځوشیرینۍ وی
درحمان په عاشقی کښې سترګې وشوي

د خپل ځان په وینو سو رلکه انار شه
ځوك چه وایی عاشق ږوند دی هغه خوار شه
«عبدالرحمان مهمند»

عشق د نفس لـه خاصیته منـزه دی

کاردستر ګو به ځوك څرنګ پدهانکا
«عبدالرحمان مهمند»

څه حکمت دیار په مینه کښې رب کیښود
دا باران نه دی چه اوری له آسمانه

چه عاشق لره همدرد او همدوا شوه
د مرغانو په رحمان باندی ژړا شوه
«عبدالرحمان مهمند»

چه په زړه باندی زرداغونه جوړ شی

چه دیار لـه داغه آه کاهغه ګرم دی
«خوشحال ختك»

زه تر عشق جار ېږم : تر هغو چه عاشقان دی
رایشی له کومه ځای په ځوو کا په زړه کښې
هی دخدای دپاره تفحص رایسی مکړه

واړه عشق یکـار دی حقیقت دی که مجاز دی
هیڅ پرې نه پوهېږم عشق یو څه سوز و ګداز دی
پلار ته وایه نشي عشق یو هسی مخفی راز دی
« خوشحال ختك »

عاشقـان دعشق له کاره انکـار نه کا

فاسقان به په خپل زړه کښې اری غلا
« خوشحال ختك »

ځینی هـوس کـامینـه پـه باغ لـری
داد واړه ګرو هـه بوالهـو سـان دی

ځوك می پسر ستـه حب دا یاغ لـری
عـاشقـان مینه د زړه په داغ لری
« عبدالقـادر ختك »

لیونی غوندی دعشق په کارو بار کښې

دخپل ځان په سودو زیان نه یم هرګز
« عبد الحمید مهمند »

که هرڅومې تندتېزه توسن دعقـل

عـاقبت شوپـه دنبـال د مینـې پـا تـې
« میا نعیم متی زی »

دعشق یوسبق کافی دی

نور ددرست جهـان دفتر هیـڅ
« صدرخان ختك »

عـاشـق ګـرم او شوقـی وی
چه دعشق پـه لاره درو می

زاهد سوړ بی حمیتـه
خالی ندی لـه تهمتـه

« دولت لوانی »

خام خاطر مې مشوش و په هجران کښې — چه تمام دعشق په اور وسو متین شو

«دولت لوانی»

معرفت ځني پیدا شو — عشق د عقل پلارو مور دی

«مرزا خان انصاری»

دغه عقل چه په عشق با ندې شیدا شو — دعرب په مینه گوره چه عجم مری

«مرزا خان انصاری»

وقبلې د عشق مخ د کل عالم دی — ودریاب ته ځی که سیل له هر جا پاځی

«مرزا حنان»

په هرداغ مې دخیل زړه هسې باوردی — چه په مرګ به راته شمع شي په گور کښې

«عبدالحمید مهمند»

که شهید نکړی خیل ځان دعشق په توره — نوش به کله جام دحوض کوثر نکړی

«عبدا لعظیم را نیزی»

دسیماب په شان په لاس کښې نیوی نه شم — عشق را هسې ګرم هم نرم هم لطیف

آئینې غو ندی هر و لې هر نا و لې — شی مهمان ځما په کور کښې بی تکلیف

«شمس الدین کاکړ»

هر یو زړه چه شي بیدا غه یکار نه دی — چه بې مهره شي بهرات هغه باطل دی

«مرزا حنان»

ته دعشق په لذتو نو خبر نه شوې — په سراب دځان مشغول کړ ، له دریابه

هغه چاری چه دعشق په جذبه کیږی — کله کیږی په لښکرو په افواج

«خواجه محمد بنګښ»

جریده د عشق په لار ځم همراه نه لرم بې عشقه
بې رفیقه ، بې پناه ځم ، پناه نه لرم بې عشقه
هرساعت چه بیلتون یاد کړم په خپردادو فریاد کړم
څکړم چاو ته فریاد کړم ، نیکخواه نه لرم بې عشقه
مدام غوښې د زړه خورمه ، دزړه وینې په تل څښمه
څکړم څکړم چرته ځمه ، همراه نه لرم بې عشقه
معتقد بدا خیل رزق یم ، مبرا په زړه له فسق یم
واړه سرتر پا په عشق یم ، یو ګناه نه لرم بې عشقه
دافقیر دولت نفسی یم ، و ګناه ته هوسی هم
خدای مې بیامرزه عاصی یم ، ګناه نه لرم بې عشقه

«دولت لوانی»

عشق دی دا که یو فساد دی نه پوهیږم — په جهان کښې چه داشورو شر پیداشه

بیا به روغ دعاشقی له رنځه نشی — په هر تن کښې چه د غه اثر پیدا شه

«عبدالرحمان مهمند»

باد شاهانو که قصرو نه کړه آباد   ماد عشق عمارتونه کړه آباد (۱)
نوم د کوم یوه بادشاه هسی یادېږی   لکه نوم دی دمجنون او د فرهاد
عشق عاشق لره یوهسی پیراستاددی   چه به نه دی بل دا هسی پیر استاد
دغه واړه کرامت د عاشقی دی   چه څوك غوث کاندی، څوك قطب څوك اوتاد
« عبدالرحمان مهمند »

درحمان شراب له عشقه   نه انګور (۲) نه له عنبه
« عبدالرحمان مهمند »

عاشقی ده خدای له اوره پیدا کړی   چه یه اور کښې بې وطن وی څه به خوب کا
« عبدالرحمان مهمند »

مدام ناست یم وچ کو کل ستر ګی په نم کښې   عشق راو ښود بحروبر په خپل حرم کښې
« عبدالرحمان مهمند »

دایو څرنګه ژوندون دی نه یوهیږم   خواب وخیال دی که افسون دی نه یوهیږم
دیننګ او دبلبل ترمینځ حیران یم   مخ دې اوردی که ګلګون دی نه یوهیږم
عشق یه هسی رنګ مقام باندی قائم کړم   چه وصال دی که بیلتون دی نه یوهیږم
درحمان څهره یی زیړه زعفرانی کړه   خدای زده عشق دی که طاعون دی نه یوهیږم
« عبدالرحمان مهمند »

خودځر ګندوی لکه صبح یه جهان کښې   هر ګړوان چه یه یاری، کښې دریده شی
بی مطلوبه بی هیڅ فهم یه چا نه وی   هر طالب چه یه طلب کښې فهمیده شی
یا به قند یا به نبات او یا به شهد وی   هر کلام چه له رحما نه شنیده شی
« عبدالرحمان مهمند »

سر اومال مې شو تالا یه تور د عشق   لامې ندی لاړ له سره شور د عشق
« عبدالقادر خټك »

چه د عقل یه تدبیر مې عاشقی کړه   یو هیڅ لی یه تدبیر وم د د بیر کیج
هیڅ مدد له عقله مه غواړه یه عشق کښې   د دغه طبیب دارو لری تا ثیر کیج
راهبران دعقل واړه رهزنان دی   لیز د عشق له لاری مه بیا یه بهر کیج
« عبدالحمید مهمند »

یه هر ځای کښې ناست ولاړ زانګم له غمه   مینی مخ راته د ځمکی ګهواره کړ
« عبدالحمید مهمند »

ته چه ما له عشقه اړ وی نا صحه !   دا عبث دی یول د سحر یه دریا زدی
« شمس الدین کاکړ »

عشق دعقل په تدبیر چلاوه نشی   یه دې ناوې نه جوړیږی یسول د چا
« عبدالحمید مهمند »

---

(۱) یه مجنو نسخو کښې (بنیاد) راغلی دی (۲) دانګور یه ځای که (خورما) وای، شه به وای «خادم»

(c) ketabton.com: The Digital Library

داجهان دی خدای له عشقه پیدا کړی،   د جمله وُ مخلوقاتو پلار دی دا
تر عشق غوره بل څه کار په دنیا نشته   تر همه کارو نو غوره کار دی دا
« عبدالرحمان مهمند »

بل به هسی سرګردان په جهان نه وی   یاعاشق دی یا آسمان دی یا آسیا
ته چه ز غورې سرومال په عاشقی کښې   عاشقی دا هسی کله ده ویړیا
چه یی کسب عاشقی ده د دلبرو   نظر نه کاندی په کسب د کیمیا
« عبدالرحمان مهمند »

بېدردان دعشق له درده خبر نه شول   براهیم څکه منت بار دا هل درد یم
« ابراهیم »

هیڅ می نزده محبت که اور دی دا   په اور سوزم په رضا که زور دی دا
چه په تله د سرو مال راڅخه نه ځی   وا قعی د تورو ستر ګو تور دی دا
چه یی زه له بله غمه په امان کړم   دعشق غم دی که زما غمخور دی دا
چه می ولیدو «حمید» دعشق په کار کښې   لېونی د مجنون کشر و رور دی دا
« عبدالحمید مهمند »

یاد ښکلیو دپا ولیو شرنګها ر دی   یا د عشق د لېونیو د ز نځیر
« عبدالحمید مهمند »

بی رهبره یون دعشق په لاره ګران دی   دلیه بویه چه پیدا کاندی رهبر څوك
« عبدالرحمان مهمند »

خپله مینه یی رهبر پیر کامل دی   عاشقان څکه طلب دبل پیر نه کا
« مطیع‌الله پیرخیل »

آرام زړه په عشق کښې نشته سرله سره   خوب محال په هغه څکه چه توده شی
« عبدالله پوپلزی »

چه اثر د مینې نه وی باندې شوی   هغه زړونه ګویا کانی د بیدیا دی
« ملا جمعه »

-------- • • • ◆ ◆ ◆ • • • --------

غزلیات

که خوك یار یه جهان غواړی یار دی دا
یار دی دا که دجهان سنګار دی دا
خیال دز لفو یی زما لـه زړه چا پـیـر شو
که ترګنجه چا پیر شوی مار دی دا
دا جهان دی خدا ی له عشقه پیـدا کړی
د جملو ؤ مخلو قا تـو پلا ر دی دا
تر عشق غـو ره بل څه کار په دنیا نشته
تر همه کـا رونو غـو ره کـار دی دا
بل بـلبـل بـه دګـل تـوم ا خستـی نـه ؤ
که خبروی چه ګل نه دی خار دی دا
بیـا را تلـه و دی جهان ته بل وار نشتـه
بل وار نشته بل وار نشته وار دی دا
د حباب عمر دي وګـو ری چـه څـه دی
که خوك شمار کـاندی دعمر شماردی دا
د مجنون صورت یه زړه کړه رحمان ګوره
ستا یه عشق کښي هسی خوار زاردی دا
« عبد الرحمن مهمند »

چـه یـی و لیـدو ستـا حسـن بـیـحسا ب
له دي قصد ه تـاو پیدا شو د آفتاب
یه آرزو یي دنرګس سترګی څلور شو ي
غنچه سره دزړه یه و ینو شوه غرقاب
ستایه غم می دواړه سترګي سري ناغي شوي
که خیمی د ی سیاه پوشي سره طناب
که دي زلفي یه مخ پیچ وتاب شوي بیایی
و ښنته څه طـا قت لر ی د اور له تاب
در حمان بخت بـه هلـه له خوبـه ویـښ شی
که سترګي ورته پورته کړي له خواب
« عبدالرحمن مهمند »

که ساقی تـلخـه بـا ده در یا ی شور کـا
د فلـك یه جام یه مست کـله مخمور کـا
آرا سته وی تل محـفل د خنـد ه ر و یـو
زمانه یه دګـل جام څرنګ نسکور کـا
چه یه لاس کښي یی تل چوب لـکه شا نه وی
بی افسو نه یه نیو ل د تور منګور کـا
د لتنګی کـړم لـکـه ګـل یـه خنـدا ور کـه
که می بل دصبا باد یه خونه او ر کـا
چه یه سریی سبز آسمان زری دستار زدی
عا قبت یی لـکه شمع بیـا سر تور کـا
لـکه ګـل کـړی ګـران بـار تـو دا منـتی
باد دي څه لـکه غبار یه کتف سور کـا
« کـاظم خان شیدا»

کـه ښکـا ره زما خا طر د لاله داغ کـا
یه ژړا یه سترګي سري د ګـلو باغ کـا
د حباب غونـد ي مي ډك یـه آه سرد کړ
څوك زما یه ګور یه بل څرنګ چراغ کـا
افرو ختـه یی و ی محـفل یـه شان دشمـع
چه سوخته دبل یه کـار کښي خپل دماغ کـا
د ګر دش نـو بت یی هـیـڅ یه ما د ا نشی
که سا قی د ز مانې ، فلـك ا یاغ کـا
ز نګ که هر کـله «شیدا» دتیغ جوهر خوری
د مګس یه بال یه څرنـګ استفراغ کـا
« کـاظم خان شیدا»

چـه مـی ولیـد ه ا بـرو یـه مخ دیار کـج
له تعظیمه ور ته زه شوم یه تـلوار کـج
کنږي ورو ځی کوږ یا نه کنږي یی ز لفی
منا سب دی له کنږو سره رفتـار کـج
مار یه دا سبب مـد ام کـمر فتـا ری کـا
چه یی ولیـد ه دا ستا د زلفـو مار کـج

هسې ژړا خلي اثر له همنشينه　　په سبب د کنړي ښې شي سم بازار کج
چه معمارې اول خښته کنږه کښېږدي　　بيا ترسره پورې ځي هغه ديوار کج
ژړبه وا چوي يار دار چار پاي په ځا کښې　　که يې يو ځله خوك وځكوي مهار کج
هيڅ جواب د پيغام نه راځي ديار ه　　پسي زما شوه تورليمه په انتظار کج
« شمس الدين کاکړ »

خوږ ژوندون راپورې هسې کړ هجران تريخ　　لکه حال وي پربند پانود زندان تريخ
نو خطان چه د عاشق له ژړا بدوه دي　　پرسبزه باندې نا وخته وي باران تريخ
په وصلت کښې له رقيبه نه خلاصېږم　　پرموسم د گل اوقات شي دباغبان تريخ
مې حرام دي په مجلس کښې چه يار نه دي　　بې له گله وبلبل ته شي بوستان تريخ
چه مې نوم ستا د هجران په ژبه وا خيست　　لاتر اوسه مې په هغه دي دهان تريخ
که فرهاد ته شيرين غم د شيرينې دي　　داستا غم کړ شيرين عمر پرحنان تريخ
« مرزا حنان »

چه مې يار وليد په سينه د اغيار ګله　　له غيرته مې ليمه شوه په خو نبار ګله
د غه حق د بلبلا نو په جانب دي　　خدای دنه کا مېنګير کې په لاله زار ګله
په اميد د زلفو و ښېتم په دام کښې　　رو هيلي وم ساده دل په هندو بار ګله
د ديدن په گدائي کښې مې ننګي نه شي　　درو يز ګريم د بتانو په بازار ګله
د وفا د ګلو پيا نه ي پکښې نشته　　کاشکې نه وي زه ددهر په ګلزار ګله
زه رحمان ئې د فردوس له غمه خلاص کړم　　چه په کلي په کوڅه شوم د خپل يار ګله
« عبدالرحمن مهمند »

دا تور خط را غي په مخ د ګلعذار　　که غالب شوه په کشمير باندې کفار
سپين رخسار يې په تور خط کښې هسې پټ شو　　لکه پټه چه معنې وي په اشعار
زما نه به يې سپين مخ دا هسې تور کا　　چه غرض اري د بل په کار و بار
هر کارساز نن په خپل کار کښې درمانده دي　　او به کله ودای شي ګرځ دخپل رخسار
« شمس الدين کاکړ »

او ښو د فراق دستر ګو خواب را خښه يووړ　　کور زما د صبر د ې سيلاب را خښه يووړ
رنګ په رنګ ژړا کړم لکه نې ديار لغمه　　زړه مې په يوه نفس احباب را خښه يووړ
نه مې را برسېره کړ ګوهر دعشق له بحره　　زيات يې لاآرام لکه حباب را خښه يووړ
تل چه يې هوس کاندي سره لاس وخونريزي ته　　سرې د هغو ستر ګو قصاب را خښه يووړ
يو طرف ساقي شو بل طرف شو جام دمېو　　عقل يې له ميانه په شراب را خښه يووړ
وا چولم يار د جدائي په سره ديګ کښې　　روح يې زما ځان لکه ګلاب را خښه يووړ
هيڅ يې نظر ونه کړ زما و خاکسارۍ ته　　زړه مې سيا چشمو په شتاب را خښه يووړ
سينه خوله ديار چه په خواست زه شمس الدين غواړم　　خواست دهرې ورځي دمخ آب را خښه يووړ
« شمس الدين کاکړ »

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما زړه گوره چا یووړ — په دوه زلفو لیلی یووړ
څکه د ی شوبې ی ارامه — چه د زلفو بلا یووړ
چه په خپل قوت غره وم — زړه قوت په تالا یووړ
دا کتاب زما دستر گو — سیلاب و د ژړا یووړ
څه بازار چه مې د زړه ؤ — حسن ستا حسن په غلا یووړ
حسن باج ؤ چا ورنگړ — ده جهان په یغما یووړ
ما ویل چه مینه نه کړم — زړه بې پروا کښه شپها یووړ
قراری د زړه مې نشته — بې قرار زلفو ستا یووړ
دا تمام عالم شادی کا — احمد غم د اشنا یووړ
«احمدشاه ابدالی»

ستا د زلفو خیال چه زه افگار ساتم همیش — هسې په سینه کښې گویا مارساتم همیش
زلفې دې سنبل مخ د گلاب ستر گې نرگس دی — زه بانډې باغبان یم دا گلزار ساتم همیش
داله تلو سې نه چه پر قلب مې پرزو نه شي — څکه په ځیگر کښې ستا ازار ساتم همیش
خلق زهیر بېزی چه مجلس لره ور دروم — بس له دې به زه نور ځان کنار ساتم همیش
عکس د رخسار چه دې زما په زړه کښې گرزی — زه په خپل ځیگر کښې سورا نگار ساتم همیش
زړه مې ستا له غمه همیشه آه و فغان کا — زه په خپل وجود کښې دا بیمار ساتم همیش
ستر گې مې خلور شی ستا پر خوا چه وعده و کړی — زه حنان له غیرو دا ستا لار ساتم همیش
« مرزا حنان »

خط به مخ د صنم راغی که سپوږمۍ شوه په هاله کښې — دایې غابس په خوله کښې زیب کا که ژاله شوه په لاله کښې
هسې رنگ سحر و جادو کا په نظر د شهلا ستر گو — نه یې سیال په هند کښې شته دې نه تانې په بنگاله کښې
لکه ونهلې مرغۍ په سست دام د سلو لومو — هسې زه پر بشانو زلفو کښې یستم په کشاله کښې
دا زما له غمه شپن زړه یکښې خیال د یار دلبو — هسې رنگ زیب و زینت کا لکه مې په شنه پیاله کښې
ماویل عین گل دې دغنچې په لمن لښتې — که مې کوت یو گل اندام و پروت په سبزه دوشاله کښې
شکلی مخ کا ولې ناسته، په مجلس د رقیبانو — په جوار د سپو کښې نه وی هیڅ ارام په غزاله کښې
سر تر پایه تیغ دهجر لکه نی سوری سوری کړم — څکه یم مدام دا هسې په فریادو په ناله کښې
که یار غوا دې هومره ژاړه خو درځی عبدالحمیده! — دایه دا چه درمونده شي په دریاب نه په ناله کښې
« عبدالحمید مهمند »

زه داهسې دیوانه او مجنون چا کړم — له رواج او له رسومه بیرون چا کړم
نه پوهېږم چه داهسې چارې خوك كا — لېونی د خپل نگاه په افسون چا کړم
کومې ستر گې کوم بانړه کومه غمزه ده — ډوب شهید غونډې په خاك اویه خون چا کړم
توان توفیق چه دفتنو را څخه نه ؤ — په فتنې د تورو ستر گو مفتون چا کړم
رحمان هیڅ له خپله ځانه خبر نه یم — چه دا هسې رنگ زبون او محزون چا کړم
« عبدالرحمان مهمند »

زه دیدار په دردوغم کښې شادمان یم — لکه گل دبر بشانۍ په وخت خندان یم
نه زما و بېکسی ته نظر مکړه — خدای ساتلی لکه گنج په بیابان یم
لکه ونه د ځنگل په میوه پوره — په ویرا نه ویرانۍ کښې ابادان یم
پوره بېتنه مې دصورت بې عشقه نه دی — څوکیدار په هر نفس دخپل کاروان یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوصال مارغه داو ښو دا نه را کړه
لکه لعل ودر په غاړه د خوبان یم

د کاملي عقیدې له برکته
دروهې په غاړه ناست شاه جهان یم

روښنائي مې په طلب کښې شوه حاصله
شپه اوورځ لکه آفتاب په لار روان یم

چه صفت دتو رو زلفو د اشنا کړم
بلی، سر په لو یه لار د هندوستان یم

بې مینه مې هیڅ حال د صورت نشته
لکه بې مال ومتاعه تش د کان یم

دهوس بلبل ویسا را باندې نه کا
دافلاس په کبل بوتې د خزان یم

دلبرانو ته خاك تر تلی لاندې
د دې نور جهان په سر لکه اسمان یم

چه دیار په دیدن سرو مال ښندمه
خلقو واوری زه هغه عبدالرحمان یم

«عبدالرحمان مهمند»

زه دیار په درو غم کښې غرقاب خوښ یم
په دااور کښې بیطاقته بیتاب خوښ یم

تر دایوچې گفتگوی چه زه یې اورم
په نغمه په ترانه د رباب خوښ یم

چه دیار دخط وخال ښې پکښې وی
زو رند سر په مطالعه د کتاب خوښ یم

د ریاتر نا قبو له عبا د ته
دسافی په میو مست او خراب خوښ یم

چه نه علم نه تسبیح نه تلاوت وی
له دې هسې بیداری نه په خواب خوښ یم

دطوبی دونی سوری مې خوښ نه دی
ستا دمخ په لمبو سوی کباب خوښ یم

خاموشی که هر خو لویه مرتبه ده
زه دیار سره په سوال وخوب خوښ یم

دیار دهرې غمخوری یم عاجز کړی
رحمان ځکه په خوړدن دشراب خوښ یم

«عبدالرحمان مهمند»

خوك چه بد راسره کا ورسره ښه یم
هم په دا ښو دبدانو تو ز لیمه یم

له هغو مې خه اندوه چه په خوی اوردی
په خپل خوی کښې سوړ اونرم تراوبه یم

چه وماته وزما عیب پښکښ را وړی
ددې هسې یار له خدایه په غوښته یم

نور زما دی، نار زما دنورو خه دی
دیتنگو غوندې مخ خیر دلحان په سوه یم

په ایرو یې مخ سپیره شي چه نفاق کا
آینې غوندې مخ سپینه تور په زړه یم

چېرې نه وی چه به بل مخ وته گوری
په هجران کښې خوښ دستر گو په واته یم

له نور چا کله گله عبد القادر کړم
زه خوار کړی خپلو ستر گو یم خپل زړه یم

«عبدالقادر ختك»

مخ دې لکه نمر دې ورته ځیر کتلی نه شم
ځکه یې دمدحې تر عهدې وتلی نه شم

زړه یې راغلبیل کړ دهجران په ناو کیو
راز پکښې دیار د محبت ساتلی نه شم

اوس مې په معنو کښې ښه مین دستر گو کسی
کسی به د خلقو په ویل ایستلی نه شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه يې د زنخ په څاه کښې بند لکه يوسف کړم
بند يې د حواس په پنجره زه عبدالقادر کړم

بې يې د زلفينو د رسی ختلی نه شم
زه مې پرواز غواړی ولې الو تلی نه شم
«عبدالقادر خټك»

د خپل يار له مينې هسې ديوا نه يم
که بې آهه بې ناڼې بې زغه سوزم
دخال خيال يې ما ضعيف لره کافي دی
چه يې خيال ساتم د سرولبو په زړه کښې

چه خبر نه په کعبه په بتخا نه يم
پر څراغ د مخ يې څنګه پروا نه يم
دمېنزی په دود قانع په لبز دانه يم
دا په دا مدام د لعلو خزانه يم
« مرزا حنان »

په جنت نه يم خوښ هر گز په درد يار مې قسم
زړه مې له تا وعده د نه وصل هر گز و نه ليده
پر وايه گل ويه خار نـکړم د جنون له فيضه
که مې سرو لاړ شی ستا په مينه لاخوشحاله يم زه
تور بخت مې ونه ليده هيڅ ستا د کتا کل شب قدر
ستا د گلگون رخساره شوقه زه حنان دا وښو

خوښ په لذت يم دخوارۍ په اعتبار مې قسم
په ناميندګۍ د توري شپې دانتظار مې قسم
په سينه صافه آئينه د نو بهار مې قسم
په تېره تيغ داستاد جور جوهردار مې قسم
په تورو ميښکو ستا دزلفو په هر تار مې قسم
گلان کړم هره ګړۍ په لاله زار مې قسم
« مرزا حنان »

زه چه مين د يار پر مخ يم نوبهار څه کوم
چه وعده وکړي دهغې ترميان کړې تېر گلونه
رضا د ځان مې په رضا دخپل اشنا ور کړي
چه مې زړه وړی په منـگوله هغه يار دی زما
که د وصال په هوا را شي يـکتنها دلبره

تماشه بې د يار له مخه د گلزار څه کوم
بې له وصاله تش دخولې خالی اقرار څه کوم
دا که مې ټول د يار په لاس دی خپل اختيار څه کوم
نور حسن داره بې له ده دقندهار څه کوم
نور منتونه زه جمعه به د ربار څه کوم
« جمعه بارکزی »

سپين رخسار دې وای سپين صبا شو قم
د صبا او د بيګا تر منځ حيران يم
سپر يندې څوندې قی کړی کوامې ناست يم
ګنجينه شوم ستا د مينې له دو لته
چه ميرا در سره نه وی قلندر ر ه !
قلندر په کومه پوزه لاړشی صوات له
د ميرا صاحب له جوره قلندر ر ه !

تور کاکل دې وای تورو شپه دتم
نه پوهېږم چه عـمر وکړم په کم
دهجران لاس مې وکاږی زړوبم
اژ دهار را بانـدې گرزی دمبدم
تهچه صوات لره ورځې عذر دی کم
چه ميرا يې همراه نه وی هوس کم
دا يو ، لاړو ، السلام عليکم
« قلندر »

مغنی گوتې په تخير زدی په بم هم
ستا دعشق دغشی هسې ځای پرهار دی
ستا د زلفو مار چيچلی نه ر غيږی
تاچه مخ ورته ښکاره کړو ليونی شو
هغه راز د محبت چه پټ له تا دی
دخوښۍ پياله په لاس کښې نن زما ده

هم ساقی شته هم بهار و صنم هم
چه ريښه پرې ايښوداى نشی مرهم هم
په ستا نو په زيار تو نو په دم هم
پاس د غرو نو په سر گرزی په سم هم
زړه خبر ور ځنې نشو قلـم هم
درد زحمت را څخه و تښتيده غم هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لذت دي دسروشونډو کوثر هيڅ کړ
د يوه لاس نقاره دا سي آواز کا
که ناستي ديار کوي په خاورو مومي

د شبنم دا نه که تخم شي د ګلو
چه يې نشه لکه ګل ښه رخساروته
حال دسوي طالع څه بيان کړم چاته
معطل په عارضه د شام غريب دي
داسمان په شان يې تيز دقتنو تيغ کړ

پسرلي مي دخزان په تاتار تېر شو
اوس که ځان وهم که خاورې په سر اوړم
لامي غټوو ته په تحير کتلي نه وو
لکه دبهار يري پيکر هم پري روو
بوه ورځ به دا غنر و شي عاشقا نه

بې له ياره راښکاره زوندون زبون شو
چه دعشق په مکتب داغ داستان اوست
دقلم په دود به چا که سينه ټې کړم
دحسرت ګوتي په غاښ کړي طبيبانو

سور پيزوان د په سروشونډو هسې زيب کا
دسرو ټيك دشهزاده په جبين پروت دی
دواړه ليچي دي وښکلي مصري، نوري
ستا له غمه په ځان زړه در حمان سوزي

پارسائي يې د پارسا له لاسه يووړه
چه مې کړي وه توبه له مې خوارې،
معجزه چه د احياده په دوه لب يې
دلبرانو چه دعوی د دلبري کړه
را ته پاتې دا يوه مسلماني وه
ماوي زه به دعشق راز لرم په زړه کښې
چه دزړه صبر ديار له سخه غواړم
که دنور وهوښياري په عشق کښې پس وړي

د حيات اوبه لا هم د زمزم هم
دا افسر کلا به ستا نه دي دم هم
باغ بهار د سکندر دي ارم هم
« سکندر خان ختك »

زړه به سوړ په ديدن نشي د بلبلو
څوك به څه کاتوري زلفي دسنبلو
لکه نمر زما جبين دی د داغلو
که مې زړه په حلقه بندشو د کاکلو
صبح وشام ګرزي ښکاره په سرومنګلو
« کاظم خان شيدا »

ملا ګل بوي کړي نه ؤ بهار تېر شو
په هيڅ رنګ په پرته نه رازي وار تېر شو
لکه برق رخشنده په تلوار تېر شو
هم هغه رنګه تيز رويړي وار تېر شو
چه فلاني هم لکه ګردو غبار تېر شو
« عليخان ختك »

اشتياق مي دزړه مرګ وته افزون شو
هك حيران زاته فرهاد دويم مجنون شو
دمرجان په طور رويني مي لړون شو
له قانون اوله شفی رنځ بېرون شو
« صمد »

لکه جيم په قلم ښکلی کاتبانو
شينکي خال دي محاصل په بند يوانو
در پوهيږم سر به پرې کړي دخوارانو
لکه شمعه په زيارت د شهيدانو
« عبدالرحمان مهمند »

دانائي ئي د دانا له لاسه يووړه
په چشمانو يې زما له لاسه يووړه
لاس يه لاس دمسيحا له لاسه يووړه
دا دعوی يې د هرچا له لاسه يووړه
دا مي هم هغه ترسا له لاسه يووړه
دا خبره مي ژړا له لاسه يووړه
محبت مې دا د عالم له لاسه يووړه
دخوشحال يې لا په خوا له لاسه يووړه
« خوشحال ختك »

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د زړه سختي مې سر ترپايه و ليد نه
نو ره دنيا نشته چه څه وه را ښځه خلقه
يار مې هغه وخت وي چه په شپه په سره ناست وو
ګل چه شګفته شي عندليب باندې زاري کا
تل ګونه و هلي هر زمان ساده اهو نه
سري لمبې بې بلي دخوشحال ختك په زړه کړي

سنګ به سينه دوړ کړي ستا له هسې سخته دله
وار په وار مې وانه په دلبرو و ښند له
شمعې به ژړا کړه صراحي به خند پد له
نشته يو ه ښکلي چه ي ي و بو لم بد له
ما چه عاشقي کړه خود به ما به دا کېدله
سور خت يې اغوستي په دا لارې تېر بدله
«خوشحال ختك»

مست يم مې پرست يم رندي کړمه کړمه کرمه
نور شراب مې وانه تور عالم و ته بخښلي
موړ به څښي نه شم زه د ميو مستسقي يم
لار د محبت زه تل به روغ سلامت نه وم
څه وايي وماته حال دڅوپه هجران کښې
خلق راته وايي رنګ دي بيا زيړ شو عاشق شوي
دورد عاشق دادی چه په عشق کښې ملامت وی

واوره محتسبه ! باده خورمه خورمه خورمه !
لام و ي مې مجادلي پسې مرمه مرمه مرمه !
تل که هسې د کې پيالي څښمه څښمه څښمه !
زه چه په دا هسې لاري تلمه تلمه تلمه !
نور خبر دار نه يم په زړه سومه سومه سومه !
هيڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شومه !
څکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وشړمه !
«خوشحال ختك»

توره چه تېر يسېزي خو ګذاره اره کنه !
ولي راته وايي چه په ښکلو نظر مه کړه
شيخ دي نمو نسخ روزه کا زه به د کې پيالې اخلم
تا وي چه زما د خولې بوسه اکه دا روده
وينې مې دزړه خوري مګر نور څه اره نه دي
څه ژړا فرياد کړې دشپې د تورو زلفو
خو د به ستا دمخه د ګناه غوندې خر کندشي
مې شته چنګ وني شته دخپل يار سره خوشحاله؟

زلفي چه ول ول شي خو خپل ياره لره کنه !
سترګې چه پيدا دي خو ديدار لره کنه .
هر سری پيدا دي خپل خپل کار لره کنه !
غواړم دا دارو د زړه پر هار لره کنه !
زړه زما پيدا دی تا خونخواره لره کنه !
نور تلي پخپله دي ښامار لره کنه !
ګل دلاله را وړه خپل رخسار لره کنه !
خپل بڼ باض په لاس کښې څه ګلزار لره کنه! ،
خوشحال ختك»

اکه مخ زما د يار دی نمر خو هسې وی کنه!
دعالم دبري خبري اور به اوز توري لښکر يې
بي دعشق له شور وشره چه هر ګز زما له سره
چه يې ريبم عمل لا کا چه يې ورك کړي ځان پېله کا
تاوي دروه اوم مې زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه
وهغه ته مې سر کوزدی چه معلوم ورته رموز دی
چه آزاد مری وردرومی خپل مرادور ځني مومی
په يوه زمان تا يار دورشي راشي خو ګذاره

اکه زه په عشق کښې زبريم زېر خو هسې وی کنه!
زړه مې نه خوځي له ځايه غر خو هسې وی کنه!
نه ځي نور څه هر څه درومي سر خو هسې وی کنه!
ورځ دشپه دا هسې کر کړه کر خو هسې وی کنه !
تل مې ته يې به خاطر کښې زبر خو هسې وی کنه!
په خبره نه پوهېږي خر خو هسې وي کنه !
په هيڅا هدی تړلي ور خو هسې وی کنه !
دخوشحال خاطر تېر بردی پر خو هسې وی کنه!
«خوشحال ختك»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفا خبر پیدا ران دی بیل خوا درومی
مگر ځان وسپاری خدای ته به امان شی
هغه یار به زه و ګرمی خواته غواړم
دلبران که هر څو ډېر دی په جهان کېږي
چه هم قد لری هم زلفي هم سرې شونډې
عشق عاشق لره یو هسې ګلستان دی
که مجنون غوندې په عشق کېږي څوك صادق شی
دا نایان به د رحمان په قال یو هېږی

ستا به مخ کېږي چه حساب د جمال نشته
ته د سرود مال وبېره په ما مکړه
روښنائی می د چشمانو ستا دیدن دی
په جو ډیبار زما دستر ګو سروته یی
مخ دې بی له خط و خاله هسې زیب کا
ستا په یادو کېږي رحمان هسې مشغول دی

ګنج و عقل زار شه د عاشق د څاڅکی اوښي
تیغ دیار له لاسه په مری د عاشقانو
خدای لره به ورسم په سودا دیار له مخه
څه که زاهد زهد کا د یو جنت دیاره
ګوره د منصور هسې په دار نه شې رحمانه

په ګلونو اواز ورو کړه بلبله!
عقل و هوښ عزیز تر هر څه بېندل نه شی
خدای دې ه کاچیرې چوخ به دې په بېهوشی
ومطرب ته مینا وایی وایه و ایه!
صدقه یې هم تر پسل عبدالقادر شه

ویښته که اصیله وی که توره وی که سپینه
شهد که څه نبات دی که شته شیرینی نورې
خیال بی د زلفینو لکه مار ور باندی پروت دی
سل زخمه که وخوری توی به یو څاڅکی پرې نو ځی
خرب به یې بدل په بیداری خوښی پری ویرشی
یار په هوا دنه دی که د زړه مینه پیدا کړی!
څه عبدالقادره! په خوله مینه مینه وایی

دا متاع د زمانې په دکان نشته
ګینه بېل خوا ته د هیڅ امان نشته
چه یی هیڅ پې منزل او مکان نشته
زما یار غوندې د نبر په جهان نشته
دغه هسې رنګ آفتاب په آسمان نشته
چه وباغ و ته یې لار د خزان نشته
د لیلی په دروازه کېږي دربان نشته
داته کار د هر نا اهل و نادان نشته
«عبدالرحمان مهمند»

ځکه ما څخه د صبر مجال نشته
وېره ما څخه د سر او د مال نشته
په دا کور کېږي بل چراغ او مثال نشته
په دا نهر باندی بل څه نهال نشته
چه یی هیڅ حاجت په خط و په خال نشته
چه په زړه کېږي یې نور هیڅ غم و خیال نشته
«عبدالرحمان مهمند»

نه خروار د عقل سه د عشق یوه دانه
هسې لذت کا لکه د میو پیمانه
بل مقصود مې نشته په کعبه په بتخانه
سر بښند لی نه شی په ور بل د جانانه
مکړه دا د عشق خبرې مې ستړ رند انه
«عبدالرحمن مهمند»

پر ښېنا نېږی ستا د شوره له غلغله
ته یو څه رنګه ډېر ګران یی د مل جله!
قدم ورو ږده دراپیاو په ګل ګله!
دا معنانی پیدا کېږی له قلقله!
څه قدرت لری چه وایی اه دل دله!
«عبدالقادر خټك»

کښلې شی له حور و چه پرې ور شی د زړه مینه
مینه که نې ګوری چه تر هر څه ده شیرینه
نه پرېږدی و زړه ته بله مینه چه ور ځینه
هسې رنګه وچه د صورت کا مینه وینه
هر چه یې په زړه کېږي د دلبرو مینه وینه
مینه هسې خیز دی چه نزدې لرې کوینه
خو د ېلا و بېچاره نده مینه نده مینه
«عبدالقادر خټك»

چه له خپله اشنا نه لری گډه — له نور چا به په نور څه لری گډه
انګوری ترخه شراب ور اره بویه — میخواران له گبینه لری گډه
چه بی تا یې غروم د بل و مخ ته — په دا خوی له ما نیمه لری گډه
هیڅ ایستادي بکښې ونکړتري پرېوت — له ناوکه یې مې زړه لری گډه
چه جارو مې ستا د در د خاورونکړه — ډېر زما له ما با نه لری گډه
بد و بدو ته ښکاریږی ښه و ښه ته — ښه له بدو بد له ښه لری گډه
ښه که سرؤ تری قربان عبدالقادر کړ — بیا تري ولې یار له ده لری گډه
«عبدالقادر ختك»

ننداره لره راځی چه پسی ځو نه — په اختر به ځلمی جونه کا سیلونه
ته به وایی مخ یې گل د پیغمبر شی — چه یې د ده په مخ ووهی خالونه
چه په سیل د بهار د گلو گرځی — ځلمی گل به پگړی زدی په اوربل جونه
ځینی دواړه زلفې ډکی کا له گلو — څوك په غاړه د گلونو کا هارونه
زیړ او سره نمری اغوستی گلرخانو — وایی سبز و نې و نیو ل گلونه
چه گلو نه تولوی سنډ ري وایی — شرمنده کا د بلبلو اوازونه
درست صحرا په خوشبوئی سره خوشبوی کا — په هغه ځمکه چه کیږدی قدمونه
چه له سیله را روانه شی د کورته — گل لمن د بلبل یې نیسی آستینونه
چه له هسې ننداره نه ځان وباسې — شیخه ورك دې شه بیو ځنه خلوتونه
له لیدل د ښایسته ؤ بکښې نه وی — چا به څه کړه اته واړه جنتونه
که اوازدی که لیده د روح خوراك دی — سفلانی دي باندي نکا غرضونه
تېر شو وار عبدالقادره ! را به نشی — که زړا کړي که فریاد کړی که آهونه
«عبدالقادر ختك»

څه افسون دي په ما وکړ پریزاده — چه یودم نه یم خالی د تا له یاده
زړه مې ډك لکه سپند دی شعله بویه — که د زړه په فراد و کړم څوفریاده
بهانه ددي غرض مگر شانه کړي — ته یې لاس وروړي و زلفو ته شمشاده
چه اواز دي د تیشې په کهسار نشته — د شیرینې په طلب لاړې فرهاده
په اسباب کښې مې زړه بند په اسباب ندی — د چمن په قید سرو ده آزاده
مهیا ورته قفس د ښاخ د گلو کړه — که څه رحم په بلبل کوي صیاده
چه په هرمنزل کښې سرخوری لکه شمع — د هغه لاري څه نفع ده له زاده
په سختی کله امساك د دولت کیږی — جوهر نه ځی په هیڅ وخت له فولاده
همیشه یې پیچ و تاب لکه جوهر وی — چه شیدا راغی تر دا حیرت آباده
«کاظم خان شیدا»

زه چه مست په لب دیاریم هیڅ حاجت د شراب نشته — اوردعشق مې زړه کباب کړ هیڅ حاجت د کباب نشته
تمام تن مې وچ لر گی شو ، رگ مې تار در باندي پرېوت — زیروبم اواز تري خیژی هیڅ حاجت د رباب نشته
پر پرهار نمکپاشی کړی چه پرسش کړی له ما نه — حال مې خود ورته معلوم دی هیڅ حاجت د جواب نشته
لکه مرغ نیم بسمل یم تپش کړم په ځمکه باندي — ځان مې ور کړ ستا په عشق کښې هیڅ حاجت د قصاب نشته
«خوشحال شهید»

سحر دا آوازمی غوږ پرست له بلبله
ستا خندا په ژړا کښې پستلم گله !

ترمستی یې لا لذت د خمار ډیر دی — ستا د ستر گو مستی بده ده ترمله
ښا یسته د زمانې د نیا پرست وی — په کوخه کښې یې بلمه کښېږده بې پله
په چغلی مې ستا ؛ په یارمینه زیاتېږی — خو دې زده هومره چغلی کوه چغله !
ساقی مې چه را کوی یې په قهقه خانده — زده کړه دا د صراحی له قلقله
د لیدونکو په نظر کښې تفاوت وی — او که نه وی خبرجدا نه وی له کله
په پریشانو اندېښنو خاطر پریشان شی — جمعیت مومی خاطر له توکله !
چه ستامخ ورنه حاضروی گل به گوری — دغه ستر گی دې دخدای نکا بی گله
د مجلس روښنائی ته یې ته دی است یې — کوم نقصان دی که صبا کړه ډیوه گله
دا دنیا په مثال پل د آخرت دی
تېرشه زر عبدالقادره لدی پله

«عبدالقادر ختك»

سرو که لیده شی د چمن تازه تازه — ستا حسن تري وینم ماه من تازه تازه
زلفې دی سنبل دی یاښامار دی په چمن نو — یا دوا لړه نافی دی دختن تازه تازه
گوره ستاله مینې زده یې ډك دی وینې وینې — رحم کړه شیرینې په کوهکن تازه تازه
ساز دی ښه مجلس دی ښه یاران دی سره جمع — وایه ای فاضله ! هر سخن تازه تازه

«فاضل»

❀ ❀ ❀

زه اول هم دیوانه وم ، دیوانه یم لا تراوسه — له دلداره همخانه وم ، همخانه یم لا تراوسه
له طفلی نه عاشق و شوم ، غم طلب او بلا کش وم — د دلبر د مخ په شمع ، پروانه یم لا تراوسه
زه هلك هم افسانه وم ، له عالمه بیگانه وم — تر خلوښتو کالو تېر شوم بیگانه یم لا تراوسه
چه عاشق په جانانه شوم له اغیارو کرانه شوم — تور و ښتنه مې د سر سپین شو ، کرانه یم لا تراوسه
چه داخل د یار په صف شوم ، د تهمت د تیر هدف شوم — عام و خاص مې وا ده ولی ښانه یم لا تراوسه
تل راضی یې په قضا وم ، هم صابر یې په بلا وم — عذر نلرم له حکمه ، بی بهانه یم لا تراوسه
د شیرین دلبر له لاسه ، ما شراب د عشق بی قیاسه — څو بې حده مې ډیر وڅښه ، فرزانه یم لا تراوسه
دا فقیر دولت یو مست یم ، د اشنا په مینه هست یم
په ازل مې شراب څښلی دیوانه یم لا تراوسه

«دولت لوانی»

❀ ❀ ❀

ناست یم ستاله لاسه زړه یاره سینه افگاره — ته له مانه څه غواړې فلکه ستمگاره
ته یو موش گیرك یې لایق نه یې د گلو نو — ولې بلبلان شړې کمبخته ! له گلزاره !
یار دې له ما بېل کړ تا خو هیڅ ښادی و نکړه — وایه څه دې وکټل رقیبه دل آزاره !
یو دې د هجران په تنا ره کښې لوغړن کړم — بل دې درقیب سینه رایخه کړه دلداره !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر یو ګل یې خار شي په لمن زما څو خېږي
نه چنه د و فا طمع کوي لـه سـر و قـد ه
غوڅ وي قلنـد ر په تیـغ د هجر کړی نیا زه!

سیر د ګلو نو چه کوم بې له خپل یاره
سروبه هیچـا لید لي نه وی بمیوه داره
مه کوه میرا ! نوره جفا درب دپاره !
« قلـنـد ر »

څوك چه ستا په مینه کښې وما ته کا پنـد ونه
زده مي که نادان په لاس کښومات لـکه ښیښه شو
او ښې دبا نو په سر چـه را شي نه در ېږی
نه شي څوك سا تلی سره بڅری په ګر یوان کښې
نه دی چا مو ند لی ښاپېری په دو شا لو کښې

واده بیفائدی زدی ابا سینه لره بندونه
نه شي څوك ایښو دای وښیښو ته پیوندونه
ندی چا بند کړی په ګـیا سره سیندونه
ومي سول پاه سره د صبر در مند ونـه
وا خله قلند ره! پـه میرا پسي کـندونه
« قلندر »

چـه صبا یې پـه هر ګـل باندي طوا ف کا
د پتنګ پـه دود د ځان پـه سو و ر ضا یـم
همیشه د ګـل پـه بـو ی زه شمس الـد ین ځم
میـل نـکا را تـه با ز د یا ر د ستـر ګـو

زه هوس د هـغه با غ لرم لـه شو قـه
څکـه مینـه پـر څراغ لـرم لـه شوقـه
په خپل یـار پسی سرا غ لرم له شوقه
تل په لاس کښې بردی زاغ لرم له شوقه
«شمس الدین کا کړ»

څوښي له وصله نه شوم د هجر ان له غمه زه
خلق را ته وا یی چـه ز حمت دي لاد وا دی
سر دي په جها نـکښې د همه وا ډو ښا دیـو
لوس بهاه دي ورو سته دخپل یارپه غم اخته شم
غـم د ي لـه از ا پـه نـصیب د عـا شقـا نـو
ما عبـدا لقـا در چـه دا غزل د فـر اق و وي

نه کړم به ګـل مینه دخزان لـه غـمه زه
لابه چه یې خلاص شوم د درمان له غمه زه
نه دي شم بیغمـه د جانا ن له غمـه زه
ډېر به زده زهیر شوم دجهان له غمه زه
ځکـه تـه خلا صیږم یو زمان له غمه زه
رشك بـه کړم پـه اوښو دباران له غمه زه
« عبد القا در ختك »

یو غوا ړم له یا ره ښه دیدن تـا زه تـا زه
ځکـه بـلبلا ن چغـا ر کوی پـه تـا زه ګـلو
یـو ز مـان له مـد حې د د لبرو مـه د ر ېږه
ز ړه چه در قیب ز مـا په بد سره ښه کېږ ی
آه کوی لـه د لـه پـه فر یـا د له ز یر ګـلـه
بل فـکر مي نه کېږ ی بی ستا له ګـفـتـګو یـه
مـه کـړه پـه جفا سـره از ا ر د بـلـبلا نو
ستر ګي مي خیره شوی چه ولاړ یې زه دي ګورم
ز ړ ه د یو نس چو ی ستـا د هجر لـه سختی

بل در قیبا نو ځا نـکنـدن تـازه تـازه
نه به مدام ګـل وی نه چمن تـازه تـازه
تل دیـار له وصفه کړه سخن تـازه تـازه
مکړه پـه ازار زما د ښمن تـازه تـازه
وا وره لـه بـلبـله ښـه ګفتن تـازه تـازه
شیر شکري وا یه له دهن تـا زه تـازه
ښـه خوبه وفـا کړه انجمن تـازه تـازه
و کړه به دا لوری آمد ن تـازه تـازه
ښه خوبه خپل مهر کړه غمجن تـازه تـازه
« یونس »

روحي ډلونه (٥٢٥) ب: سردار محمد ، سراج الدین – ر محمدامین ن: محمد نعیم

ښه مې وليدل په سترګو واړه ښکلي
چه تر واړو لا تېرې کا جمال ستا دی

د دنيا په مخ به ډېر وي ښه مخونه
چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دی

د واړه زلفې د حلقه کړې لکه لومې
چه دانه دې په دا لومه کښې خال ستا دی

دواړه ښې ګلګونې سرې په دماغ درومې
ګوره بيا څومره وګړي پايمال ستا دی

ته کشتن د غمزې کړه مه ودرېږه
مقتولان نو قبول کړې وبال ستا دی

که همه د خلقو ښکلي سره ټول شي
خسته زړه مې په ټولې کښې لېوال ستا دی

چه دې څوك په کوڅه تېر شي نور مېن شي
چه تمام له عشقه روغ دی ديوال ستا دی

که مثال د صورت غواړې ګوره مياشت ته
چه پوره د دوه هفتو شي مثال ستا دی

چه صبا بېګا يې لوند لرم په اوښو
يادګاري را څخه پاتې رومال ستا دی

څوريار در سره نه بيايي دوړاندې
چه په چم به يې تېرېږې محال ستا دی

که په قهر يې شړې به لطف يې بولې
چه يې نه پرېږدې په هيڅ کښې خوشحال ستا دی

« خوشحال ختك »

مخ د يار شمس و قمر دري واړه يو دي
قدې سرو صنوبر دري واړه يو دي

حاجت نه لرم په شهد و په شکرو
لب د يار شهد و شکر دري واړه يو دي

که بې ياره په بستر د پاسه پروت يم
نارو خارو دا بستر دري واړه يو دي

چه ودراوو د يوار ته يې نظر کړم
باغ بوستان او دغه در دري واړه يو دي

چه غبار يې د کوڅې را اندې را شي
دا غبار مشك و عنبر دري واړه يو دي

خدای د يار له هجره هيڅوك خبر مکړه
تاخت و قتل و دا خبر دري واړه يو دي

هغه دم چه سړې درومي له جهانه
توري خاورې سيم و زر دري واړه يو دي

قلندر که په رښتيا قلندري کا
خان سلطان او قلندر دري واړه يو دي

په دکان د نابيناؤ جوهريانو
خرمهرې لعل و ګوهر دري واړه يو دي

دا پيران دې عار زما له عشقه نکا
پاك عاشق پير و پدر دري واړه يو دي

په سبب د ظالمانو حاکمانو
ګور او کور و پېښور دري واړه يو دي

غزا وشوه که خان ستائي ورحمان ته
بې هنرو ګاو خر دري واړه يو دي

« عبدالرحمن مهمند »

تور ګيسو د په چندن باندې ښامار دی
تورې زلفې دې سنبل د نوبهار دی

تورې سترګې دې هوسۍ د ختا شوې
چه وخرو ته پرتې په سنبل زار دی

تورې وريځې دې ليندې بانه دې غشي
عاشقان يې زخمي شوي په ګذار دی

مصفا تندی دې ښه دی تر بلوره
بېدلان يې په سرونو خريدار دی

دغه خال چه دې د رو خو په پيوند دی
د خطا د ملك اصلي نافې ترې جار دی

سپينه پوزه دې غوټې د زنبق ده
چه چاپېر ترې نور ګلونه د ګلزار دی

ښنا ګوښ د نسترن دي غوړېدلي
د چنبې تر ګلو به د واړه رخسار دی

سپينه خوله که دې غنچې سره نسبت کړم
د غنچې غوټې کله شکر بار دی

دواړه سرې شونډې دې ښې دي د سرو لعلو
سپين غاښونه بې بها در شهوار دی

ښایسته زنه د سیب د سمرقند دی
چه خوږه یې تر ښیاتو نه بسیار دی
صراحی د سپینو رزو سپینه غاړه
سیم اسا اوږې دې هم په دغه شمار دی
واړه تن دې د حلب تر ښیښې صاف دی
چه رازونه د درون ترې نمودار دی
سپینې لیچې دې ښکلې مصری توری
چه خونونه یې په غاړه سل هزار دی
د یاقوتو نیگینې دې سره توکونه
ځای په ځای دې په اوږو باندې قرار دی
چه مې ستا د تیو ښه ننداره وکړه
هغه کلک په لذت لکه خوازه انار دی
د نامه غوټې دې گل ده د گلابو
کینږ اوښی د گلو پاڼې پرې انبار دی
د نامه نښکته دم و هلې نه شم
هم هغو زده چه خبر په دا اسرار دی
د پنډو تر صفت دې نه ز سپینږم
ولې سپینې په سپینو الی تر چنار دی
سپینې پښې دې د زنبق د گلو پاڼې
ډېرو گوتې دې گلونه دانار دی
تمام قد دې په مثال د صنوبر ونه
در پېده یې سم په مثل د چینار دی
سر تر پایه ننداره بې ځان دې جوړه کړ
تر تاجار واړه رانمې د هند و بار دی
ستا مثال په هند و بار کښې را ښکاره شو
د لو بیا دانه یوه معتبر خروار دی
نه خوږه پر مهر کوی عمر دې ډېر ښه
دخوشحال خټک دې تش ایدل په کار دی

« خوشحال خټک »

عاشقی را باندې سوری کړې مری
هیڅ مې نه د رومي بې باره تر مری
څه اثر به یې د عقل وی په سر کښې
د هغو په سر چه کښېنې ښا پیری
د مژگانو په پنجه مې زړه و کاږی
خدای دتر کو مستې ستر گې کړې مرزی
علوفه به یې بې غمه نور څه نه وی
هر چه کاندې دخو بانو چاکری
لږ د صبر سبق مالره هم را کړی
که په عشق کښې څوک دغه طاقت اری
خدایه څه دې د کوتوال په لاس کښې ورکړم
شپه او ورځ مې غږ وی لکه توری
په صورت مې نری تبه شوه و لاړه
تاچه دوا ړه ستر گې تورې کړې نری
د وصال د دلالان کوم طرف ته غواړم
چه بندی شوم د هجران په کچری
نور د شمعې په فانوس کله پټېږی
تاچه واغوستې دخیال جامې نری
زه رحمان په زړه نری کړم هغه جونو
چه یې ملاوې د و پښته په دود نری

« عبدالرحمان مهمند »

دا چه مست په میو راغی یار دچا دی
بیا به تاخت کا په کوم غولی وار دچا دی
چه زړه سوی یې د حرم په صید هم نشی
دا بېدرده بیصر فې گزار دچا دی
ماخو نه دی څوک پېژو جهې از ار کړی
دا چه ما از ار وی آزار دچا دی
چه یې درست جهان د مخ په رڼا زیست کا
دا آفتاب غوندې روښان رخسار دچا دی
چه بلبل یې رسېدی تر گلو نه شی
دا دننه په حرم گلزار دچا دی
چه هیڅ ترس په زړه کښې نه اری رحمانه
دا ناترس اوبې پروا گزار دچا دی

« عبدالرحمان مهمند »

سپین رخسار او مشکین خال یې سرخم دی
یا محمود او ایاز ناست سره همدم دی
که دې مخ په زلفو پټ دی باك یې نشته
د حیات اوبه هم پټې په تور تم دی
ستا له زلفو له رخساره له سرو شونډو
پیدا شوی شام، شفق او صبحدم دی
په دهن کښې دې غاښو نه تجلی کا
یا غوټی چه په غنچه کښې د شبنم دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه چه اوس ز ما زړه غوښ ستا په غمزو دی ... چاره، غوښې له قدیم سره په غم دی
بې ژړا چا ته نه گوری سیاچشمه ... د نرگسو غوړ یده د جوی په نم دی
راحت ندی چا موندلی بې ز حمته ... ستا جفا او وفا دواړه منقسم دی
ستا د حسن د تعریف له برکته ... د رحمان د شعر کوکی په عالم دی
«عبدالرحمان مهمند»

❀ ❀ ❀

زه که پرنگ بدیم ښکلیه! ځارولی له ما کړې ... چارې د قسمت دی، زه یې زشت ته یې زیبا کړې
یو ځله بیا راشه په گلونو گذر وکړه! ... ای د صبا باده! چه بیا نغښتی غنچې واکړې
گل دې په هجران کښې سل توتې خپله سینه کړه ... سرې دې له فراقه لاله ستر گې پړ ډا کړې
ولی له شیدا بلبلی مخ جار باسی گله! ... ته په دا خوبی هم دده نار و رسوا کړې
لا خوشبویی ور کا چه یې واچوی واورته ... زه به تنا زیاته کړم که ته زیاته جفا کړې
ته د حسن نمر یې دانور ښکلی لکه ستوری ... گل به کالعدم شی که ښکاره خپله لقا کړې
«عبدالقادر ختک»

خوښ یم تر ابده د ساقی له میخانی ... خورم شراب د مینې ډ کې ډ کې پیمانې
قدر د بلبل چه پاتی نه شو به گلزار کښې ... جوړې شوې په باغ کښې د زاغانو اشیانې
سپینو ستر گو د ر راوښو واړل په خاورو ... نه یې وساتلې په پښه کښې د ر دانې
هر ساعت چه ډمه کا سنگار د یارد زلفو ... وخېژی تر زړه زما غا ښونه د شانې
هیڅ حاجت مې نشی په شیخانو ملایانو ... ور کې شه بیخایه د پښتون د پرې ستانې
تل مې لیونی عوندی خوك نه پرهېزدی وکورته ... ځای رااره نشته یې د یار له استانې
هرچه په ازل وی هغه دی زما په برخه ... څه لره نور زه کړم شکایت د زمانې
مرگ د شمس الدین چه ددلبرد یاده نه ځی ... شپه ورځ بې ترلی دی په گوتو نښانې
«شمس الدین کاکړ»

ما په خوب کښې ځان ملنگ لیدلی دی ... د زړه رخت مې په عشق رنگ لیدلی دی
اوس له وېرې په کوځه ورتللی نه شم ... ما د مستو ستر گو جنگ لیدلی دی
غم و ښکلې توري راغی که مې پرهېز دی ... ما خلاصی د ستا تر څنگ لیدلی دی
ما بیگا شپه د یار مخ لید لکه شمعه ... دا خیل ځان مې پرې پتنگ لیدلی دی
دا مطیع په سحر ځکه ځکه ژاړی ... چه خپل حال یې ډېر بدرنگ لیدلی دی
«مطیع الله پیرخیل»

مینه د خوبانو نام و ننگ لرې کوی ... تش دیدن د ښکلیو د زړه زنگ لرې کوی
تل آرزو لرم چه به پټ حال و یارته وایم ... گله سپی غماز له یاره څنگ لرې کوی
خوښ د معشوقو هغه عاشق وی چه بې ننگ دی ... ځکه هرملنگ له ځانه ننگ لرې کوی
خدای په دواړو کونو هغه ړوند په نور لیمه کړه ... خوك چه ستا له شمعې ما پتنگ لرې کوی
یار مې په شړل ندی راضی زه پرې بوهېږم ... سپی غماز له دره ما په جنگ لرې کوی
بس کړه ای ناصحه! تو رځیگر را باندې مه خوره ... گله مست بنگی له ځانه بنگ لرې کوی
بل شغل مې نشته په زړه بې دیار له مخه ... عشق بوهسې رنگ دی چه بل رنگ لرې کوی
«مطیع الله پیرخیل»

زړه مې د دلبرو تورو زلفو ته هوس کا   گوره دا یې ځان خوني تورمارله وردرومي
مرم د خدای د پاره په شتاب شتاب رادرومه   چېرې هم طبیب ورو ورو بیمار لره وردرومي
ځم د یار په لوري په هواهوس خوښي کړم   ذوق کاندې بلبلې چه گلذار لره وردرومي
هر څوك چه طلب کا پته نده دا خبره   هر کله مطلوب و طلبگار لره وردرومي
«خوشحال ختك»

خوږې شونډې دې شکرې ندي څه دي   ښکلي غاښ دې مرغلرې ندي څه دي
چه تسخیر په تورو سترگو کا د زړونو   سیه چشمې سحر گرې ندي څه دي
چه د زلفو په زنځیر یې زمري بند کړل   هوسۍ سترگې زړ روړې ندي څه دي
چه د باغ سرو یې پسته تر قامت ده   ښیښتنې په قامت سترې ندي څه دي
وایې نورې مینې لرې کړه د زړه نه   ستا د مخ په دور لرې ندي څه دي
«خوشحال ختك»

یار په ستمونو د خپل یار نه زهیر ینږي   سترگې د ښو په درانه بارنه زهیر ښږي
څو کبر لویې ده و خوبانو خدای ور کړي   هیڅ چېرې بې زړه په عاشق خوارنه زهیر ښږي
څه شو که ترې سلسله ځار ښږي په ساعت کښې   گل د بلبلانو په چغارنه زهیر ښږي
ښه رنگ یې بدرنگ کا چه پري والوزي پوخته   زړه د خزان گوره په بهارنه زهیر ښږي
گرانې دي هر گوره نوې چارې نوآموز ته   هرچه مدام مې خوري په خمارنه زهیر ښږي
زردي چه خبر به شي د سترو له احواله   هرچه د ویښتلو په آزار نه زهیر ښږي
سرغواړه له خدایه خولی ډېرې دي فاضله   هرچه غم د سر کا په دستارنه زهیر ښږي
«فاضل»

چه خدای په بت مین کړم که داعیب دی هم وي دي   سجود که روښن کړم که داعیب دی هم وي دي
عالم وایې عاشق شوې زه سوگند خورمه چه کله   درست خلق دروغجن کړم که داعیب دی هم وي دي
کافر یم که یې و باسم هغه ساعت له زړې   ستا نوم چه ځنکندن کړم که داعیب دی هم وي دي
که ستا کوڅه جنت سره څوك سمه راته کښېږدي   کوڅه به دې وطن کړم که داعیب دی هم وي دي
چه ځوان وم دایم زوړ شوم په رښتیار ښتیاخبرو   عالم د ځان دښمن کړم که داعیب دی هم وي دي
شیخان او زاهدان واړه په پسي شا ویل کا   په مخ یې مبرهن کړم که داعیب دی هم وي دي
که نور په صهبا مست دي زه خوشحال په خرابات کښې   مستي یې په دیدن کړم که داعیب دی هم وي دي
«خوشحال ختك»

په ما غم دی واړه ستا د مینې مینې   زړه مې درست پاره پاره شو وینې وینې
اندرون گوگل مې درست دو ینو ډك شو   ظاهري جامې اغوستې سپینې سپینې
بیا دې نوی پرهار و نه په ما روغ کړه   لرغونی مې لا روغ ندی ځینې ځینې
په ژوندون یې څه احسان را سره نکړه   څه په کار دی که یې کړی په مړینې مړینې
زه دې درست له باغه وا ښستم دلبره   تورزاغان پکښې مېوې خوري خوږینې خوږینې
تورو زلفو دې خوشبو په کړه ملکو نه   دواړه گلو ښتي دی دمبکو چینې چینې
خماري سترگې دې دواړه شنه زمري دي   د خواجه محمد و مرگك ته وړینې وړینې
خواجه محمد بنگښ »

نه به شوک بې ناچارۍ وطن پرېږدي
نه به روح هرګز په خوښه بدن پرېږدي
که ستا مخ یو زلې وویني په سترګو
بت پرست به نور سجود د وثن پرېږدي
د یوسف غوندې به خوځني پېروڼ کا
که د زنې چاه ته زلفې رسن پرېږدي
که دې ولیدې سرې شونډې جوهریانو
په یاقوت پسې به تله د یمن پرېږدي
که د لبر په دا ښایست لاړ شي چمن ته
د خولۍ دعوی به ګل د چمن پرېږدي
« کامګار »

چه یوه ګړۍ په جمع زړه ښه مخ وته و ګورې !
که درسته دنیا ستا شي هم څه نده دا تر پورې
داخوی زما قدیم دی څه ما اوس ندی راوړې
چه بې د زیبا مخه راته خس دي چارې نورې
د خلقو تهمت یوسر د جهان غم نه بل سر
هم ته به مې له هسې رنګه سختي بلا ژغورې !
دا اور چه په ما بل دی د خپل یار له جدائی
نه ګرم نه ملامت یم که تل وینې ژاړم تورې
اشنا ته وایه نشي نا اشنا به څه خبر ېږي
دا راز چه له ما نه دی او رید لی خپلې مورې
ناوک یې د مژګانو د ابرو په کمال جوړ کړ
خدای زړه چه به د چا تر زړګي وزي پورې وورې
ښه باز دې د خوشحال خټک خاطر په لاسو کبوت
په قدر ئې خبر شه چېرې نه په لېږی پلو رې !
« خوشحال خټک »

شنه خال او نه چه د پاسه پر جبین ږدي
دا زما پر زړه دا غونه آتشین ږدي
د عشق اور مې ویلوی د زړګي شمع
بیهوده مې پر موم نقش د نګین ږدي
مادې خیال اره فرش کړی تورلېمه دی
ته بې نیا زه قدم ولې پر زمین ږدي
په شپه حال د مهجورانو په یاد راوړه
په راحت چه سر له نازه پر بالین ږدي
« پیر محمد کاکړ »

❀ ❀ ❀

ه: موضوع ګانې

(۱) ـ مخ:

بادې لاس په پلو کښېږدی سره رېږدي
ګل یې مخ وته نظر کا خوله پرېږدي
« خوشحال خټک »

ډېرې ښکلې جوه ماليدلې دي په سترګو
ړوند شم که به تا غوندې په حسن بله وه
زور دغاښو مکړه مخ یې صاف تر آئینې دی
زخم به پرې وشي په ورو ورو یې ښکلوه
عمر به یې لنډ شي که ئې تار د زلفو کم شي
فهم کړه ای ډمی ! ز منځ ورو وروچلوه
« عبدالقادر خټک »

ای چه په مخ و ډې خو ئې له ور ده
خالي یو دم نه یم د ستا له درده
ته بې آ سیبه بهی ، سیب او سې
که تر نارنج مې خېر ده زرده
« عبدالقادر خټک »

که مخ دې نمر کړم د نمر کړه وړه نشته
که یې سنبل کړم سنبل مشکین ندی
«عبدالقادر خټک»

ډېر هوس لرم د ا ستا د مخ و ګل ته
زه بلبل پرې الوته کړم که بد نه وړي
«شمس الدین کاکړ»

سپین رخسار دی ستا کعبه د عاشقانو

تور ي زلفي غلافونه دا طلس
«میا نعیم متی زی»

دایه خوب کښېږرا ښکاره شو ددلبرمخ
چه یې و لیدو دا ستا جوهر د غا ښو
له حیا د ی غټ و مخ ته کتی نشم

که په ابر کښې ښکاره شو د قمر مخ
پټ له شرمه په خپل آب کښې کړ گوهر مخ
کله لید په خوزو ستر گو شی د نمر مخ
« قلندر »

دا دي یار خو دی، خو له نیو لی
دا دي سري شونډي که سپین غا ښونه

که لاله گل دی پر خپې و هلی
که لعل و در دی سره پیېلی
«خوشحال خټك»

ډیر مي ستا و مخ ته وکا ته موړ نشوم

نور به څو پردي ناا بوده دنیا ویا ډم
«شمس الدین کاکړ»

لکه مخ زما دیار دی ای باغوانه !

په درست با غکښ یونسرین هسي نري !
«خوشحال خټك»

مخ وته یې، گوره چه په مخ لری خا اونه

څه عجب زیبا دی لکه گل د پیغمبر
«خوشحال خټك»

(۲) شونډی اوزنه:

د خولي و یل دي واړه نبات دی
څوك یې چه ښکل کا سخ د هغو دی

خوا زه دي لا د کنځلو زبات دی
شونډي دي دواړه آب حیات دی
«خوشحال خټك»

بوی به ستا د محبت ځني روان شی
په ناز کو شونډو بار د پانو مه زده

که یاره مي د نافی په دود ټټر کړي
خدای چه شونډي سری بی پانودرته در کړي
«عبدالقادر خټك»

غنچه خوله چه یې نقطه مو هومه ده

څه عجب که په خندا کښې شی دوه نیمه
«پیر محمد کاکړ»

په سرو شونډو کښې یې روز دی هم اوبه دی

دواړه زیست کا په یوځای کښې بی جداله
«دالپوری حافظ»

که څوك و وینی د استاذ نخ پر آب

زړه یې و وزی د سینې لکه حباب
«عبدالله پوپلزی»

چه یې خیال دزنخدان وزړه ته تېر کړم

په کوهی کښې گذار کاندي اسکورلا
«میانعیم متی زی»

هغه شونډی چه ځائی د پانو سري دی

هغه شونډی څه حاجت لری وپان ته
«خوشحال خټك»

چه په خیال د سرو ابو د شونډي څملم

هر سحر څا څی ځما تر بستر و پسی
«عبدالله پوپلزی»

(۳) - بوسه:

چه بوسې د جفا جو یو د خولې اخلی
څوك مایوس څوك په امید دیار دوصل
زه خوشحال د آهو چشم مینې سر گرم

ګویا اخلی د یا غیانو فلنګو نه
څوك پراته غاړه غړئی په پالنګو نه
د غرځه غوندې په هسې ګړ سګو نه
«خوشحال خټك»

چه د یدن دمین و کړ مه تا زه شم
په ارمان د هغه و ښت یم د ریغه د ریغه

لکه ښکبنت چه په باران سره اوبه شی
که د زنې سبب یې بیا زما په خوله شی
«خوشحال خټك»

څوك چه زور مه ښکاره کا وزیا تیږی

که پخیله بوسه را کا زور به نشی
«خوشحال خټك»

مګر تا سره سامان د سلطنت دی

چه په هود مې سپینه خوله غوالدې ختکه
«خوشحال خټك»

څو مې یاد دهغې خولې دمچې خوند دی

نور مې ګل له د له هېر دی تلذذ
«خوشحال خټك»

سر به در کړم مچه را کړه ښه سودا ده

که یې ته په بها پیرې زه یې پلورم
«خوشحال خټك»

په رښتیا ږ ماته وو ایه طبیبه!
سپینه خوله که بی ریباره وز پیشکش کړم

چه د رنځ به یې صحت وی که به نه وی
په خوشحال به مې منت وی که به نه وی
«خوشحال خټك»

دادی هغه اوچه په هجران کښې پسی ته مرې

اوس یې په وصال کښې دوا ده اوریه ښکلوه
«خوشحال خټك»

دصبا باده! ګزر په چمن بیا کړه
زه خوشحال کمزوری نه یم چه به ډار کړم

په چمن کښې رنګا رنګ ګلونه وا کړه
په شکار ناري وهم چه خوله یې را کړه
«خوشحال خټك»

زده مې تخمخ کېږی دسپین مخ وښکلول ته
زه چه ځنې سوال دبوسې و کړم راته خاندی

لاس یې لر بر کېږی دزلفینو ونیول ته
یا به زړه راضی ده یا پروانه کاوین ته
«مطیع الله پیرخیل»

چه یې تل دمخ ثنا وایی خوشحال له

په صله مې سپینه خوله درته بخښلې!
«خوشحال خټك»

دبوسې وعده دایم صبا برات کا

زړه به څو کاندې تازه په دا وینا کښې؟
«اشرف خان هجری»

بیا حانث په سپینه خوله شوم د خو با نو

قسمو نه مې نا صح ګڼل عبث
«میا نعیم متی زی»

هغه چا چه ستا دلبو خوازه نوش مکړه

په خو زو یې د حلو ا نشته غرض
« یونس »

که هر ار لحله شیخی کوی خو شحا له

که ښه ښکلی درنژدی شی نو یې ښکل کړه
«خوشحال خټك»

۴ ـ ستر گی :

مست د هغه مخ یم چه مخموری اری ستر گی — هسی پری غوځیږم وایی توری لری ستر گی
یار می په ښایست کښی بی نظیره بی مانندی دی — لا په درست صورت کښی ډېر مشهوری اری ستر گی
ناست دی لکه ځری رقیبان وخوار عاشق ته — لکه ستا له مخه هوری دوری اری ستر گی
هرچیرته چه ته یی هغه اورته می نظر دی — هرچرته چه زانی شاهین هوری اری ستر گی
« خوشحال ختک »

ما یی خیال لره ابلق د ستر گو زین کړ — قدم تنز دی په رکاب زما د ستر گو
« عبدالرحمن مهمند »

خار بندی می د ښو کړه ترې چاپیره — گوندی خیال دیار په ستر گو کښی حصار کړم
« عبدالقادر ختک »

لکه ما دعشق په تیر ځان شهید کړ — چه می نه رسی د صبر په کفن لاس
مرگ د ژوند زما پوښته له مړاوو ستر گو — په رسا گذار بو هیڅری د تور زن لاس
« عبدالحمید مهمند »

کنږی وروځی کوژبانه چه دی را یاد شی — کاږه غشی می تر زړه لوښږی آزاد
« پیر محمد کاکړ »

نیمکښو دی د غمز و توری تیری ستا — پری به غوځ شی هرچه کاندی ننداری
« میا نعیم متی زی »

باز دیار دستر گو دمږ گانو په پنجو کښی — دی لکه تنزری په چنگ و دی زما روح
« میا نعیم متی زی »

د اشنا دتورو ستر گو په تعریف کښی — نه ده کمه شاعری له اجتهاده
« میانعیم متی زی »

خو دیار بیماری ستر گی خدای خونی کړی — گنه خون کله کولی شی بیمار
« عبدالرحمان مهمند »

خپلو ستر گو فتوی در کړه چه می وژنی — حیرانی ده پردا لو ستو د مکتب ستا
و کوثر ته حاجت نه لری د خپلو — چه جام نوش کا خوک دمیو لبالب ستا
« مرزا حنان »

زړه می رم خوری له سینی بی خبر نه یم — دا د ستر گو باز می بیا راغی وښکار ته
« مرزا حنان »

یل یی په جهان کښی مو ندی نشی — عاشق تله دیار په لوری په لیمه کا
« عبدالقادر ختک »

بی دیار له مړاوو ستر گو چه کج گوری — گنه نکا رنځورا چاته جواب سخت
خوك د صبر ارام نه غواړی په عشق — د ازل کاتب دی ښکلی په دی باب سخت
« عبدالحمید مهمند »

عجب نده که وحشی د کوه و د شت شی — هرچه زړه د آهو چشمو سره مل کا
« پیر محمد کاکړ »

۴۲۵ ـ ۱۰ـ۱۱ ټولنه پښتو اجرائیه ه ، محمد نعیم ، ن محمد ، ر فتح محمد ، ح سراج الدین ، م سردار ـ (۵۲۵) ته گټلو روهی

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵- غاښ

په آرزو دسپینی خولی یی په بوستان کښی نرگس پیاس پر سر نیولی ده پیاله

چه یی ولید خندا د سپینو غاښو له شبنمه لمن دڅکه کړه لاله

« شمس الدین کاکړ »

په رڼا د سپینو غاښو یی خرم وم واقف نشوم د هجران د شپې له داچه

« پیرمحمد کاکړ »

۶- غوږ او پوزه :

در په غوږ کښې د مهرو هسی ذیب کا لکه بر پښی په سحار کښې ستاره

« مرزا حنان »

چه الماس دلمندرو زانگی په غوږ کښې کواکب کا په اسمان لرزان حبیب

« میا نعیم متی زی »

چه له غوږ وئی مقصود دموږ مې لښتیږه ده چه له پوزې یی مراد مومی لونگ دی

« خوشحال ختک »

سپینه پوزه دی غوټۍ د زنبق ده چه چاپیر تری نور گلونه د گلزار دی

« خوشحال ختک »

۷- خال :

مخ وته یی گوره چه په مخ لری خالونه څه عجب زیبا دی لکه گل د پیغمبر

« خوشحال ختک »

زه حیران د استاد وریځو په نور خال یم کافر څه رنگ سجده کاندي په محراب کښی

گل دی دی بار یکی په شبنم خور شی نازک زړونه بد وی په صاف جواب کښی

« عبدالرحمان مهمند »

مشکین خال دي په سرولیو هسي زیب کا لکه مهر یه مخ ... دد ... مرجان نو

« عبدالرحمان مهمند »

لکه عکس د اسمان چه ار به شني کا زړه مې شین شوستا دشنه خال له لاجورده

« شمس الدین کاکړ »

چه ز خال وخط خبری یکښی نه وی د عشاقو یکبار ... دا ترانه ده

« قلندر »

شنه خالونه چه د پاسه پر جبین زدی دا زما په زړه دا غونه آتشین زدی

« پیرمحمد کاکړ »

شینکی خال د وروځو منځ د مهر و یانو هم محراب دی ، هم منبر دی هم خطیب

« میا نعیم متی زی »

زړه می ځکه په سل ژبو ګفتګوی کړی ... چه شانه وهی په زلفو د نګار لاس
« عبدالله پوپلزی »

په لښکر د تورو زلفو یی تالا کړم ... خدای دی نه کا حاکمان کفار د چا
« میانعیم متی زی »

خیال د زلفو د رخسار زما په زړه کښی ... زر عونه کړه تر سنبل او سره ګلاب
« میا نعیم متی زی »

زانګی ګښی زړونه د عاشقو سره په ویښو ... ته چه چیری کینږدی سره ګلونه په اوربل
« میا نعیم متی زی »

کفرستان د شاه د تورو زلفو ګوره ... چه په څه ښانی تاوینږی وایمان ته
« خوشحال ختک »

که څوک وایی چه مار کله په کټ خیږی ... زه خوړلی یم په کټ د زلفو مار
« عبدالرحمان مهمند »

که اره لکه شانه شم پری نه یی نږدم ... که د تورو زلفو تار په لاس راکښیوت
« مرزاحنان »

تو ری زلفی دی په لیچو بانده زانګی ... ښامار ان دی دچندڼ و په ښاخو نه
« خوشحال ختک »

دار بل په هر هر تار یی زړونه بند دی ... مشاطه و ر بانده ی نور یسی په تارو
« خوشحال ختک »

که دد ډیدن حج اکبر کوی تلو ار راو که ... چه پر سپین مخ باندی د زلفو تور اطلس لرم
« صدیق آخند زاده »

۸- زلفی:

که بل مار چیچلی په لاس یا په ښو کاندی ... په زړه خو له لګوی مار د تورو زلفو
« عبدالرحمان مهمند »

رحمان ستا په مخ بی ځنمو وهم مین دی ... ښه و دمه و ز ته کښیښو د ام په څه
« عبدالرحمان مهمند »

دک می دنشه لړمون په اور شو ... زړه سمند ر دی پکښی یی کور شو
چه ستا د تورو زلفو په رنګ دی ... له بخته خو ښ یم چه بخت می تور شو
« عبدالقادر ختک »

په لیده یی پیچ وتاب شم نه پو هیږم ... څه بلاده د شوخ چشمو په کاکل کښی
تر حلقو د زلفو مخ ئی معلو میږی ... که ګلاب راته ښکاره شو په سنبل کښی
« مرزا حنان »

زه مین په هغه زلفو په رخسار شوم ... چه سنبل ور ته خجل دی ګلاب هم لا
« پیر محمد کاکړ »

خو دیه څو دی کله زلفی په مخ زانګی ... واړه زهر دی چه څوزی په تور مار کښی
« پیر محمد کاکړ »

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیال دز لفو یی دز دہ نه چیدا کیبزی
دی کیمی پوربی پښکیته شی تور حجاب
« عبد الله یو یلزی »

۹- خندا:

په بار بار د دخندا منت را بانددی
چه په مادی نظر وشو په خندا شوی
« خوشحال ختك »

کله کله یه خپل قهر لکیش مسیبزی
لکه خوک چه هندو بار کښی دینداري کا
« شمس الدین کاکړ »

تبسم یی له دشنا مه سره زیب کا
قدر ز یات لری « ترخه چه شی شراب
« مرزا حنان »

۱۰- لاس:

دا محما د قاتل لاس دی نه یو هیبزم
که تر باغ وتلی لاس دی د سرو گلو
« عبد الرحمان مهمند »

کوم دلبری زړه په سرو منگو لوونی
چه لس میو ن د وینو د کی دی د حنا
« شمس الدین کاکړ »

سره نوکان دی د سرو گلو په څیر زیب کا
د واړه لاس چه دی رنگ کړی په حنا
« پیر محمد کاکړ »

۱۱- حسن:

ته په دا حسن د گل غوندی پیدا یی
پوری مور که ښا پیرئی یی راوړ ی
« خوشحال ختك »

ز ه رحمان د هغه حسن تما خوا ن یم
چه جر گه دعا شقا نو ی پر پند ه
« عبدالرحمان مهمند »

ستا دحسن د آفتاب له گرمه خو یه
لکه گل په نمن یت تاز ه شبنم ودم
« شمس الدین کاکړ »

یو یکښی مخی د قند هار د کبیلیو نشته
کبلی د کشمیر که دلا هو رو د کابل
زړه دشمس الدین په حساب سره دری ځای کړ
یو طرف دی تیك شو بل دی نته بل چار گل
« شمس الدین کاکړ »

خو بیرو نی یی دلبر نی څه په کارنده
لکه ونه بی میو ی په بیا نو یو ره
« عبدالرحمان مهمند »

توری زلفی نشته خالونه سره رخسار
شغه طوطیان دی سره گلونو تور ښامار
« یونس »

۱۲- جامه او گانه:

ارغوانی جامی یی واغوستي رحمانه
بیا یی جوړ کړه ستا دقتل اسبابونه
« عبدالرحمان مهمند »

دعقیق د آب په رنگ یی تن معلوم دی
هره ورخ چه جامه واغوندی گلنار
« مرزا حنان »

نور د شمعی په فانوس کښی ته پټیږی
تا چه واغوستي د خیال جامي سپری
« عبدالرحمن مهمند »

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسته دې لهٔ خيل غريو وا پستم خوشاله — يو دغاړي هارمې د گلونو مهٔشلوه

« خوشحال ختك »

وږمې

دا هلال دی چه ليدلی شي پهٔ شفق کښې — کهٔ پلاس د گل اندامې سپين وږمې دی

« عبدالرحمان مهمند »

۱۳ـ عيش، او د عشرت سامان:

دنيادار کړه چه نوی ښې دلبرې — اوردې پورې د دنيا پهٔ ملك ومال شي

ارمان دادې چه به زه هميشه نهٔ وم — هميشه بهٔ سره گلونه کال پهٔ کال شي

د گلونو وخت تيريږي ساقي! گرم يې — کهٔ د جام پهٔ د کولو دې اهمال شي

« خوشحال ختك »

❁ ❁ ❁

ساقي! پورته شهٔ د ميو جام تيار کړه — عمر هيڅ معطلی نهٔ کوی تلوار کړه

کهٔ غمخوار غواړې پهٔ غم او پهٔ اندوه کښې — ښينه د که د شرابو اختيار کړه

هغهٔ خوك دی چه تهمت پرې وا پهٔ نهٔ شي — غوږ پهٔ هيڅ بانديمه باسه خيل کار کړه

« عبدالرحمن مهمند »

❁ ❁ ❁

غنچه غنچه شراب ساقي! پيا بهٔ ارمان کړې — عندليب ناري وهی چه بهار دروی

« عبدالقادر ختك »

❁ ❁ ❁

ساقي وخت د نوبهار دی شراب راوړه — د شرابو سره نقل د خولې مل کړه

« خوشحال ختك »

رباب

پهٔ آواز مې يې دزړه پرهار گلانه شي — مين څکه د رباب پهٔ زير و بم يم

« عبدالقادر ختك »

لهٔ مزينه زړه مې نرم او از خيږی — څکه خوښ لګه رباب پهٔ زير و بم يم

« عبدالقادر ختك »

باغ د گلو نو گنج د کتاب وای — رود و سرو دو نقل و شراب وای

ښې ښې محبو بې پته پته احباب وای — خو بې د عمر وخت د شباب وی

« خوشحال ختك »

شراب

زما يار پهٔ خوب ويده دی چه و يې نهٔ شي — پهٔ پياله کښې ساقي! مې تر پوه ورو

« عبدالقادر ختك »

گله! تهٔ چه د بلبلی مخ جار باسې — مگر ستا پهٔ خيل ښايست اميد مدام دی

نور چه تل د کې پيالې تشوی ښه دی — پهٔ ميو پياله خوشحال ختك بدنام دی

« خوشحال ختك »

داګلګون شراب د کومې میخانې دی   چه صوفي یې په جرعه سره مدهوش دی
بیا به دا ګلونه نوی میخواري کړه   د بلبلو په اواز کښې دا سروش دی
« خوشحال ختټك »

د رحمان شراب له عشقه   نه انګور نه له عنبه
« عبدالرحمان مهمند »

د ګلو نو میو ناوې راسته ناسته   زنګاري کمیس اغوستی د مینا دی
« عبدالرحمان مهمند »

شیه اوورخ په دازه مستغرق یم د شرابو   وینم پکښې هردم د خوبانو انعکاس
« قلندر »

په تاخیر کښې افتونه پیدا کېږي   معطل مه کړه ساقي! په ډاد وهل شه
« عبدالقادر ختټك »

یو نفس دیاد پیاله له لاسه مه ږده   دا شراب حقیقي نه لري خمار هیڅ
« دولت لوانی »

نن هغه شراب حرام دی   چه یې کاږي له انګوره
« شیخ دولت »

ای ساقي د جام په ور کړه سستي مکړه   کاشکې بوهم پاتې نشي هوښیار دریغه
« دولت »

۱۵- بیلتون :

ګیځ رنا د نمر خپره شوه   زما یر کور دویر تاره شوه
د بیلتون ورخ تور تیاره شوه   غنځ شونا څا په چه بیلتون راغی
زړه مې له دې ویرنې سین دی   په زړا ژاړم څه ما ورین دی
زرغون له او ښو مې سادین دی   په نول نولېږم چه تاخون راغی

❀ ❀ ❀

نه به بیا یم نه به بیا راشي   نه به تیاره شپه زما رنا شي
نه به شڅي را ته پخلا شي   بېلېږي پېري اوس دېوون راغی

❀ ❀ ❀

د ښبتن یار دی هیر مو نکړی   آ غلیه مخ چه په یا نه کړي
اور بل دې پر ښو وی وا ته کړي   په ما د بل اور کړوون راغی
« دا شعر دشیخ تمین بڼ کاکړ دی چه، د ۵۲۵ ه په حدودو کښې ژوندون کاوه »

❀ ❀ ❀

ویر مې زړه سوری سوری کړ   را ته وګوره ملو کې!!
په بیلتون کښې دې وباسم   له خوږ مینه زړ ګي کوکي
را ته وګوره ملو کې!
را ته وګوره ملو کې!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بلبلتون او رو نه بل دی   هر گړی می زړ گی سوځی
لیونی یمه د مینی !   سو ځم زه لکه پیلوځی
راته وگوره ملو کی !
راته وگوره ملو کی !
غوړ و لی دی اور بل دی   اور زما په زړ گی بل دی
زه د بختیار خاوری ایری شوم   په اور سوی می گو گل دی
راته وگوره ملو کی !
راته وگوره ملو کی !

❀ ❀ ❀

« قطب الدین بختیار »
« متوفی : ۱۳۳۳ هـ »

جدائی دما په زړه کا هغه چاری   لکه بازی په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد وبله بیل شی   خدای یې څه شکل دتش سلام محتاج کا
زما اوښې دگو گل په جوش پیدادی   لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
هر ناوك چه دقضا له شسته خیژی   زمانه دخوشحال زړه ورته امج کا
« خوشحال خټك »

که داستا ستر گې راوجا رباسم ځانته   له بنادی به یې نور شا کرم وجهان ته
یو زمان مې که داستا لیدل نصیب شی   نور به ستر گې پورته نکړم گلستان ته
طبیبان دخیل دارو درسره کیږدی   تا ویشتلی مینه نه کا و درمان ته
چه په ما باندې تیر یږی ستا په عشق کښې   خدای دې هسې حال پیښ نه کا مسلمان ته
په فراق دښو یارانو چه ډیر ژاړم   دواړه ستر گې مې پیغور کاو باران ته
« خوشحال خټك »

اوس یی درد د فراقت زغملای نشم   لکه نی یم وهرچاته په فغان کړ
« پیر محمد کاکړ »

دفراق په درد کښې شوق د بوسې څه کړم   خوږ شربت په حال دمر گ د بیمار نښلی
« پیر محمد کاکړ »

مونږ له هواده تنها راغلی یو   دبڼ طوطیان یو، په دام و تلی یو
غمازه ظلم را باندې مکړه   دښو یارانو فراق نښتلی یو
« پیر محمد کاکړ »

دسحر چر گه خوږ شې په کومی   چه تا ناري کړي دلبر مې دروم ی
یومې دلبر ځی بل رانه زړه وړی   زړه مې پدا وړی چه دلبر نوم ی
« اخوند گدا »

دهجران دغم راتله په توره شپه وی   په هر چاورمه شه بیوخته میلمانه
د فراق اوښکو دصبر تیمم مات کړ   په دریاب کښې نشته نمونځ په تیبانه
« شمس الدین کاکړ »

وخت دنو بهار دی زه جدا له خپله یاره   دریغه دریغه دریغه چه بی یاره ځې بهاره!
ژاړی غاړې غرونه په احوال دعاشقانو   سیل دراورو ندی چه رادرومی له کهساره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوردخوزو زړودی چهٔدغره پهٔونوبل شو
غواړی چهٔاحوال‌دفراق چنودرمعلوم‌شی
نوری ناري نشته خو ناري د بېلتانه دی
رنځ‌مې نه کمېږی‌پهٔزمان زمان‌زیاتېږی
مرگ د رقیبا نو بل ژ وندون د حبیبانو
څهٔشو که لادم‌وهی په شماردی دژوندیو
هسې‌خواروزارشوم‌زخوشحال‌پهٔعاشقۍکښې

چهٔپهٔوخت‌دتلوراتلو کاچېغار و نه

که هر څو دبېلتانه له غمه وا یم
پهٔقد کوږ پهٔتن ضعیف گوښه یولی

له ښکیه وچاوده وخت دصبا شو
راشه‌چه‌ښکل‌دي کړم‌اوس‌پهٔ‌بېلېږو

مین را یاد شو دا ستا له رنگه
که اشنا نهٔیی داشنا مثال لري

وخت د سحر شو پر یوتې تلې
د یار د راغلو وعده شوه تېره

د مني وخت ؤ ونې لېدلې
خوارې خسته وې وې‌مې سزایی

ودلېدهجرپرما شرط‌مکړه پهٔشقکښې

دزړهٔوینې‌مې پهٔ کومهٔدرشتې‌خورې
بېلتانهٔ‌مې‌هډوپوست‌هسې‌وچ کلکـکړه

د هند بهار را نهٔ آ هسته و وره !
د سایی گل ؤ پهٔ نا ز لوی شوی

د هجران له ډېره غمه ولې نه مرم
چه یو یار له بله یاره جدا کېږی

سری دوزی خېژ ی له نېتره له چیناره
گوره هغه زانې چه جدائی څی له قطاره
راشه که بی اوري در باب له هره تاره
زر راځه طبیبه! گنې مرم د خدای د یاره
خدای‌زوپهٔهنگام‌دوصل کېږی دادوه کاره
رنځ چهٔلا دوا شی طمع پر یکړ ه له بیماره
خپل دی که پردی دی راته‌نهٔ‌گوری اهاره
« خوشحال ختک »

دهوا دیاران را یاد زانی اکثر کا
« عبد القادر ختک »
خپل‌ژوندون‌مې دروغجن کاندې‌چه‌یایم
پهٔ منال لکه ا بر و د دلر بـا یـم
« عبد القادر ختک »
په هر مسجد کښې ا ذ ا ن ادا شـو
پهٔ ځان ز مو نبز ه صبا بلا شو
« عبد ا لقادر ختک »
که یو د رنگ کښېني زما تر خندگه
ځا ر شم قر با ن شم تر تا ملنگه !
« عبد القادر ختک »
لهٔ کښیه لو ر یـه را و خـتـلـې
پهٔ ډېر کـتـل مې ستر گې و تـلـې
« عبدالقادر ختک »
یو څو بلبلې چه ژ ړ بـد لـې
چه بې گلو نو و یا ښېـد لـې
« عبدالقادر ختک »
ز هر چا خوند لی ندی په شرطو نه
« شمس الدین کاکړ »
هغه شونډې چه په شهدوشکر خوږ شی
دیار لاس مې په وهل دخنجر خوږ شی
« شمس‌الدین کاکړ »
یار مسافر دی د ربېره یې ژ غو ره
و تلی نه دی هر گز لـه کـو ر ه
« شمس الدین کاکړ »
له دې هسې رنگ ماتمه ولې نه مرم
د دې د هر له ستمه و لې نه مرم

چه په هر سحر زما په ژړا خاندی
چه په لنژه گرمی شا کاندي و گل ته

له دي هسي صبحدمه و لي نه مرم
ه دي بیوفا شبنمه و لي نه مرم
« عبدالرحمان مهمند »

زاروخوار عاشق دی چه په شپه د جدائی

درسته شپه بخو به دامان ستوری شمېری
« خوشحال ختك »

کاغذ

مخ بی سپین ورق خالونه توری په کاغذ
دادی تماما د محبت کمال طور و نه
ته که نه رادرومي گاهی گاهی په خطیار کړه
مه کوه ناترسه د جفا ستم را باندي
وران به هرگز نه شی کښلي توری له ازله
ستوری د طالع هم له جبینه معلو مېږی
مه گوره بی خط قلندره د یار مخ ته

سرو مال په شاعاشقان ېلوری په کاغذ
یار له جدائی چه یار ژغوری په کاغذ
نیم ملاقات وینم ستا له لوری په کاغذ
کله کله یاد کړه خیل غمخوری په کاغذ
هرزمانی که ستر گي د چا اوری په کاغذ
څه گوری فالونه د بخت ستوری په کاغذ
بی تورو ندبېږی چه څوك گوری په کاغذ
« قلندر »

١٦ — ژړا

که گریوان می د سپوږمی د نمر مشرق شی
د رحمان خندا په اجر د ژړا ده

زه چه یار په ستر گو نه وینم تورتم وی
تازگی د گل په قدر د شبنم وی
« عبدالرحمان مهمند »

ناخبر به ی له حاله شفق بولی

که دوینو په ژړلو کړم اسمان دوب
«عبدالرحمان مهمند»

بی دردان ئی لاس سرخی د شفق بولی

که په وینو کړم برجونه د آسمان دوب
« شمس الدین کاکړ »

زه د شمعي په خېر ژاړم تر صباحه

ته د صبح په شان خاندي له غروره
« شمس الدین کاکړ »

له ژړامی شوه تازه دزړه داغونه
خما دیار په زړه کښ جوروستم نشته

لکه تل چه شبنم اوری پر وښو
دروی ئی سپی رقیب را ته پرېښو
« شمس الدین کاکړ »

په سحر ژړا دیمنی نشا نه ده
که فریاد په زوره نکړم زړه می چوی

بلبلانو پر ي لوولی گواهی ده
که په زوره ناري کړ مه رسوانی ده
« مطیع الله پیر خیل »

هرسحر ستر گي د گل له اوښود کی

په داباغ کښ ئی ژړلو خندا نشته
« عبدالقادر ختك »

روهي گلونه (٥٢٥) ب : سردار محمد : ع محمد علی خان : ر عبدالغنی : ن رجب علی : ه اجرائیه پښتو ټولنه تاریخ ٧ - ١١ - ٣٢٥ ع

۱۷ - او ښکې :

څه اثر به زما او ښکي په تا کاندي   لا تازه شي اور په او ښو د کباب

« عبدالرحمان مهمند »

هومره او ښکي مي بهيږي په رخسار   چه غرقاب مي هم گريوان دی هم کنار
په گريوان مي تل د او ښو باران وری   نه ور کيږي درحمان د زړه غبار

« عبدالرحمن مهمند »

خدای پیدا کړم لکه او ښکي په ماتم کښي   ځکه برخه مي ژړا شوه له السته

« شمس الدين كاكړ »

یا کوم سترگی به او ښو دیار مخ ته   ناروا دی په قران وصل خيچن لاس

« مطيع الله پيرخيل »

په ناولی مخ دیدن د ښکلو نشي   چه څواوند نشي د او ښو په باران مخ

« پير محمد كاكړ »

له حسرته خپلو او ښکو برسر پوهم   محبت په شان و شکل د حباب کړم

« عبدالله بوبلزي »

دا ورك زړه غواړم په او ښويسي څخلم   زخمي ښكار به بسمل دويښو پيدا كيږي

« ميرزا حنان »

۱۸ — غم :

غم دي هسي غلبه شو په ما باندي   چه مي ځای شي نه دننه نه د باندي
له زگيروی نه مي نور خلق په عذاب شوه   تل دوچو له کبله سوزی تاندي
زه دستا په غم کښي شمعي غوندي ژاړم   ته زما په غم کښي صبح غوندي خاندي
زړه مي ستا په اوری هسي او ښزان دی   لکه زلفي دي په مخ دی او ښزا ندي
ما دي ستا دانه ښنو په غم کښي سوي   د دنيا انه ښني واړه لکه سپاندي
داد ستور دی چه لوی غم په سړی ورشي   نور غمونه ئي همه شي تر پښولاندي
هرچه ما په نصیحت له تا جار باسي   بیا دي ستا په لوری درومي له ماوړاندي
سره لمبه گوره چه څه کا په وچ د کی   مخ دیار په رحمان هسي چاري کاندي

« عبدالرحمان مهمند »

هسي زه یمه دیار په غم تازه   لکه وی هره گیاه په نم تازه
سترگي وخورم که نې وچي کړم له نمه   که مي شي په دا ژړا صنم تازه
زه به څه کړم دچا چاري بي دیاره   هر سړی دی پخپل سا په دم تازه
دیار نوی نوی غم زیږوی وصل   رفوی سوی پرهر مرهم تازه
که دي زړه له غمه وچوی دلگیر مه شه   کا تبان کړی په چول قلم تازه
ښایسته یاران گلونه دی رحمانه !   بیلتا نه کړه اکثر مړا وی کم تازه

« عبدالرحمان مهمند »

لکه غم دبختورو له خاطره

قسمت هسي لهښا دليو کناره کړم
« عبدالقادر ختك »

تل مطيع الله څکه سرور په دود نه کا

دا مشهور متل دی فرياد غم پر ښاد نوی
« مطيع الله پير خيل »

غم ديار مي په خاطر کښي محکم بيا موند

په کعبه کښي مي صياد د حرم بيا موند
« پير محمد کاکړ »

جای نشين وغم ته تل په انتظار کښي

رکالا يا نوی بندی يم د انګريز
« عبدالله پوپلزی »

لاله افسوس کاد زړه له داغه
کفن ئي رنګ کړ دزړه په وينو

پسر چمن نه دی خاطر فراغه
په ارمان ويست خزان له باغه
« شمس الدين کاکړ »

ګوتي چه پر نبض زماز دی هغه پري سوځي

څکه مي حيران شوو علاج و ته طبيب
« پير محمد کاکړ »

۱۹ ـ رقيب :

سپی رقيب ئي کښېنولی دی په مخکښ

هرڅوك زدی کوډی په مخکښ د بانېز
« شمس الدين کاکړ »

عشق له عقله څخه کا خلاف کارونه
بی هنره سپی رقيب هلته څه غوښت

ګنه زه څوك اشنائی د زور ورڅوك
که ويارته رسيدای شوی په هنرڅوك
« شمس الدين کاکړ »

د رقيب وسرته وزی تږی ناست يم

پري براني تږدم که ئي پلار په لاس را کښېوت
« مرزا حنان »

مقبول د رقيب ناز کړ ستا دياره

سودا وزيان په دا جهان کښي خوراوورور دی
« عبدالرحمان مهمند »

۲۰ ـ جفا :

ستا دعشق حرفونه تورنه دی ګلګون دی
تش به نه شی هغه خم دعشق له ميو
ددنيا چاري همه وا ړه فانی دی
مقتولان ستا د غمزو دی لا له ندی
در جمان دزړه خوناب مګر قبول شو

هم په داچه نوشته په جګرخون دی
چه ئي خاوري د فرهاد و دمجنون دی
داد ستا جورو جفاو لي افزون دی
چه په سره کفن له مځکي راببرون دی
چه مخونه د دلبرو پري ګلګون دی
« عبدالرحمان مهمند »

له خوبانو چه کوم دوفا طمعه

کتوري غواړم د زانو له قطاره
« قلندر »

نن مي پياله تورو ستر ګو سره جنګه دی
که پر هکړی سر په لاس ورلره راشم

پرلبانو ئي دزړه دوينو رنګه دی
لا په دائی باور نشی زړه ئي سنګ دی
« تيمور شاه ابدالی »

ج : بدیعی تشبیه ګانې

خوله دې ګل غنچه ده تور ګیسو دې سنبل پاڼې — ښې دې دې دزر کې سپینه غاړه دې دزاڼې
شونډې دې ژوندون ښې به سترګو کړې خونه — ژبه دې شکرې ده د نښه په زړه پاڼې
هیڅ پری نه بو هیبرم دا دې زنه که منه ده — خال دې دی په زنه که دانه ده د مماڼې
« خوشحال ختک »

کنده ولی د دوا دو سترګو ستا په طمعه — وهر لور ته مې نیولی کور په کور دی
چه مې خیال د ترکوو لید و په زړه کښ — د واړه کسی مې وزړه و ته نسکور دی
« عبد الرحمان مهمند »

مایه خواست وزاری خوله له یاره غوښته — ده په ناز لکه غنچه سره ونغښته
شه خو حال زما تر غوږه د یار ورو ړه — چه مدام ککا پرتا خواب د ناز با لښته
محبوبا پر پا انګ واو ښته په خوب کښ — که هو سئی ده د بهار پر ګلو رغښته
ثمره د بد فرزند ښکښځل د پلار دی — پیدا مشه نا خلف د چا له پښه
« شمس الدین کاکړ »

چه له خنګه د ګلرخ مې اغیار کښیناست — په چشمانو کښې مې ګل عوندې خار کښیناست
« پیر محمد کاکړ »
آهو چشم پر سبزه د چمن رام شو — یا پر تخت د زمرد شهریار کښیناست
« پیر محمد کاکړ »
که عشاق جنګ وجدل کابانډې شه شوه — پر ګلزار وی د بلبلو شر و شور
« پیر محمد کاکړ »
کوم یې له دوه وښه دی سپین رخسار که چنبیل ګل — کوم یې له دوه وښه دی تور ګیسو که سنبل ګل
« پیر محمد کاکړ »
پر سینه د ګلبدن ګرېوان یاره شو — د غنچې له چا که رنګ د ګل ښکاره شو
« پیر محمد کاکړ »
دا تور خط راغی پر مخ د ګلعذار — که غالب شوه په کشمیر پاندې کفار
« شمس الدین کاکړ »
چه مې ستا د مینې داغ په خاطر یوړ — زرغونه به مې لاله شی له تربته
« میانعیم متی زی »

میانعیم ناست دی ستا د غاړې البلونه شماری — پکښې پراته دی هزاران زړونه بلبلی صنم
« میانعیم متی زی »
ګوتې تورې کړې په بای کړې دا پورې — زه حیران یم ستا د سپینو ګوتو تور ته
« خواجه محمد بنګښ »
زه دربسې درسته شپه پټ ژاړم لکه شمع — ته صبا خندان لکه ګل واز ګرېوان د چا یې
« علیخان ختک »

يون ئې د قد رو ، در بده ئې دى د سرو   پېر كوى په پلمو كښې حمله ئې د سپاره ده
« عليخان ختك »

تماشا چه زه د خپل دا غو نو تل كړم   هم گلشن هم لاله زار په لاس را كښېوت
« مرزا حنان »

د گلرخ په هوا در ستنه شپه ر فتن كړم   د شبنم په څېر پښې ئې پلې سر سر تور تم
« شمس الدين كاكړ »

او ښې در ، ر نگ گهر با ز ده لكه لعل   جنس مې ډېر ولې رونق د بازار ته نشته
« مرزا حنان »

د يار خيال ته مې خالى كړ د زړه غولى   ميلما نه لره تيار شى سراى د ستور دى
« مرزا حنان »

چه دې خيال په خاطر را شى مضطرب شم   لكه ييش چه د مفلس كره ميما ن شى
« مرزا حنان »

چه تاو و يندم تازه غزل انشا كړم   پرې بلبلې فرياد كاندى چه گلعذار وى
« خوشحال ختك »

پر خپل ځاى با ندې ولاړ يم لكه شمع   تر مزل پورې رفتار كړم لكه شمع
« شمس الدين كاكړ »

وخت دى راغى دغه دا كه فدا كېږى   شمعه بله شوه تازه پتنگه خوځه !
« جمعه بار كزى »

آفرين دې په ول ول تورو سنبلو   چه ئې ځاى د پاسه ونو په گلو
« خوشحال ختك »

قبيح اوملیح

كه يو ځله ئې پسرور باندې كښېنې   رنځ د هجر به شى د فم د بيمار
په مدار مدار به ئې كازم چه خوزنه شى   دبانو په ستنې ستاد بو ندې خار
« شمس الدين كاكړ »

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم باب ـ اخلاق او نصايح

الف : ښه خويونه

١ ـ اخلاق

که د رنګ خوبي ئې ستايې بوديې نشته   په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دي
« خوشحال خټک »

په خو يونو کښ ډېر فرق دی   که سړی پرې خبردار شي
ځينې هسې خوی آغاز کا   چه خپل هم ځينې و بېزار شي
ځينې هسې خوی آغاز کا   چه پر دی ئې خدمتګار شي
که څوك خپل خصلت دښو کا   تر سرو زرو به ر و بېدار شي
« خوشحال خټک »

ثنا د ګل شي له ښکلېه بويه   صفت د مرد شي له نېکه خويه
اهل به نه کا ستاينه هيچېري   د ګل له رنګه د مرد له رويه
« عبدالقادر خټک »

چه ګل همت ئې خوراك لباس وي   په تحقيق همه ارذال الناس وي
شرف په خوی دی په ديانت دی   که څوك شريف وي يا څوك کناس وي
« عبدالقادر خټک »

په ښه خوی د سړي قدر قيمت کېږي   بد خصلت سړی يا ديو دی يا پېری دی
چه ئې علم وهنر نه وي ځني تښته !   بې هنر سړی که وګوري لاشي دی
« خوشحال خټک »

په ښه خوی باندې پردی عالم خپلېږي   په بد خوی باندې خپل واړه شي سوا
« قلندر اپريدی »

که دې رنګ، بو، لطافت واړه دلحان کړل   نور د ګل په خبري پاس په دستار ګرځه
« فاضل »

د ښه خوی ګټه ده ډېره   له ګڼلو ترانده تېره
همه څوك چه اخلاقي وي   د همه نوم به باقي وي
که د چا اخلاق ښه نه وي   د همه به ژوند ښه نه وي
د اسلام دين دی راغلی   پېغمبر دی پا څېدلی
چه پوره کي ښه اخلاق   او پر ځای کي دا ميثاق
په خويو انسان انسان دی   که نه وي خوتش حيوان دی
مکارم انسانيت دی   رذائل حيوانيت دی
« عبدالکريم کاکړ »

هر طرف يري سره ځمکه سره ينده شي
په نسب که خان، نواب قاضي قضات وي

لکه کښت لره باران اوباد په کار دی

۲ - په ځان باور «او» همت :

چه فلك سره سر باسي
کره ئې ندي بې حکمته

رب دي مه کړه د اخلاقو پلمه سپکه
بد اخلاق سړی نه ارزي په کنجله
«احمد گل الهامي»

د عالم تولی په خلق په احسان شی
«خوشحال ختك»

په همت کښې هغه زه يم
زه خوشحال دده په کره يم
«خوشحال ختك»

په تېرو تورو ور درومي يکر نگان
په لمبو باندې ځان ولي پتنگان!

د کنجکو قدر يو، د در ويل د ی
ننگيالو سره خه ژوی بې ننگان

ار تگي د زړه دليل د جنتي د ه
د دوزخ دا ور لايق د ی دلتنگان

د باد شاه په سلطنت پوري خندا کا
په سپهر و ايرو لړ اسي ملنگان!

نور ماهی ئې تار په تار درومي له منځې
ما تو ی لو اې بيړ ی، نهنگان

دهاتي دپاسه سپور ورته پيکه وی
چه د مېو پيالې آخلي سر هنگان

خه د ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرها ر ژ اي پلنگا ن

«خوشحال ختك»

چه په غوښو ئې روز گار هغه زمری يم
نه چه ولې ئې خوراك هغه مږك يم

که عالم راته گل تا و کاغم مې نشته
په رښتيا ويل د ډېرو پو ليو لك يم

په دانش په شعور نده په همت ده
چه دا هسې سر گردان لکه پټك يم

هر پښتون چه د مغولو نوکري کا
که د ی زر، د هغو واړو بهترك يم

چه منصب مې د مغل خوړ يو ملك وم
چه منصب د مغل نشته اوس ملك يم

د فرمان د پروانې حکم ئې نشته
شکر داچه په خپل حکم په خپل وك يم

نه مې کار په خاص وعام نه په ديوان دی
نه په درو لاړ د هر يو ه مردك يم

نه تصديق شته نه يادداشت شته نه توجيه شته
نه په فکر د سند نه د دستك يم

هر گيدی به چه له ما سر کوزی غوښته
د هغه د سر يا توره يا کوتك يم

پښتانه لره شريعه اند ېر مې بس دی
نه په فکر د مسندنه د تو شك يم

آزادی ده په ساده سپينه جامه کښې
خلاص د غمه د زر بفت اود ميلك يم

د وښو جونگړي هسې راته ښې شوي
وايې ناست په محلونو د آهك يم

که او گره د بڼو شته په شړو مېو سپينه
د مغولو پولاو پاتې ډېر بري دك يم

چه نيولی مې داهود دننگ ونام دی
که له خپلو هوده وا وړم کنيزك يم

په بل غشی تو پك هيڅ ويشتلی نه يم
که ويشتلی يم خو بيا په خپل توپك يم

چه شهپر مې بڼی خيل وو کنډ کيرشول
پر وا دار په لنډو پرونو د بارك يم

د کريږ بڼې مې توښې لکه باز کړې
گمان مه مه کړه چه بې پرو ښا پيرك يم

تف په زيره د همه وا ړو بسار کو
لا زما په زيره هم که زه بارك يم

که دواړو پښتنو را ته تسلیم دی   زه خو بیا دسبا کیء انا خشتک یم
نن خو قام را سره ډېره جفا وکړه   کانده بیا د خدای وحکم و ته ځك یم
که څه حق یا دنیکی یا دووری شته   و یا داش وته په طمع د هر یك یم
مهمندی زما د کډی لاس او پښې دی   راضی من دافرید یو په کومك یم
ډېر چینی چه تراوش و کا دریاب شی   چه ایده شم اوس خود ایم یو بولك یم
کړ لانی خړ بنی خو چه پښتانه دی   زه د ننګه په کار دواړو مشترك یم
که مې عمر په شماره تر شپېته تېر دی   لا په کار د سواریء لکه از بك یم
د افغان په ننګ مې وتړله توره   ننګیالی دزمانې خوشحال خټك یم
« خوشحال خټك »

❀ ❀ ❀

حواله مې په تېشه د فرهاد شه ده   تر هغه چه نا هوار لکه خا را یم
تر هغه چه سرد جوشی د حنا وینم   خوش په طور دمك بې دست وپا یم
« کاظم خان شیدا »

بار دهر خس وخاشاك په خپل گردن زده   حوصله دې په مثال د لوی دریا کړه
« کاظم خان شیدا »

راته یو دی بحرو بر   که څه سمه وی که غر
په همت به ئې تسخیر کړم   په شاهانه شان وفر
« احمدشاه بابا »

ای مرزا په خپل اختیار له ځایه پاڅه   دون همت اندېښه مکړه بله بله
« مرزا خان انصاری »

که فلك ئې دزمری په خوله کښې ور کا   خدای دې نه کا چه عارف په کښې غارت شی
« خوشحال خټك »

ځه هغه شهباز شه چه دې ځای په سردرو وی   نه لکه د کلی کارغه گرزه غم دښ کړه
« خوشحال خټك »

که ئې ته په منت مومې وائې مه خله   که دچا په باغ کښې بوټی د کیمیا دی
« خوشحال خټك »

سر دې دروم مال دې دروم پت دنه ځی   د سړی د چارې کل خو بی په پت ده
چه یې خدای ورکاو چاشکرد کاندې ندې   په جهان کښې او په بخره د همت ده
« خوشحال خټك »

علم تا بیائی په پورته جهل تا بیائی په ښکته   یا عیسی اره وردرو مه یاقا رون ته ځان سپاره
د نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وی   خپل کشکاب دخپل محنت خوره په سر را او ده پشتاره
« خوشحال خټك »

❀ ❀ ❀

هغه زیست چه د عزت له مخه نه وی   چه یې کا به هغه زیست پورې هکه پکه یم
اور یې پوری په منصب په نوکری شه   چه تر فهم و تر نظر د مغل ککه یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپل نام وننګ چه را شم لیونی شم
چه په طمع داو د وزغلی وشست ته !
تر قضا پورې د هیڅا چاره نشته !
لکه باز په لوی اوی ښکار زما نظر دی

خبر دار کله په سود او زیان دلکې یم
ګمان مکړه چه هغه نا پوه سمک یم
او کنه تر زاړه ذئب لا زیرك یم
نه چه ګرځی ګونګټ نیسی بادخور رکې یم
« خوشحال خټکې »

❀ ❀ ❀

که دجام لکه حباب وه نه نیو سینه ته
آفرین دې په همت شیدا خټکه
« کاظم خان شیدا»

❀ ❀ ❀

په خو غره په غره دباز غوندی پرواز کا

بیا به وانی د خوشحال خټکې پرنشته
« خوشحال خټکې »

ساقی جام دمیو مه پر ښږده اه لا سه
د بلند همت کښې پورته پورته درومی

خو دعقل خه زده وی لا به مست کښې
ښکته ښکته ځی سړی په پست همت کښې
«خوشحال خټک »

چه همت د سړی څو قدری هومره
د و لتمن سړی هغه بلبلی بو یه

د ئمیز په تله هر سړی تا له شی
چه له سینده نی جدا د چا واله شی
«خوشحال خټکې»

نو ره پښتو نخوا ه په ځای میشته ده
که یی درست دغو زور راته ښکاره کړه
عجب مار می جار وتلی تر دوه پښو دی
مست ها تیان خونی زمری په زنځیر کینږی
په خپل اه مې باور شته اثر به وکا !
پو دوه سړی مارمی پروت په دوا دو پښودی

خو پو زه دی زمانی په کښې منصور کړم
نه به بیا په قوم کښې کښېنم نه به هور کړم
مګر لوی پادو پیداشی چه یه دور کړم
بویه دا چه ځان فلك وته تر بور کړم
رقیبان به اور رلړو نی دتنور کړم
په دیدن یی له نشاطه نه نفور کړم
«خوشحال خټکې »

کار به خپله تر دستی لکه حباب کړه

چه محتاج دخیاط نه شی پیرهن ته
« کاظم خان شیدا »

د با ښی دباز نصیب شوی تازه غوښی

دوچ در بو بیخ نصیب شود سپهر کندی
« مطیع الله »

وزی تنږی پروت به خپل پوزکی ښه ئی
دمنت پو لاو دې زهر شه که ئې مومې

نه په تخت دپا سه نا ست دبل کره
د محنت سوی سکرك د سا ګې سره
« عبد الحمید مهمند »

که د توان رسی به لوی دریاب کښې ګرزه
عاقبت به ککری ور با ندی کیږی دي
هغه یار که په پا لنګ را سره نشته
دعمزې په تیغ ئې خوز ښه ئې خوشحا له

په بیله کښې دې زوال ویننم نهنګه
تر خراغ چه کیږ وښی ګرځی پتنګه
داهم شکر چه ئې بوی ځی له پالنګه
مرنی په روغ صورت نه ځی له جنګه
« خوشحال خټك »

که غوټې پسې وهي په لاس به در شي — چا وی دا چه په دریاب کښ گوهر نشته
که د جنگ په کار کښ ډېر دی حکمتونه — خو صبا بېر نشي زلمیه ظفر نشته
څه عجب باد شاهی لکه خورشید کړم — یکه تنها په جهان گرزم لشکر نشته
د منت دارو که مرم په کار مې نه دی — که علاج اوس مې راشي مسیحا هم

« خوشحال خټک »

راشه گوره نامردان بلا و هلی — د بړې میدان ډېر پېښ دی لړې تېښې زغلي
د آسمان د پاسه گنبت ننداره نکاه — کوز د ځمکې د تلی په مینځ کښ هلی
هر هغه چه ئې نوم نه پې نښان شته — تل تر تله په ژوندون پائی ښا غلی
خوك په خپل ځی کړل کاد اغزي و — چا په خپل ځی گډو نه دی کړلی
پسینه کړنه هو مره فاڼیده نکا — چه په وخت کړ نه وکا بیر آ خلی
چه محنت په ځان قبول کا راحت موی — رنج و گنج سره دادواړه دی تړلی

« خوشحال خټک »

پښتیا د دچاري په مصلحت دی — بیا د مړ د انو په ښه همت دی
چه سره یو شی دادواړه نو که — واړه دولت دی حرمت عزت دی

« خوشحال خټک »

مړدان هغه دی چه همتناك وی — دننگ په کار کښ چست و چالاك وی
کار چه آغاز کا انجام ئې فرض گڼي — په زړه هم پاك وی په خوله هم پاکوی

« خوشحال خټک »

چه په خپل دخپلو وینو سر خرو گرزم — څه منت به دد ونا نو د دینار کړم
چه په وازه خوله مونده شی مه یې وینم — که صدف غوندې حاصل در شهوار کړم

« عبدالقادر »

که د ځمکې غوندې کوز په تواضع یم — په همت تر واړه پاس لکه آسمان یم

« عبدالقادر »

چه همت دې د ټپوس دی ځان باز مکړه — ځان په رسم د جانباز و جان باز مکړه

« عبدالقادر »

هر سړی په موافق دخپل همت نظر اري نه — په وړ و چار و هیڅ کله کته نکاندی لوی چاری

« عبدالقادر »

مړدان هغه دی چه همتناك وی — په هره چار کښ چست و چالاك وی
چه غم پېرې را شي پروا دغم نه کا — خوازه له هر چا په زیست وژواك وی

« خوشحال خټک »

چه په شان د آفتاب اندی گرم رو یم — ستا په سر کی په سایه دهما خوښ یم

« کاظم خان شیدا »

چه همت مې نه کا ډېر په هسکو او — لکه موج نکړ مه بیم له پور او تلو
سوال مې خوی له در افشانه ابر نه دی — صدف ورانه خپله خوله کړه په غوښتلو
د آفتاب په کمند نه خېژم آسمان ته — زدم بار لکه شبنم پر دوش د گلو

« کاظم خان شیدا »

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ـ امید :

د شپې خپتن دې سحر ته ګوري
هیڅوک دې طمع امید پرې نه کا

له مقصوده نا امید مشه یکلخته

دا دستور دی چه شپه و لوېږي په څمکه

په ژوندون به لکه شمع دا سرد نه شم

هر ګره ګره کشالري نیکبخته

٤ عزم او توکل :

د هوښیار و نادان هومره تفاوت دی
که په مابانديې خرڅ خوري پروايې نکړم

نه رسي تر پاره هرچه ډېرې اندیښنې کا

هغه باغ چه تل ماواده د بلبلو
د زړه راز و چاته ووایم حیران یم
تو کلت علی الله و ینا یوه ده

په پرېشانو اندیښنو خاطر پرېشان شي

٥ ـ جد وجهد :

په طلب کښې دې سستي وینم درویشه
نعمتونه رنګارنګ دي په هر لوري
څو طلب هومره موندل دي په دادور
د عملو خوازه کله هغه موږمی!

غشی چه ډېر ولي ښه تیر انداز شي
کار د محنت دی د مشقت دی

هر مرغه چه د بل غوښې خوري مردار دي
د ذري په څیر دلمر په طلب ګرځه
کار په تش لستوني نشي بې دلاسه
چه تقوی د یانت نلري رحما نه

ګوندې پسرلي و خېژي د صبا ستوري
باران په تېز و کښېتو نو اوري
« خوشحال خټک »

خدای په څمکه ګام غونه د هوا پېښ
« عبدالحمید مهمند »

په شتاب ور پسې صبحدم را ځي
« عبدالحمید مهمند »

چه تر مرګه پورې زما جانګزاري ده
« کاظم خان شیدا »

نا امید له خدایه غوته جبین مه شه
« عبدالرحمان مهمند »

څو څمکې د آسمان په مېنځ کښې وت دی
د هر کله دانا سره په نښت دی
«خوشحال خټک

نورې کیسې پرېږده د عشق په تو کل هسې
«خوشحال خټک»
اوس په ده کښې د بلبلو آواز نشته
په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
د خوشحال د زماني سره ساز نشته
«خوشحال خټک»
جمعیت مومي خاطر له توکله
«عبدالقادر خټک»

چه و نلمي یې ددې خونې له ویشه
په غښتوني با ندې نده جفا پېښه
بلکه لا تر طلب بخره مومي پېښه
چه حذر کا د مچې له بده نیشه
« خوشحال خټک »
چه مشق د خط کړي وخط ته سازشي
ودو، ورو، په هر هنر ممتاز شي
«خوشحال خټک»
ځان حلال کړه لکه زانه شاهین مشه
لکه تېښه هسې پروت په زمین مشه
لاس په توره کړه بې لاسه آستین مشه
د دې هسې همنشینو نشین مشه
«عبدالرحمان مهمند»

چه زمری خپلی منگولی نه کا کښلی   هومره نه‌وی ځریبی غوښی ورته‌لمی
مرجونړا درو مرجان هله ولجه کا   چه‌قبول کاندی د بحر خوټی چلی
عاشقان چه‌ترسره تیرشی هله ښکل کا   دابرو پستی خولی لکه بجلی
بازچه والوزی له جالی هله گوری   د کبکانو ښایسته ستر گی کجلی
چه داور بڅری یاد سره رفیق شی   بیا هاله کا په ملکو نو لمبی بلی
چه‌سیلاب دغره دسره نه روان شی   بیاهاله بیابی په‌مخ دبری خځلی
«خوشحال خټك»

* * *

په تحصیل پسی‌بی ځکه کوښښ‌بویه   خپل‌هنر له‌لاسه‌مه پریږده خوشحاله
«خوشحال خټك»

چه‌تورده ترخه قبول لکه دریاب کا   هم هغه د قیمتی د ر و مساب شه
چه‌لمبه‌ بی دآتش کره‌په ځان تیره   اوغه پسه دگلا بو گل گلاب شه
د کمال کسب پیا په دسعا دت ده   هغه ښه چه‌د کمال‌په اکتساب شه
ته هم زده مراد وغواړه له عمله   چه‌په علم بی عمل وکړ کامیاب شه
«خوشحال خټك»

ښادی غم‌غوندی آسانه موندنه‌شی   سور په‌خپلو وینولعل دبدخشان دی
«عبدالرحمان مهمند»

زرندوهله‌څه حاصل کاندی چه گرزی   یو زمان قراری مکړه له طلبه
«عبدالقادر خټك»

له‌آزاره چا بازار مو ندلی ندی   له‌انګاره چا گلزار موندلی ندی
تلوار مکړه په خپل‌واربه‌برخه‌درشی   بی‌لهواره چاخپل وار موندلی ندی
په‌قصور مطلب موند نه شی‌پسی‌پاسه   له گفتاره چاکردار موندلی ندی
«مطیع‌الله‌پیرخیل»

کار کوه کار،په کار هم کاردی   تاوان په‌ځان بانده خالی گفتاردی
عقل څه بل دی خبری نور څه دی   گو تره گویکه طوطا طرار دی
«عبدالقادر خټك»

لکه عامل شوه د خا ورو لاندی   عمل هم ورك شو په مځکه باندی
اوس په خبره بزول و بدل دی   دابیت‌بازی دی‌عالم یی کاندی
«عبدالقادر خټك»

کله‌به‌لا دروملی‌له‌مړای دسحر خوبه   خوب بیغمه‌نه کاچه‌په‌مځکښ بی‌منزل‌دی
«عبدالقادر خټك»

چه‌منت په‌ځان‌قبول کانوراحت‌شی   چه عارف د مصیبت شی عافیت شی
«خوشحال خټك»

٦ ــ صبر او استقلال :

غشی چه ډېر ولی ښه تیر انداز شی   چه مشق دخط کړی و خط ته ساز شی
کار د محنت دی د مشقت دی   ورو، ورو، په هر هر هنر ممتاز شی
« خوشحال خټك »

مړ نهي د هر چا نند ی سره سمي   دخره بار د فیل به شا باندي مثقال دی
نه چه لافی د مردانو د میدان کړی   په میدان دی کوم راوړی استقلال دی
کا همه خلق یی سنز شه یخندنه   بیچاره خوشحال په خپل هنر خوشحال دی
« خوشحال ختك »

دهر د چه صبر چه استقلال نه دی   چه هم پری راشی یکښی خو شحال نه دی
مرد دی یی هیڅ ده و زما په بو هه   که یی په جاه ودولت شوك سیال نه وی
« خوشحال ختك »

اضطراب به دي خلاص نه کاله نخاه   مستقل و ر تنه په صبر و تحمل شه
« عبدالقادر ختك »

په تاکه را شی غاد ته لو یه   تپښته تسلیم صبر ته بو یه
نه به یی دفع په صبرو کړی   نه به ایه کړو به زرا و زو یه
« خوشحالی ختك »

صبرو نیسه به خکښی که مراد غواړی   هیچا کړی دغه کار په شتاب ندی
« عبدالرحمن مهمند »

ای حنیانه صبر و کړه مراد به مومی   د فلك زر نده به وا رده پس د پیش
« مرزا حنن »

خلاص به نه شي سرکشان له گوشمالی   چه فلك به جهان شته دی تلوار مکړه
« کاظم خان شیدا »

دا نا یی مه گڼه چه صبر نه لری   چه صبر نه لری حکمت به څه لری
سړی د صبر به کار کښی و زمیه !   چه صبر ناك وی هر څه به بنه لری
« خوشحال ختك »

صبر نا کو سره جور فلك نه کا   د فلك جور د چا چه سبکسا ر و
« خوشحال ختك »

ژوندی که گرځی خان یی ژندلی دی   تو ر زن د سر به وینو لړ لی دی
چه صبر نه لری ظفر به نه مومی   ظفر له صبره سره تړ لی دی
« خوشحال ختك »

شورش مکړه د گردون له کشمکشه   اومه کلکه کا مرغی له اضطرا به
« اشرف خان هجری »

٧ـــ دوخت اهمیت :

دو باره دي را تله نشته په د نیا
هرڅوك چه تروخت تېره شي عنقاشي
تر ورځ تېری او به بیرته نه جار وزی
تېر ساعت به مثال مړی د لحد دی
هره نیمه چه صحیح گڼه به زده کښی
به عمل د نیکو بدو فهم و گیزه
...

نن دي وار دی که دروغ کړی که رښتیا
عنقانه نیلی به دام کښی د هیچا
نه جار وزی تېر ساعت به بیرته بیا
مړی چاری ژو ندی کړی ته ژړا
پا غر ور به نه نیه کړی خطا
چه به دا کښی دې بهبود دی که بدا
« عبدالرحمان مهمند »

چه بې وخته ارمان کا به وخت ویده ووی

که د پېره سعیه کوښښ کړی څه شی
که هر څو مټ به بېړی ملاح کا

آبشاره ! و لې دا همې ژاړې !
که تل فریاد کړې به کاڼی سره هې !

کړل دی ویل دی دواړه اوان لری
چه کار د تن ورځې پرېږدی صباته

۸ - زړه

شه سړی پردی به دلاسا په نیکې خپل کا

یو زړه د خوشحال ندی چه جهان یکښې ایده شی

دواړه څکو نه لکه تن دی
زړه بې چون او بې څکو دی

خود یې زړه خاندی خوله دې خندا کا
مدار د هرې چارې په زړه دی

د ناز کډلو اطو ار مشکل دی
... هم بې نشته ګنډل یې هم لا

مېرو سوځه به اور کښې شراب وځښه

که هزار ځله تقوی پرهیزګاری کړې

قلب د دمومن ګوره ملقب په عرش الله دی

چه د زړه تو د نیا څلو بې پروا وی

و ګوری واړه کاروانه خپل کا
څو کښې چه آرام ګټی د شکو نام ګټی

د هغه عالمو زړې د وښکو دی
« عبدالرحمان مهمند »

په وخت چه نکړی بی وخته څه شی
په ټانګی چه کښېوزی پوري هاله شی
« عبدالقادر خټك »

له چا فریاد کښې خوك بېسې غواړی
بیا به رانشی او به نځه لاړی
« عبدالقادر خټك »

چه وخت یې تېرشی افسوس ارمان لری
هو بیا ربه نه وی دا خوی نادان لری
« خوشحال خټك »

کومه شاغلتیاده چه خوك بد کا زړه دیار خپل
« خوشحال خټك »

د هر چا زړه مرآت دی صفائی وراره بویه
« خوشحال خټك »

کار د تن جوړوی زړه
خوك دا غوښه ګڼی زړه
« خوشحال خټك »

چه زړه دی ژاړی ستر ګې ژړا کا
زړه دی مفتی دی هر ه فتوی کا
« خوشحال خټك »

په دا به یوه شی هر چه عاقل دی
که زخمی شوی د مینا دل دی
« کاظم خان شیدا »

در ته وایم خود زړونو آزار مکړه
« عبدالرحیم هوتك »

شه دې نشته چه مدام دل آزاری کړی
« عبدالرحیم هوتك »

زار ذازار جوړ یو چه د زړه په بازار بلوسی
« دالپوری حافظ »

تړو که زړه د سړی بوسی خه کار
« عبدالرحمن مهمند »

مردان هغه دی چه کار دبل کا
د خو زو زړو نو دارو به تل کا
« خوشحال خټك »

نه سره سم دي وا ړه مړو نه ! نه سره سم دي دهر چا زړو نه
زړه هم هغه ګڼه چه ا کـه غرشي كـه بـا ندې راشي هزار غمو نه
«خوشحال خټک»

مرهم پـه زړه‌ږده پـه‌ير هـارونـه دا نيا بـه‌ ګـل كړي نـادان خارونـه»
پـه هره سوړه لاسونـه مـه منډه پـکـښ‌بـه خوب کـا خوني مـارونـه
« خوشحال خټک »

زړه دي دهر چا سره صفا وي پـه‌چـا ګرم مـه‌شه کـه‌دې رضاوي
کـه‌څوک ناحقه اتا پرخاش کا ا ندوه ئې مـکـړه ظفر بـه ستاوي
«خوشحال خټک»

پـه‌بدن کښي دزړه اهميت

زړه پـه مثل د پـا د شاه دي هر انـدام د ده سپا دي
ټول د ده فـر مان برداردي دي پـا دار دوی خد متګار دي
كل ا عضا يې مسخر دي د ده حـکـم تـه مضطر دي
پـه فرمان يې خـوله ويل کړي لاس نيول ، سترګې کتل کړي
پـه بدن کښي ګوشت پاره ده چه ځکو چنو ئې يې جـثـه ده
چه وی راست شي راست بدن شي چه فا سد شي فا سد تن شي
پس چه شو صلاح فسا د: تما مي پـه زړه بنيا د
تـه مدام اصلاح درده کړه پـه عيش و خت غفلت مـکړه
زړه پـه مثل ګنجينه ده د ګوهر و خزينه ده
ډېر پکښي دي جواهر قيمتي نـفيس نا د ر
اول عقل بـه ګوهر دي د جملـه نعمتو سـر دي
بل ګوهر يې معرفت دي زياتـ تر نورو پـه قيمت دي
نور علمو نـه حکمتو نه وا ړه دي لوی نعمتو نـه
چه زړه هسې خزانـه ده د ګوهر و ګنجينه ده
پس لازم يې د ساتنه لـه جملـه ؤ غلو ر هز نـه
چه دښمن يې تا لا نه کـا جو اهر يې يغما نه کـا
«حبيب الله کـاکړ»

چه‌غرقاب‌شي نور مژګان پـه‌نم دزړه نورخراب شي خا نمان پـه دزړه
عبث‌وای غم دزړه وبو ا لهوس تـه څه‌يو هېڅ زي هلـکـان پـه غم دزړه
پـه بل مخ باندې سوا د يا ر له مخه ما تړلي دي چشمان محکم دزړه
چه‌يې‌عرش او کرسي لاندې‌تر‌قدم‌دی بالا تردی هسې شان قدم دزړه
دخليل له کـعبې ١٠ کـعبه ده اوچه که‌آباد کـاڅوك ويران‌حرم دزړه
كه‌نور خلق قدمونه ږدي په مځکه مادي ايښي پـه آسمان قدم دزړه
دامـکـان‌چه‌د آسمان مځکې‌ترميان‌دی يو خلوت دی دامـکـان سلم دزړه
زه مرهم دزړه له‌چا غواړم بې‌ياره چه کړي نشي طبيبان مرهم دزړه
صورتي همدان ډېر دي په دنيا کښې ولي نه مومي رحمان همدم دزړه
«عبدالرحمن مهمند»

همیشه په ځای د شکر شکایت کړي!   منکر پېژي په عطا د سبحان و اې!
در پټولي خدای د هر چا چرې توان دی   په دېر توان کښې خپل ځان بولي ناتوان ولي!
زړه دنفس په پیروی در څخه لاړو   د خبیث په لاس دې ورکړو قرآن ولي!
« رحمان »

بنګ شراب سرود کوه عبدالقادره!   خو یو مکره آ زړه د مسلمان زړه
«عبدالقادر»

مرده دل دې له تقره زړه بیرون کا   یو ساعت په کور کښې نه پرېږدي خوک مړي
جمعیت چه لدنیا په نیا غوا ړي   هغه غړي په معنا د شګو پړي
«عبدالقادر»

هر څوك چه یو کا زړه خوله خپل دوا ړه   دو یم په نیت شی ثابت له واره
که کمی ورغی په دین د نیا کښې   تاوان یی واړه وزما په غاړه
«عبدالقادر»

هغه چه ستادي چه یی سائل نکړي   ویره مې کېږي چه یی دبل نکړي
که دادي خوی دی دادي خصلت دی   خپل به پردی کړي پردی به خپل نکړي
«عبدالقادر»

چه زړه له تا نه دچا شه کېږي   ښه کړه د عا ګټه د عا قبلېږي
ازار د هیچا د اخستو نه دی   ښېړی د خوږ زړو نو لګېږي
« خوشحال ختك »

لتو مه ګنج دزړه په ویرانه کښې   پروا نلرم د شهر په عسس
«شمس الدین کاکړ»

زړه ولاړ شو اوښی یو وار بسی ولاړ بی   لکه چیر ته لښکر دروی د سلطان دوست
« مرزا حنان »

زړو نه مه ماتوه لعل د بد خشان دی   یا مشکل دی رغول د شکسته ؤ
« خواجه محمد بنګښی »

چه بهتر تر در ګوهر دی هغه زړه دی   چه پراخ تر هر کشور دی هغه زړه دی
مکرم په مخلوقاتو کښې انسان دی   په انسان کښې چه بهتر دی هغه زړه دی
کم یی مه بو له بیحد مشرف دی   چه د خدای باندې نظر دی هغه زړه دی
دمکې حج خو موقوف په یوه وخت دی   چه مدام حج اکبر دی هغه زړه دی
که هر څو یی صفت وکړم څه به وکړم   چه تر حد صفت بهر دی هغه زړه دی
د زړه شان خو یو بیحد عالی شان دی   چه تر دېر خوبو خوبتر دی هغه زړه دی
سرچشمه د معرفت د لوی دربار دی   چه محل د در ګوهر دی هغه زړه دی
څه سپالی به نیشکر ور سره کاندي   چه شیرین تر نیشکر دی هغه زړه دی

دا د خولې په وېل حکم دقاضي دی
چه ظاهر وباطن دواړه يو رو ښان دی
هيڅ اشيا يې له فتره بيرون نه دی
زه ئې به يې ئن کم هر بيان کړم

چه مقبول دخدای په در دی هغه زړه دی
چه دا هسې بلند لمر دی هغه زړه دی
چه د درست جهان دفتر دی هغه زړه دی
چه منبع د هر هنر دی هغه زړه دی
« عبدالنبی »

دلجو ئي به دي تمام وګړی و کړی

که ته هم د د لجو ئي په جستجو ی شې
« قلندر »

داپند له مانه په زړه کښې ياد کړه
زړو نه د هر چا په احسان ښاد کړه .

خو دي لاس د سې مروت د اد کړه
آز اد بنده کړه بنده آز اد کړه
« عبدالقادر خټك »

۹ ـ ژبه

غولا دی تو ره وی که اوږه نبه !
د زړ ئی بلا به د ر خخه وا وړ ی

تر دا لا بده ده بد ګو يه ژ به !
ژبه که بده کړي د پند طا لبه !
« خوشحال خټك »

په واك چه نه اری په کام کښې ژبه
په بده ژبه ځا ن ځی جهيا ن ځی

که ګنګك شی ښه دی په لويه تبه
ايما ن لا هم ځی و ا وره طا لبه !
« خوشحال خټك »

خوږه مری ده که خو ږه ژ به !
هنر هم دادی که دا هنر اری

چه خوږلا يري خپل کړی زما صاحبه
چار به دي تل وی تر سيا ل غالبه .
« خوشحال خټك »

که هر څو ښېر يې تر صحبتو نه
لا به يې ژ به ښېر فهم و کړ ی

علم اد ب لري فصا حتو نه
د ژ بې د ښېر د ی قبا حتو نه
« خوشحال خټك »

ژبه عا دت کړه په ښه و يلو
که يې عادت کړي په بد ګوئي

چه دي عا د ت شی هغه تر تلو
مخ به دي تور کا تر ير د و خپلو
« خوشحال خټك »

په مر هم دخوشامند سره روغ مشه

هغه زړه چه يکښې تيغ دژبان کښيني
« پير محمد کاکړ »

په مجلس کښې د مهرويو ځکه ژاړی

شمعې هم ځکا ره کو له بله ژ به
« عبدالله پوپلزی »

هر سړی چه شی ګويا لکه قلم

سر به يې شی له تن جدا لکه قلم
« عبدالله پوپلزی »

درست عالم په داخبره خبردار دی

چه بلبله خپلې ژ بې به قفس کړه
« خوشحال خټك »

روغي، کلي، د (۵۲۹) ب سر دار محمد ح — ا تاج الدين ، ر محمد امين ، ن رجب علي ، ه اجراٰئيه پښتو ټولنه ۲۶ – ۱۲ – ۵۲۹

سلامت کاروان به تېر کړي له رهزنه   که جرس رنګه نه کړي په غوغا ژبه
« ملاجمعه »

که تازي ژبه هر ګوره ښه ده   فارسي هم ډېره په خوند خوږه ده
چا يي پلو د جمال وانه خيست   پښتو لا هسې بکره پرته ده
«خوشحال خټک»

ژبه په تن کښې څه عجائبه ده   صحت هم ژبه ده ژبه هم تبه ده
چه ښه مې څير کړ ښه پرې خبر شوم   جنت هم ژبه ده دوزخ هم ژبه ده
«خوشحال خټک»

جنګ د هاني او مزري آسان دي   د خپلې ژبې آفت لا ګران دي
چه خپله ژبه يي په خپل فرمان کړه   هم يي رستم ګڼه هم لا لقمان دي
«خوشحال خټک»

که څوك نېکان دي که څوك بدان دي   په دا دنيا کښې چه په هر شان دي
مه يي ستاينه کړه مه يي غندنه   نه به يي څه کړي چه د خپل ځان دي
« خوشحال خټک»

د هوښيارو ژبه پټه وي په زړه کښې   راز به نه وايي اشنا و نا آشنا نه
لېز او ډېر ويل به نه کاندي بې ځايه   هيڅ باطل ويل به نه وايي و چا ته
«خوشحال خټک»

ژبه عادت کړه په ښو خبرو   خبرې ښې دي ښه تر شکرو
د خوند مثال يې شکرې وايم   قدري ډېر دي تر مرغلرو
« عبدالقادر »

لکه وړي له ميدان ګوي دا څه ژبه   نه يې شي وړاى په تېره کړي شمشير ګوره
« عبدالحميد مهمند »

که دين دنيا غواړي پرده پوشي کړه   فتنې له خولې پاڅي نو خاموشي کړه
که نه خاموش يې نه پرده پوش يې   بېخوده پر يوزه باده نوشي کړه
« خوشحال خټک »

سخي يې مه ګڼه چه نغن يې خوار نه وي   باتوري مه بوله چه پرې پرهار نه وي
که دانشمند وي تفسير په ياد لولي   چه ډېر ويل کا دي به هوښيار نه وي
« خوشحال خټک »

ښې خبرې در ګوهر خاموشي مهر   دانا تل ځکه په خوله د غه خاتم ږدي
« عبدالقادر خټک »

د ميرو ميره د خانو خانه   د جهانيانو جان او جهانه
دا رنګ لويي به هاله روزي کړي   که وي نيکنيته او نيك زبانه
« عبدالقادر خټک »

بحر خاموش دی سیلاب غرغر لری   سیلاب تش لاس دی سیند امن پرلری
دسیلاب گېډه دکاڼو ډکه ده   بحر په گېډه کښی قیمتی در لری

«عبدالقادر ختك»

لهخامی جوش وخروش خېژی لهدېګه   دی له خیلې پختگی پختګان چپ
په ابو بهدې ډېوه شی دمراد بـله   کهصدفغوندې پهصبر کړې دهان چپ
چه دانه پهخاورو پټه شی خوشهشی   په کو ګـل دننه وساته ارمـان چپ
دبلبلو ناري بې نـدی پر گلو   چه پهسر ولمبو کښی سوځی پتنګان چپ
لـکه کاه او کـهربا چه سره بولی   هسې پټه خوله بلل کانـدې یاران چپ

«عبدالحمید مهمند»

سپین ویل دحق کـوه عبدالحمیده!   کهپه ژبه اویزان شې لـکه صبح

«عبدالحمید مهمند»

تماشا دزمانې کـوه عظیمه!   مه له خولې نهځه وباسه مهځه وایه

«عبدالعظیم رانړیزی»

صافدلان له گفتـگو په خفه کـېږی   شی نفس دآئینی پرمخ غبار سخت

«مرزا حنان»

۱۰ اخلاص:

گـوره څـه بلنـد مقام دی د اخـلاص   چـه جهـان واړه غـلام دی داخـلاص
کهله ځمکې نـه اسمان تهځاته گران دی   د اسفـر پـه پـوه گام دی داخـلاص
چـه خبـر کا مخلصا ن لـه علـم غیبـه   داهمـه واړه الهـا م دی د اخـلا ص
در واج د رسـم عمـر مـدام نـه وی   لـکـه عمـر چـه مـدام دی داخـلاص
بی اخلاصـه حـلاوت د اسـلام نشتـه   که اسـلام دی خو اسـلام دی داخلاص
څهعجب دی کـهمستانوی تـري چاپېره   هرساقی څخه چه جـام دی د اخـلاص
څه عجب دی که همـای په دام نښلی   هر صیـاد څخه چه دام دی د اخـلاص
درحمـان کـلام په داسبب شیرین دی   چهپی هر کـلام کلام دی د اخـلاص

« عبـدالرحمـان مهمند »

هرباغی بوزې بنـده کانـدې اخـلاص   هر بـی شرم شرمنده کانـدې اخـلاص
آب وتـاب بی عالـمگیر لکه افتـاب شی   هرجبیـن چـه تابنـده کانـدې اخـلاص
هیـڅ پروایـی دحیوان پـه اوبـو نهشی   هغـه ژوی چـه زنـده کانـدې اخـلاص
هیڅ مقراض بی غوڅولی پـه خوله نهشی   هرپیوند چه پائنـده کانـدې اخلاص
هغـه کار چـه سحر کړ کانـدې پهسحر   تر هغـهپی څوچنـده کانـدې اخـلاص
سـمـد لاسـه زوړ کـافر دـلـو کـا او   واسلام تـه خواهنده کا نـدې اخلاص
دنفـاق له اهلـه ځان ژغوره حمیـده!   پـهلبـاس بـهدې گنده کانـدې اخلاص

« عبـدالحمیـد مهمنـد »

هرباغی او هر سرشوخه هربی شرمه — همه واړه شکسته کاندي اخلاص
په نیکنوم به عالمګیر لکه افتاب شي — مغه څوك چه همیشه کاندي اخلاص
د نفاق دشپي تیاره به رڼاورځ کا — چه سحر غوندي خنده کاندي اخلاص
که بي پښولره راشي ملامت یم — که انسان له درنده کاندي اخلاص

« شمس الدین کاکړ »

۱۱ ـ راز ساتل :

چه بل خبر کړي د زړه ـ راز یه — هوښیار په څه یي و ماته وایه !
هرچه هوښیار دی هنر یي دادی — خبره نه کا چاته بې ځایه

« خوشحال ختك »

د باد شاهانو به راز خبر مه شه — که یي خبر شي ځان ته غاورمه شه
راز یي د زړه په صندوق کښي وساته — په ښکارول یي چاته لر برمه شه

« خوشحال ختك »

که چاته و کړي د زړه خبره — تاکبد یي و کړي چه وبی نغوره
که دي خپل ځوی وی گمان پري مه کړه — چه به یی نه کا چاته ظاهره

« خوشحال ختك »

که پښایه زر کي نه وښکی آواز — نه صبا د ځنې خبرو ، نه شهباز
سکه یه دي خبرپه هسي معلومیږي — چه خپل صوت دی هر سړی اره غماز
د منصور وحال ته گوره حال ئي څه شو — خدای دي فاش د هیچا نه کاندي پټ راز
درېغه دریغه که وروستي عقل دومي وای — دانجام خبري نه شی په آغاز
چه منکر پري اعتراض کولی نه شي — دا دشعر دی رحمانه ! که اعجاز

«عبدالرحمان مهمند»

ته چه مایوښتي دیار له حقیقته — څوك دیار خبري کاندي واغیارته

«عبدالرحمان مهمند»

خاص خلوت د ښکلیو عام په وخت دخط شي — کم فوت سړی له هرچا سره راز کا

« عبدالحمید مهمند »

ځای په ځای به ستا دمال حساب کاوه شي — خپل اسباب د کاله مه ښیه مزدورته

«عبدالعظیم رانړیزی»

هوښیار به هر کله زمانه سازوی — په دانائی به یی د کار اغاز وی
نادان به هیچیری په دا خبر نه وی — په هر هر کار به یی ښکاره راز وی

« خوشحال ختك »

زړه ښځایه مه را باسه و بازار ته — وایه نشی په کوڅو دخلوت راز

«عبدالله بویلزی»

منصور راز ظاهر اوه سوئی ته وخوت — د خلا خبري کله په ملا شی ؟

« دالپوری حافظ »

(c) ketabton.com: The Digital Library

١٢– زر :

اوس په‌دا دور ماولیدل خوازه دی
نورو چار وو ته څه گوري دا گوره
څه‌سکه‌څه‌چه دآسمان ښایست په‌زردی
شاهزاده بی زرو گوښی تنها گرځی
زور، قوت، حرمت‌هوري‌درومی چه‌زروی
هر مراد چه‌دسړی وی په دنیا کښې

تر پدر تر برا در تر پسر زر
چه صاحب دمسلمان کا کافر زر
ستوری زردی آفتاب زردی‌قمر زر
دهندو سره روان کا لښکر زر
دپادشاه په‌سر خوك کښیږدی افسر زر
دطلب په وخت یی ور کا دربر زر
«خوشحال ختك»

په خالی کیسه به نرسی تر کامه

څه حاصل که بوعلی شی یه قصو !
«خوشحال ختك»

که‌هرخومشکل کارونه درته‌پیښ‌شی
ماچه وایده خوازه دی پدنیا کښې

فکرمه‌کړه چه‌آسان به یه زر نشی
خوسړی دې یی په مینه کا فرنشی
«خوشحال ختك»

که‌پښوی په‌اوریخ کښې‌هم‌ترمیاشتی امر تیری کا

همه‌عالم خبردی چه‌زر ښه‌دی له‌درمه
«خوشحال ختك»

زردی‌چه ز برمه دننگ وشرم کا
دېر گران کارونه‌په زر آسان‌شی

صحبت د هرچا و بلـه گرم کا
زر په‌فولاد کښیږدی فولادهم‌نرم کا
«خوشحال ختك»

زردې هرچاته اعجاز معلوم کا
وینځه میرمن کا خادم‌مخدوم کا

معدوم موجود کا موجود معدوم کا
زر په‌سندان کښیږدی سندان‌هم‌موم کا
«خوشحال ختك»

بادشاهان ښه‌دی په‌خوانو زر ښندی
زرسردا دواړه تو گو دېر گران دی

خوانان پري ښه کا چه‌ورته‌سر ښندی
یو یوی و ښندی نه‌یی هر یو ښندی
«خوشحال ختك»

زر په بده ورځ په کار وی
دزر دار بلا په زرو
چه سپروی گذار په سپر شی

هوښیار ځکه ساتی زر
دنادار بلا په سر
چه سپر نه وی لاس شی سپر
«خوشحال ختك»

چاومانه نصیحت کړ چه زر ښه دی
چه‌په‌گور کښې خزانې لری دزرو
هر بادشاه چه خزانه ور څخه نه‌وی
هر سړی چه په‌نام لوی په‌دولت کم‌وی
په‌امثال یی دهغې مرغۍ مثال کړه
گوره مادهغه څرنگې خواب ورکړ
ماوې مرد لره خونام بویه نادانه

تو اول به کا دزرو چه خبر دی
هغه کس که‌یك تنهادی زورور دی
عاقبت ورڅخه تار پتار لښکردی
په‌معنا بدر نگه ښځه سپین خادردی
چه سینه یی کشاده تن یی لاغردی
پري په‌بوه‌شی هرسړی چه‌دا نشوردی
نه دزرو تولول چه بد هنر دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هندوخځه انبار انبار مهران وی ... په مهرانو به ښه نه شي مختصر دی
که په خره باندې دزرو صندق بار کړی ... خر به هیڅ پداښه نشي خر خوخردی
چه هنر یې دلوېی ویښویه لاس کښې ... دهغه وجود پارس شو واده زردی
«خوشحال خټک»

ځکه نوم یې دزهب وربانديې کېښود ... چه دباد غوندې هردم کا ګذرزر
«عبدالقادر»

که زده سخی اری چه مال یې نه وی ... په ځان مې وليد څه حال یې نه وی
که باز داواده هنر د ښکار لری ... ښکار به په څه کوی چه بال یې نه وی
«خوشحال خټک»

ددولت اهمیت

ژبه هم ښه وینا کاندې چه یې وینه ... دخاوند په لاس کښې زراو درهمونه
ژبور ور له ورځی وینا یې اوری ... ددرهم خاوندان تلوی په ویادونه
که درهم یې ځنې ورك شو شي نتلی ... پر نړی یې وی به خړو پېژندونه
که بیای سونې(۱) وبولی خلق وایی ... داوینا ده رښتیاینه له رښتو نه
که بې وزلې ووایی رښتیا خبره ... نور خووایی دخوسونې دی تېرونه
هو، درهم ښندی هرچا له لویه برخه ... ددرهم دخاوند هرځای پرتمونه

درهم ژبه ده که خوك ژبور کېږی
ده وسله که خوك به کاندې قتالونه
«ابو محمد هاشم ابن زید السروانی البستی المتوفی ۳۰۰ ه»

چه نبستګاره شی که ځوی داحمدشاه نی ... ترتازیات په دبدبه دی تا کرداس
«عبدالله یوپلزی»

❀ ❀ ❀

۱۳ ـ خپل قام :

هرسردار چه دخپل قوم دبدوخیال کا ... آئینه دې دخپل ځان حال دجمال(۲) کا
پرې کوی ترخپلو ښو لاندې ښاخونه ... چه بدی دخپل عزیز په زړه نهال کا
عاقبت هغه سردار شی مردار پاتی ... چه یې نفس دخپل بدوته لپوال کا
چه دبل و سرو مال وته هوس کا ... ترهغه پخوا به ورك خپل سرومال کا
هم هغه به یې کښې پر بوځی دامتل دی: ... چه وبل وته کوهی کښی وبال کا
دهغو په خونه پیښ جنګ وقتال شی ... چه هوس دچا دجنګ و دقتال کا
چه له خپلو لاس و پښو شی بیمجاله ... له غلیم سره به جنګ په کوم مجال کا
په پردو مړانه نه کېږی بی خپلو ... له لحده دا اواز جمال جلال (۲) کا
چه تر خپله حده ښه غزوی ورانديې ... زمانه به یې جمال غوندې پایمال کا
پردی نجوره هیچانده خپله کړې ... بلکه خپله به پرې بایلی چه داخیال کا
« عبدالحمید مهمند»

---

(۱) لغات : سونې : دروغ
(۲) جلال اوجمال ـ دوه نومونوته اشارت دی . «خادم»

۱۴ ـ وطن :

دوطن ونې چندن اگر دی
که سرای ونورو وته سنگر دی

درزی لا گزلری مقراض سوزن لری
کوچ یې اسان دی مشکل هیڅ ندی

هغه ورځ دهجرغم لره سرا شوم
ماهله ماتم دځان وکړ په وینو
اوس په غه دوطن کانې بوټی ژاړم
بوناوکمې پهدل لاکراووړله کوره
په محنت مې پورباض جوړ کړ په دهر
شین فلک په خزاسورشو لههوسه
یوپاړو په دکن نشه چهمی دم کا

خاوری یې واړه مشک و عنبر دی
کانې یې مانه واړه سره زره دی
« خوشحال ختک »

پوجمدر گوټی خو شحال خبرن لری
غم دیارا نو درد د وطن لری
« خو شحال ختک »

چه له یاره په ژړا ژړا جدا شوم
چه اټک وته مې شاشو په ژړا شوم
درخصت سلام مې کړی ترې جدا شوم
زاروجارمې دباغ ونه کړ خطا شوم
لامې گل بوی کړی نه ځني سوا شوم
چههوړی جبل په مخزه ورته شاشوم
گرفتار په کنج و کاو داژ دهاشوم
« اشرف خان هجری »

د وطن په یاد

ستا دعشق له وینو دك شو ځیگرونه
تاته را شه په زړ گی زما فارغ شی
که هرڅو می ددنیا ملکونه ډیر شی
د ډیلی تخت هیروم په چه را یاد کړم
در قیب د ژوند متاع به تار پتار کړی
د «فرید» د «حمید» (۱) دور به بیاراشی
که تمامه دنیا یوخوا ته بل خوا یی

خوار غریب او بینوا وای
وا ته غواړمه له هنده
خو ژوندی یمه تر مرگه
مېشته خو ښ یم په وطن کښی
نه دې هند شی نه دې نوم شی
چېر ها ر کښې کلا شیخ وای

بی وطنه نها پروت یم په غربت کښی
دهواداشنا په ستر گو لیده نشی
قاصدان له روهه رانغله مدت شو

ستا په لاره کښې بائلې ځلمې سرونه
بې له تامې اندېښنې دزړه ماړونه
زما هیر نشی داستا ښکلی باغونه
زه د خپلې پښتو نخوا دغرو سرونه
چه په تورو پښتانه کا گذارونه
چه زه وکاندم په هرلوری تاختونه
زما خوښ دی ستاخالی تش د گرونه
(احمد شاه بابا)

خو وطنه ! ستا په خوا وای
چه وطن بیر خه زما وای
هم ماغه آب و هوا وای
نه چه هند واړه زما وای
هما غه بید بید یا وای
رزق الله او مشغو لا وای
« خواجه رزق الله »

نن له ماسره همدم د صنم غم دی
که په خوب راته حاضر شی بس کرم دی
سلام بادرا رسوی منت یې تم دی
« اشرف خان هجری »

---

(۱) فرید : شیرشاه سوری . حمید : سلطان حمید لودین

پښتني جونه‌دې‌زلفې بادته نيسي　　چه‌شمال‌يې بوی‌راوړي په‌رنتمبور(۱) کښې

«اشرف خان هجري»

خو به فخر د کشمير په دوشالو کړي　　خو به‌خيال کړي په‌اطلسو د فرنګ

«پير محمد کاکړ»

نسيمه ورشه د «سرای» سواد ته　　له هغه پسه افضل آباد ته

سلام م وکړه په دواړه لاسه　　د رود پوارو ګل و شمشاد ته

«کاظم خان شيدا»

که ګذر به خير ابادو کړې نسيمه!　　يادې ګښت وشي د «سرای» د سيند په‌سيمه

په وار وار سلام زما ورته عرضه کړه　　ور سره زما د لوري خو تسليمه

ابا سيند وته ناره وکړه په زوره　　ولندی‌ته وينا و وايه حليمه!

ګوندې وی چه پيامې ستاسې جام روزی شي　　په ګنګا جمنا به نه وو له قديمه

چه سړې او به دغره نشته په هند کښې　　تری توبه که واړه ډک وی له‌نعيمه

خدايه‌زړه‌مې په‌وصال دهغه خوښ کړې　　داچه اوس ورځني لرې دی دوه نيمه

هميشه به په هند نه اوسي خوشحاله　　عاقبت به عاصی ووزی له جحيمه

«خوشحال خټک»

نورجهان سقر شوبا دې سرای دار القرار دی　　کله به‌خوشحال دارالقرار لره ورد رومي

«خوشحال خټک»

دخوشحال دزړه خوښي نشي بي سرايه　　خپل وطن يې په‌هرچا باندې کشمير کړ

«خوشحال خټک»

دهواد ياران مي هر زمان يادېږي　　چه‌ني مخ په‌خوب کي ووينم ويادم

«خوشحال خټک»

که په هند کښې چنبا ګل دی　　تر دا ګل د وطن خار ښه

دسرای قدر نورچا نه زده　　په خوشحال دی ترفر خار ښه

«خوشحال خټک»

درزی لاګزلری پياني سوزن لری　　يوجهدر ګوټي خوشحال خبرن لري

کوچ يې آسان دی مشکل هيڅ ندی　　غم ديارانو درد دوطن لري

«خوشحال خټک»

۱۵ ـ مسلماني :

په دا دوه حرفه مسلماني ده　　هرچه نه‌پسندې په‌ځان په چامه پسنده

چه يې اوس به تولولو نه مرېږي　　همه‌داخپل دولت به‌وکايه تا شنده

«عبدالقادر خټک»

چه نه پسندې په‌خپل ځان هغه‌مه پسنده په‌بل ځان　　همداده که‌ته‌يې ګوري په‌صحی مسلماني

نيکانو سره زيست روزګار په‌مهر ومحبت کړه　　بدانو سره زيست روزګار هم بويه‌لساني

«خوشحال خټک»

په‌قوت به داسلام کړي　　د کفار ابنکر غارت

«دولت لوانی»

---

(۱) رنتمبور ديو ځای نوم دی چه شاعر هلته بندی و «خادم»

دمسلم نښانه داده که یې و پېژنې … چه اول په شریعت دې استوار شي
« مرزا خان انصاری »

په مسلمو کښې خاصه مسلم هغه دی … چه یې وشلاوه زنار ددې دنیا
« عبدالرحمان مهمند »

۱۶ - آزادی :

وهر چاوته چه وګورم فریاد کا! … روزه نه یم د جهان دی سینې خوږې
په جهان به هیڅوك نه وی چه آزاد وی … ځنې عشق اندوه بنده کړه ځنې لوږې
عقل وهوښ یې وړی وته پیدا کړ … دا چېچل دا دل دیرانګ دی یادېږي
«خوشحال ختك»

چه سړي شړ ومې یې چښم په وخت داوړی … بادشاهی داورنګ زیب زماه غړ که
« خوشحال ختك»

دحاتم دسخاوت خبرې مه کړه … لا به دا کښې هم د طمع نښانه ده
« خوشحال ختك »

که یې ته په منت مومې وایې مخلمه … که دچا په باغ کښې بوټی د کیمیاوی
« خوشحال ختك »

دمغل منصب مې پر بیهوده سې خوښ یم … لکه خلاص داویه بنده بند یوان شي
دانا دره عقیده لکه زما ده ! … لا عجب که بل پیدا هسې افغان شي
دمغل وته به هسې کار بنکاره کړم … چه راضي راځنې روح دفریدخان شي
آزادی تر باد شاهی لا تېرې کا … چه بل د حکم لاندې شي زندان شي
« خوشحال ختك»

چه نوکری کا څوك ډېر ګنده کا … سړی ازاد وی خپل ځان بنده کا
تر آزا دی نه بهتر هیڅ نشته … چه څوك په کور کښې خپله دنده کا
« خوشحال ختك »

طمع بلاده اصیل بنده کا ! … نه بنه سړی وی دائی ګنده کا
ما ډېر لیدلی دی چه طمع نه لری … په بادشاهانو پوري خنده کا
«خوشحال ختك»

لکه ونه مستقیم په خپل مکان یم … که خزان را باندې را شي که بهار
«رحمان بابا »

که دعقل څه اثر لري وسر ته … لاس په سرمشه دهر ګیدی ودرته
په نظر دهغو خاوره سره زر کېږي … هرچه نه لري نظر و سیم و زرته
بی منته جام دزهرو خکلی بنه دی … نه هغه چه منت بارشی و کوثرته
دیوسف له حاله زده که دغه پسه … وایه حال د زماني وبرا درته
دې فلك و چاته هیڅ بخښلی نه دی … چه یې نه دی را بیرودی ځنې بېرته
که له خدایه دوې خلقووته مخ شي … له فردوسه به دې مخ شي و سقرته
همیشه به در په در ګرزی ر ټلی … داستو ګنې ځای به بیانه مومې چرته
ددې سست بدن منت په رحمان باندې … چه له خپله دره ټلی نه شي بل درته
«عبدالرحمن مهمند»

روغې ګڼه : (٥٢٥) ب سردار محمد ح ... ر محمد امین ... ١٩ - ١ - ٣٦ ع

ژوندگی که څوك یوهېږی حضورده دی   آینده و رفته کله دچا یاد وی
« عبدالرحمان مهمند »

نه خوښی کړم داحمق سری دمدحي   نه مې رده مومی اندوه دده له ذمه
دزلفېنو تر حلقو دي عذار و ېنم   که نسرین دي دی په رلفو کښې صنمه
« عبدالقادر »

چه مې شاکره وښا دېوو نه ښاد شوم   چې د زړه مرادمې پرېښود په مراد شوم
اوس څه غم نکړم له غمه بې غم کړزم   راضی من چه دازل دویش په داد شوم
چه مې طمع ددنیا ور څنې بري کړه   هغه کس که کیکاوس زه کیقباد شوم
څان بازبد ولی کاروندیز پد کا   له شېخانو ځکه زه بې اعتقاد شوم
خدای مې بیا په کښې بندی مکړه ترمرگه   احتیاج عظیم زندان وه تري آزادشوم
هم یې څان له غمه خلاص کړه هم نیکنام شو   د پرمین په وروستنی ضرب دفرهادشوم
بادی بوی عبدالقادر دره سحر راوړ   شگفته لکه غنچه په دغه باد شوم
« عبدالقادر خټک »

چه خوښ له گمه دلگیرله خاره دی   عشق له دو بېنه بې اعتباره دی
نه شکایت کړم لچا ، نه شکر   در دمې اهیاره در هان له یاره دی
« عبدالقادر خټك »

له بیخونده آزا دی شوه دسر وي   دگنې پخیر پخو بنده بندي بیا
« عبدالحمید مهمند »

وزی تېږی پروت بخپل پوز کې ښه ئي .   نه په تخت دپاسه ناست دبل کره
دمنت پولاو دي زهرشه ! کې مومې :   دمحنت سوی مکړك له سا کت سره
« عبدالحمید مهمند »

تخت وتاج ته به سرکوز د همت نه کا   چه په داد ددهر یوه آزاده مرد وی
« اشرف خان هجری »

دافقیر دولت په مرگه هسې هوس کا   لکه سپری مسافر وخپل وطن ته
زینهار حملت په هسې ساعت ور کړه   چه دنیا وریانې نه وی وکفن ته
« دولت لوانی »

آزادی او کارو بار دی سره اپری   لاس له کار وباره وباسه که کار کړې
« عبدالرحمان مهمند »

هر گدای چه آزا دهوی تري قربان شه   باد شاهان دشام دروم که دختن وی
ماتول دبت آسان دی مرد هغه دی   چه مشغول دخپل وجود په شکستن وی
« عبدالقادر خټك »

۱۷ _ انسانیت :

پوي اصل سره دوه او یامذ هبه   خدای په خه بنی آدم فریق فرین شو
« خوشحال خټك »

خلق نادیده دي په خبر و پسې تللي   چارتر عارفانو چه په حال دي پوهېدلي
دوه او یا مذهبه پکښې هومره قیل وقال   واړه سره هوا په خیال مطلب پسې دي تللي
د پړدي کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه   کل واړه که گوري له الفه دي وتلي
سل بېي سل سیپه چه یې مات په یو ځای کړي   سل به بلل نه شي سره یو دي ما لیدلي
واړه نور د نهر دي هم دننه هم د بانه دي   هر چېرته دا نور دي په هر ښهر په هر کلي
زه خوشحال ختك یم د رندانو په مذهب کښې   نور ویل مې نزده مختصر مې دي ویلي
« خوشحال ختك »

ب : بابېزه خویونه

١ ــ بدعادات :

عادت لا پرشي عادت له سري نه   خدای دي نه کاندي په بد چار عادت خوك
« عبدالرحمان مهمند »
همېشه وي نرم چوب غذا د کرم   شیدا مشه مرد خالي له سیاسته
« کاظم خان شیدا »
ستر گی په سوزي دخس له نامردانو   که همه لکه ایري آتش نسب وي
« کاظم خان شیدا »

٢ ــ بی پته خویونه :

پو چه د پر خوری سوگندو نه   بل چه د پر کاندي پو رو نو
آشنائي ورسره کم کړه   دا بې پته دي خو پونه
« خوشحال ختك »

٣ ــ کوزتیا :

نر هر څه بد کجئي خطر دی !   کجي به نه کا چه دانشور دی
الف چه سم شي کجي پسې نشته   ځکه تر نورو حروفو بر دی
« عبدالقادر ختك »

٤ ــ بدنیتي :

چه د بل په نامرادی کښې مرادغواړي   دا سبب گڼه د خپلې نامرادی
« عبدالحمید مهمند »

٥ ــ بدگوئی :

څوادي د حلال خور په نامه بولي   له ښو خلقو بد گوئي نده ممکنه
ته چه بد له خلقو وائي زه و پرېږم   چېري خپله بدی نکړي معینه
له هغو نه به رومبی ستا عیب څرگند شي   چه هر چا و ته دي کړېده خندنه
« عبدالرحمان مهمند »
مه پر چا غیبت تهمت وایه مه نېلمه   مه د بد نامه په هیڅ بنی آدم زده
« دولت لوانی »

٦ ــ بېکاري :

د جملــه بــلاؤ ســرتــن اسانــي ده   لټ غوبي شي خرڅاوه په قصاب نو
فراغت د بېغمی په ملــك کښ شته   خــه امید د بېغمی کړی طالبانو !

« عبدالحمید مهمند »

٧ ــ ډېر احتیاط :

کل وسواس لــه احتیاطه پیدا کېږی   زه لــه ډېرې هوښیارۍ نــه لېونی شوم

« عبدالرحمان مهمند »

٨ ــ تذبذب :

کمال د کفر تــر ناقص دین ښه دی   یا درست گمان ښه دی یا درست یقین ښه دی
چــه کلمه د اشــی کمــه هغــه شــی   دا نا تــه کلمه مذ بذبین ښه دی

« خوشحال خټك »

٩ ــ شخصیات :

دزړه غـــلا پــه زړه کښ غـــم د ه   لا پــه تــېــر ه د ســر د ا ر
هــر ســر دار چــه پــه زړه غـل شــی   ځــان رســوا کــا خــلــق خــو ا ر

« خوشحال خټك »

١٠ ــ ظلم :

باز چه وینی د ځیگر خوری مرګ یې زروی   لــه دې وینو ځان ساته زما ځیګره !
که تر خــه دی هــم شراب د قهر نغره   ظلم وجور پــه چا مــکړه ځیګر وره

« عبدالقادر خټك »

چــه بیهوشی ډېره ګــېره پسې نــربــلی   ډېر پــه ظلم کښ خوك مــه کوه ګــبر ګوره
ماشی مړ کاندي هاتي چه سره تول شی   پــه یوه وجود ــ ېــکی مه ګــږه ډېر ګوره
لنږي لنږي او به تولي شی ملــك وران کا   په لــږ جبر چېري نــه شي دلــبر ګوره

« عبدالحمید مهمند »

باز کرګس شاهین چــوڼه تری په هوا شول   چه ثابت د عندلیب شو په ګلعــذار حق
بلبلان طوطیان د فکر په تــال ځانګی   خدای کړ پوره ا دي باغه دملبار حق

« عبدالعظیم رانیزی »

خدای دي نــکا چاته وازی د آزار خولی   دغه خولی ده په آزار کښ دښامار خولي
په ګړ کــښ بخته برج هسی میدان کړی   یا تو بو بدی خــولی دی یــا دو یــار خولي
د یوې خــو لــې لــه آزاره وو یــر یــېږه   که پیمر دي دعا کا نــه دي هزار خولي
چه پــرې راشــی د مظلوم د آه سېلــی   کــاله خاو رو ایرو ډکــی د مدار خولي
چه قــوصر د آه سر دور بــانــدی لګــی   ور بــه نشی د هغه چا د پــر هــا ر خولي
چه اثــر د مسیحا لــری پــدم کــښ   خوږ وی دي هغه خلــق پــه ګفتار خولي
و رځ بــه شــی د غم شپــه پــه هغــه خــلقــو   چه پیاب بی بد دعا که هر سحار خولي

« عبدالحمید مهمند »

چه داغي يې سېين بشر په اور د ظلم
د مومن د زړه آزار د خدای آزار دی

چه نهال د ظلم کېنږدي ځنی لاړ شی
آزادی که دې په کار ده شمس الدینه !

هسې خوښ د ظالمی په کار ولاړ دی

ر سېدلی تر مطلبه به خود نه یې

۱۱ قهر :
ما نې مه کوه حنا نه صبر بوېه

همېشه غوټه جبین یې ډك له کینه

د جهان کینې غصې وانه تر شا کا
دا پیدا چه خو د بېنې ور څخه نښته
په کینه په حسد هېڅ د چا و نشی

۱۲ ــ تعجیل :
دانا وران کاروڼه جوړ په دانائی کا

په هنر هنر خبري کړه دلبره

۱۳ ــ حرص :
په غم د نورو و غم ته ساز مه شې
سړی په طمعه د بل بنده شی

۱٤ ــ کبر غرور :
دغه زور به چلوې تر کو مه پوري
تا چه تېز تېزه سمند د خود را يې

چه کمال غواړی په کبر احمقان دی
سبره ! هېڅ به تېټو و نو لو بې مکړه

په لاس مه شه باز پرور د ظا لما نو
هم آزار دی پیغمبر د ظا لما نو
تر ویخ تر زهرو شی ثمر د ظا لما و
له مجلسه کړه حذر د ظا لما نو
« شمس الدین کاکړ »
نه به وایی مرګ یې نشته تل به ژوی
« خوشحال ختك »
چه خوړی د د مظلومو د سر وینی
« عبدالله بوبلزی »

جوړ کاروڼه خشموران کاندي تلوارهم
« مرزا حنان »
له خپلواړو کورو کلی مرور یې !
« ملا جمعه »
که سړی په وخت دقهر مرګ تر زړه کا
د جهان ننداري ځکه دوه اېمه کا
هر سړی چه حسد کاندی ځان او به کا
« خوشحال ختك »

په تعجیل سره نادان کاندي هم کار کچ
« عبدالقادر ختك »
تېزی مه کوه په هېڅ کار کښې د سره
« عبدالله بوبزی »

سیك و عالم ته به خیل آو از مه شې
د عا به دا کړم اخته په آز مه شې
« خوشحال ختك »

چه بوازې دي په ځان تمام جهان خوړ
ما دا ستا دېر بواته هله ارمان خوړ
« عبدالحمید مهمند »
په پلیتو اوبو نه کېږی او د س
ستا به همدغه قامت کاندي روزګار کج
« عبدالقادر ختك »

۱۵ ـ بېوفائي :

چه يې نه وينې وفا به رنګ وبوی کښې
زر که ځکه مينه نه کا و ګلزار ته
« عبدالحميد مهمند »

چه نه ننګ لري نه شرم مه يې غواړه
تو به و کا زه له يلمه د بېوفا
« مرزا حنان »

که يې اوی دزړه به وينو لکه ګل کړي
هم هغه به يه زړه در کاندي شنه تا نده
« عبدالقادر ختك »

۱٦ ـ طمع :

څوك چه طمع له چا کا به حقيقت کښې
که بادشاه د درست جهان شي لا ګدا دي
« خوشحال ختك »

نه دی نفس لره جلب د ور کوو لو
نور قيدونه و اړه سهل دي حميده !
امو خته در باندي غل او کا سير مشه
خو به غاړه دي د طمع زنځير مشه
« عبدالحميد مهمند »

له هغو ترخه ويل شي د حق پاتي
چه به خوله کاندي خوږه حلوا د طمع
« عبدالحميد مهمند »

سړی توب به دي سپيتوب کاندي دا طمع
هسي چاري به حرص در باندي و کا
عزت و سا ته به صبر که د انا يسي
چه به هيچا شوي نه وي بيا به وا يسي
« عبدالحميد مهمند »

کړدي زړه وی چه بداي شي طمعه پرېږده !
خو دي طمعه چاته شته توانګر نه يسي
« عبدالقادر ختك »

که ياس له حقه تحقيق حرام دی
اصيل بنده کا خلاص شوی بند کا
ياس له مخلوقه د حق انعام دی
طمعه له خلقو د خلقو دام دی
« عبدالقادر ختك »

شرموی هر يو سړی د دنيا طمع
همت ناك سړي که خوار وی دولتمن دی
د هغه د شرم بو زه به مخ نه وی
لکه څوك لوپې به خپله حيا کاندي
لکه يو سپی چه هيڅ نه ختی ... هغسي
د هغو د عزت پښه د ه بنو نيږد اسي
تل د خواست لاس به يې نيولی دی کوڅه کښې
د حاتم د سخاوت خبري مه مکړه
د بې توب نامه حاصل کا به دا طمع
ښاخکی ګوره نه کوی له دريا طمع
چه کوی د نس د پاره له چا طمع
هسی ما و ته ښکار پرېږدي دا ستا طمع
هسی ده د يو له بل نا صلا طمع
چه به دا زبره له چا کاندي بيا طمع
محمدي چه څوك کا بل ته پيدا طمع
لا پيدا کښې هم د طمعې نشانی ده
« خوشحال ختك »

۱۷ ـ ريا :

در يا عمل مې طوق شو را ته غاړه
[illegible] خپور شي به ځيګر د ستار د چا
« شمس الدين کاکړ »

۱۸ ــ بدي :

چه په بډو په رشوت کاندي حکمونه
چه په طمع د دنیا مفتیان فتوی کا

نور مخونه د دوزخ ته قاضیان د رومي
شرمنده به د دوزخ په زندان د رومي
« مطیع الله پیرخیل »

ج: نصایح

دا همه له نا پوهی پیدا کیږي
پیر ځو، شه سلوك، نمانځنه، او بل عدل
کبر جن حریص بي زړه چه دروغ وایي
که وعده یي قیامت وي د غو شتني
که طالع یي د دولت په شربت ډك کا

خر خشي دعوي ناساري شر و شور
کېدي دا خویو نه شته څه غواړي نور
د یاری لایق نه دی دا خلور
هوښیار سړی به نه وي په کار پور
بیا آخر شی د کم عقل جام نسکور
«خوشحال خټك»

چه د خلقو نیکخواهي لري په زړه کښي
که بي غوږ د دانشمند په صیحت وي
د ناصح په نصیحت به اصلاح نشي
د مردانو په معراج به ور تللی نشي
مختورن د دواړو کونو ندی څه دی
نیکبختان به اندیښنه کاندي د نیکو
په هغه هنر کښي تنګي او سه خوشحاله

مبارك شه بادشاهي لري په زړه کښي
څه عجبه آګاهي لري په زړه کښي
هر سړی چه تباهي لري په زړه کښي
که د سعي کوتاهي لري په زړه کښي
چه هر چاره سپاهي لري په زړه کښي
ګمراهان به ګمراهي لري په زړه کښي
هر هنر چه سپاهي لري په زړه کښي
«خوشحال خټك»

په دوستانو تلطف کړه خو په تاشي
د نمانځه تر قضا ګران دا قضا ده
نوراني کا هغه ځای چه سره کښېني
چه په تشه تواضع کښي ګټه کیږي
که حاتم غواړي درم کړي د مهرانو
خو بدانو سره بد شی هومره شه دي
که دي سر ځي که دي مال ځي که دي نور څه
په ظاهر باطن کفران د نعمت مکړه
که راحت غواړي په ځان محنت قبول کړه
که دارو به خواست موندل شي مه یي آخله
که آسمان دي د زمري په خوله کښي ور کا
که ژوندون دی هم هغه دی په جهان کښي

د دښمن سره هم ښه کوه خلقت
چه قضا شي د خلور و مصلحت
دیرینه خلور هو ښیار په مشورت
هو مره سود نشته د ډك طباخ دست
دیوي ډوډۍ په چا مه زده منت
ولي عفوه کرم ډیر لري لذت
استو ار اوسه په کار د رفاقت
هوا خواه اوسه دخپل ولي نعمت
بي محنته هیڅوك نه مومي راحت
که د مرګ وته نژدي کاندي زحمت
د زمري په خوله کښي مه پرهېزده همت
چه یادیږي د سړي د خوی خصلت
«خوشحال خټك»

خیل استاد و ماته ووي خو پندونه
وي چه هره بدي کړه هغه بد مکړه
که دي زړه وي چه بدنه موي له چا نه

هر یو پندي مرغلري دي لا لونه!
چه دلاسه دي آزار شي دچا زړونه
اول ته پرهېز ده د بدو خصلتو نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشهوت به نغوته مه ځه شهوت اور دی
ته کینه ، رخه ، حسد له هیڅا مه کړه
د هر چا سره دښو سلوك بایده دی
ددنیا په مال دنیکو نوم حاصل کړه
د هرچا سره نری ملایمت کړه !
خپل پردی ته دخپل راز خبره مه کړه
خوشخوئی هر ګوره ښه ده نه دا هو مره
هغه کار چه په ار می تر سره کیږی !
و هغو وته چه قهر کړي روا دی !
دهغو په مرګ ثواب ګټلی بویه
که دښمن دي ډېر زبون ته ځني ډار کړه
ددښمن په تملق غلطی مه کړه
عاقبت به خپل ورغوی په غاښ پریکا
چه دي لاس په دښمن برشی پري یی مږده
په خپلوانو باندي هومره خشم مه کړه !
دپاد شاه په مهر مینه غلط مه شه !
پاد شاهان چه په چا مخ کا دبدی،
په هغي معشوقي څه بارر د کړو دی
د پیلو پانوي خوره نه هغه پا ستی
دبد خویه سره هیڅ بدی ته مه کړه !
د کمذات په ښو خبرو غلط مه شه !
په هر کار کښي چه‌ډر پېښ شی بېړه مکړه
په رښتیا که په‌دروغوی سوګند مه خوره
د حرص سترګي مړي په قناعت کړه
که هرڅو دي علم ډېر چه عمل نه کړي
دښه دین دپاره علم ، دانش ښه دي
په جهان کښي که مردان دی هم هغه‌دی
چه بدانو سره ښه کړي قباحت دی
عاقبت به ملګیری در ځني بریکا
که‌دي وروروی که‌دي ځوی‌وی‌چه‌بد کار شو
چه بد فعل، اوبد غرض په کوم ځای ناست‌وی
چه په کالو وی مشران نه یی حرمت کړه
په‌هغه کور کښي چه ښځه چرګه بانګ کړی
هرچه شرع فرمائی په هغه کار کړه
نیکو کار په فقراو خیر خیرات کا
که دي زړه له وینو ډك شی و دښمن ته

پیدا اور د ډېرو سوی دی کورونه
دازل په ورځ مقسوم دی قسمتونه
په بدی کښي څه فایده د کوم سودونه
تل جهان و چاته نه پرېږدی مالونه
ګنډي وی چه پداخیل کړي دچازړونه
د بخچی دننه ښه دی خپل ر ختونه
چه په‌باغ کښي دي خربزي وهی‌خرونه
څه حاجت چه رساوه شی تر جنګونه
چه اری دبدو فعل بد خو یونه !
چه پی سوځی له شامته غاډي‌غرونه
په یوه شجري و سوځی ښا رونه
درستم غوندي هم مړه دی په مکرونه
هر چه کار کا د دښمن په ور مونه
دما رانو په غارمه منډه لاسونه
چه پردی ورځنی تېښتی په ملکونه !
زورور په لېز ګناه و هی سرونه!
و سپیندو نوته تېرل نه‌شی بند ونه !
چه‌په هر لوری یاران لری زر ګونه
چه‌پی خوري دنو کري‌په خوشر طونه
غلیمان ور لره بس دی خپل خو یو نه
د ګډ پسر ؛ ونه خوازه لری ګلونه
په تلوار ، سره ورانیږی‌جوړ کارونه
منافق‌وی چه‌ډیر ډېرخوری سو ګندونه
چه په کور کښي دي انبارشی نعمتونه
نه حمار پی په تا اېلی کتابونه
نه پیدا چه‌پري لوڅي پردی کورونه
چه و سختی و ته و نیسی لاسونه
دبدانو خو هم تور ښه وی مخونه
چه په لاري ترتا تېر درومی ستاملونه
په خپېړوی کازه کړه ور مېږو نه
دهغو د ناستی تېښه په کړو هونه !
بیا هغه چه دي په ځای‌وی‌لکه ترونه
دهغو خونو نه ځی بر کتونه
مه عمل کوه په رېږ دو دونه
هرزه کار په‌عمارت کاندي خرڅونه!
لېږو ډېر په زبان مه راوړه غمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر کار به دې لاس پروي په ځوانۍ کښې
که طاعت که عبادت که نور کارونه
په ځوانۍ کښې چه د کار ملاسه ووزي
په پېرۍ به دې ونه رسي لاسونه
همېشه او سه خو له پښه لکه ناوې
چه ضرور شي هاله وکړه دوه حرفونه
تر هغه به نا معقول په جهان څوک وي
چه همېش په خنداسپين اري غاښونه
که خبره که خدا کړي جګې جګې !
هره چار تر حساب مه کوه پېرونه
که دې زړه وي چه پټ عيب دې ښکاره نه شي
چاته مه شماره د خلقو پټ عيبونه
که له تانه په قوت د متو زيات وي
له هغه سره حجت مه کړه بحثونه
چه توانېږې د هغې خبرې لاف کړه
او که نه په دروغو مه وهه لافونه
چه د ښمنو کښې د جنګو خرڅښې وي
ته بې غمه خپل هوس کړه خپل ښکارونه
که دې واوريدل چه بيا وبله روغ شول
نور په خپله وسله ووهه لاسونه
چه د ښځو نه بتر دې هغه څوک دي !
چه د ښځو سره کا مصلحتونه !
خدای هغه په دواړه کونه دې نما ځلي
چه په ورځ کا عدل وداد په شپه نمځونه
چه دزړه په تامين د هغو نازوړه
تل نياز منو سره وړی دي نياز و نه
داصيل ښځو خپل اصل نه ابلاس دي
په زربافو کښې پاڼم وي پامرۍ و نه

« خوشحال خټک »

په پېرۍ کښې چه هوس دې د ناب کړي
بيهوده ګمان په صبح د مهتاب کړي
داسته ګناه کوي توبه وکاږي
لکه بت هسې په غټو ستر ګو خواب کړي
علم و کړي بې عمل وربانډي نه کړي
لکه طفل هسې لوبې په کتاب کړي
په شپه پروت بې د مغان په ميخانه کښې
او د ورځې مخ په لوري د محراب کړي
له خالقه دې نه شرم نه حجاب وي
له رحمان ګوښه ونيسي حجاب کړي

عبدالرحمان مهمند »

کړه ګيلو کړه چه سينه د ګلزار شي
اغزي مه کره په پښو کښې به دې لاړ شي
ته چه بل په غشو ولې هسې بوه شه
چه هم داغشي به ستا په لور ګذار شي
کوهی مه کنه دبل سړی په لار کښې
چېرې ستا به د کوهی په غاړه لار شي
ته چه هر چاته بخوارو ستر ګو ګورې
لا به ومبې به ستا صورت تر خاور وخوار شي
آدم زاد په معنی واړه يو صورت دی
هر چه بل آزار وي هغه آزار شي
که نه نه کوي نظر د چاو عيب نه
هر سړی به ستا د عيبو پرده دار شي
دمتان کريه لوړه مځکه بانډي ه کا
سر کوزي کوه چه پټ دي مر غزار شي
دمات لوښی او از کله ثابت خېږي
د هر چا عمل خر ګند پخپل ګفتار شي
واذا حکمتم بين الناس راشه واوره
حق با طل سره جدا کړه مهنې نغاره
مدا ماچه لکه باز غو ښې د قام خو ری
عاقبت به شې بنده ی په پښو په غاړه
چوړ وي نوی قصر ونه خبر نه ئې
چن صبا د ی ا با دی و يئم و يجبا ړه
فکرو کړه وخت کو تاه دی وپ لو پېږې
د د نيا پر لاانډه پاڼې بانډي ولاړه !

« د مرزا حنان »

نن چه صبح دی رو شانه لار صحیح کا   نا گهانه به دا صبح شب تار شی
لنډه نی مه کړه هر څو که ګناه لنډوی   چه لنډ لنډ و سره جمع کړی بسیار شی
که بل بد کا نه دی ته ښه ورسره و کړه   هر یو نخل چه میوه لری سنګسار شی
تل و ښو و ته آزار د بدو رسی   هر چنجی و نرم چوب و ته دو څار شی
هغه زده به له طوفانه په امان شی   چه کشتی غوندی د خلقو بار بردار شی
خدای دی بدله لاسه نه کا او که وی هم   در حمان دی له کل بد و استغفار شی
« عبدالرحمن مهمند »

ای مدام د بل په کمه روا داره   نیکی نه کوی بدی لره تیار ره
قدم مه ږده په ماجز میږی په ظلم   نه چه دغه پښه دی و منبلی له مار ره
هر چه وی صباح بی راوی لنډ که ډیر وی   دا چه نن یی پستم اخلی له خوار ره
کبر مه کوه چه کبر پر خدای ښائی   چه رانده پدا شیطان شو له دربار ره
تکیه مه کوه پر مال فرزند بی بښته!   که دی مال که دی فرزند دی نا پکار ره
دا جل صیاد طلب د استاد روح کا   ته طلب د مال اسباب کړی نا قرار ره
که دا پند د حنان و نیسی په غور کښی   دی بهتر له هغه ګنجه بی شمار ره
« مرزا حنان »

ډیر به ستا په سبب خواب دراحت و کا   که دمهد په شان ورك دجان آرام کړی
« شیدا »

پند دی سو دمن واوره تور زنه   اسا نه نده د سر بند نه
مصلحت مه پر ږده د خپله لاسه   هم به خپل راز لری د زړه د ننه
« خوشحال خټك »

همیشه وائی چه خدای می پیزندلی په یکی دی   که دی خدای وی پیژندلی مینه مکړه په باطله
په خپل حسن غره مه شه که په حسن لکه ګل شی   زمانه به دی څېره په یو څو ورځی کا زائله
« خوشحال خټك »

د چاوخوان ته خالی کتل مکړه   که تل دی خوان خوری منت په بل مکړه
چه پری باور نحی هسی ویل مکړه   چه مال د بل شی هسی بیا تل مکړه
(خوشحال خټك)

منجم که در ته نحسه ادینه کا   یا طبیب و تا ته بد ی کا شکر ی
په جمعه به و نمانځه و ته و نوزی   له شکرو به هم ګرزی لری لری
په قران کښی چه شراب دی منع شوی   ته یی وای لکه پی د مور تغری!
« خوشحال خټك »

عاقبت به یی زده تر لاسه کړی حنانه!   لکه زلفی د نګار تواضع خوی کړه
« مرزا حنان »

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ځان ژغوری بربنده له تېرو تورو   هسې ځېل سر له بېېرو د سحر ژغوره!

« عبدالحمید مهمند »

چه ظاهر غوډوی په باطن سپوروی   په ژبه خوږوی په زړه کښې شوروی
ور سره مه کښېنه تا به تباه کا   سپین زر که سپین وی اثر یې توروی

« عبدالقادر خټک »

له همه واړه عالمه صلح کل شه   وښوېدو خوشبویی ور کوه ګل شه
تعلق په تېر بد و نی هوس مکړه   په بهار کښې په ناړو لکه بلبل شه

« عبدالقادر خټک »

څوك چه نرم وېل کا عمل یې ګوره   تږګان دم په خوله وېل کا نرم نرم

« خوشحال خټک »

ښېتن مو مل دی   اوس مو یسر غل دی   هواد د بل دی
غازیانو ګوری،   ښېتن مومل دی
توری تېری کړی،   د ښن مو پرېکړی،   منګلی سری کړی،
خله به تېښتو   ښېتن مومل دی
که تېنګه کړو زړونه   ټر بری یو نه   چه زمری یو نه
اسلام راځځه دی   ښېتن مومل دی
غازیانو را شی،   تول شا ؤ خوا شی   دشهاب په ملا شی،
دښن موغوځ کی،   ښېتن مومل دی

« شیخ ملکیار فرشبن ستانه داشعر په یوه غزا کښې چه دسلطان شهاب‌الدین غوری سره ؤ ، د غازیانو د تودولو دپاره درجز په رقم ویلی دی . »

دریم باب: پښتو او پښتونوالي

۱ ـ میړانه او توره:

مرد به نه شي په ګفتار
څو پیدا نکړي کردار

چه دي و ښکنځي مرد نه یي
که له تانه وي په دار

چه څه دي خو انتقام دي
د مردانو کار و بار

عفوه هور ته ځای لرینه
چه نه عیب وي نه یي عار

چه عزت ورځخه نه وي
هغه مرد نه وي پکار

هم مهره لري هم زهر
ښه مردان دي لکه مار

چه هم تندر هم باران وي
تر هغو ځوانانو جار

مرد به غم دخپل ننګ کا
نه د زر نه د دینار

مرد به غم کا دخپل شرم
د عزت د اعتبار

نامرد فخر په نسبت کا
مرد نه مور لري نه پلار

د خوشحال لخبري کوره
لعل و در پیپي په تار

«خوشحال خټک»

یا د سپینې توري مرد شه یا عاشق شه
چه یا د پېغلې په بد لو په سندرو

د خوشحال خټک خوښي په هغه وخت وي
چه برېښنا د سپینو تورو شي د زغرو

«خوشحال خټک»

د نامرد، د مرد په دا تفاوت وشو
په نامرد، شرم آسانه دی په مرد ګران دی

مست هاتیان خوني زمري توري وښکلي
که د سروبره دي نه شي کار آسان دی

کاشکي ته په دا دنیا همېشه پاتې
په احتیاط احتیاط کښې ډېر خلق طوفان دی

که د ځان که د ایمان بدخوامي ډېر دي
ما په خدای پاندي سپارلي ځان ایمان دی

ننګیالي چه د اخلاص توره په لاس کا
ډېر لښکري د همت پوري کاروان دی

په ښادي سره شریک دي اولسونه
غم یوازې د خوشحال خټک په ځان دی

«خوشحال خټک»

مور دي نه شي پاندي پوره
چه میړو نه د کارزار دي

څوک چه شته ترشرقه غرپه
د تورزنو خدمتګار دي

«خوشحال خټک»

درست پښتون تر قندهاره تر اټکه
سره یو د ننګ په کار پټ و آشکار

په داهسې وخت، چه وخت دنام وننګ دی
دا بې ننګه پښتانه کا څه رفتار

پښتانه چه نور څه فکر کا ناپوه دي
بې د توري خلاصي نشته په بل کار

تر مغلو پښتانه په توره ښه دي
که په پوهه پښتانه وای څه هوښیار!

«خوشحال خټک»

میړنو له تښتې شرم دی یو نسه !
د نصیب له پېښې ماڼوه جلب
« یونس »

خه سړی خه یې تند بېر !
که جهان شي تېر ، توره
بې تقدیر به و نه مري
بې اجله مر گی نشته
لکه کار د مړنی دی
د غازیانو شهیدانو
کل گتنه ده ، د توري
مړنی دی چه یاد به نږی
چه په دروغ د توري لاف کا
توره نجره د خوشحال ده
تر اوو پېړیو پوري
دا د ځان ستاینه نه ده
هم هغه شي چه تقدیر
ستا به مرگ شي خلق خیر
نه په توره نه په تیر
تیغ و هه مکره تقصیر
هسې کار نه دی د پیر
پر وا نشته د سعیر
که کابل دی که کشمیر
په سندر و هم په ویر
د هغو نه یم د لگیر
کال په کال خلق خبیر
واړه مړه په تیغ و تیر
حقیقت وایم په ځیر
« خوشحال خټك »

چه په توره یې ځواب ور کړی مردیده
که وجوددی خوك آزار کاندي په چوب
« خوشحال خټك »

چه مین په وسله نه وي
لاس دي سره کا ستر کې توري
مرد دي نه وائي خپل ځان ته
ځان دي و جود وي ځوان ته
« خوشحال خټك »

باغ وي سرود وي نقل و شراب واي
مجلس د خاصو کتاب په مینځ کښې
ښې ښې دلبرې ښه ښه احباب واي
نقل د تورو و خت د شباب واي
« خوشحال خټك »

د زنانو په حساب دي مردان مشه
شړي ور پښتون به سل په د که یوسي
چه له زیبه له زینته هم آغوش وي
کشمیري چه بغر گې شالونه یې په دوش وي
« خوشحال خټك »

د بلا ته د اختیار توره به لاس کښې
تند رهم زمانه ذاته نه پیدا دي
وقضا وته تسلیم په شان دمړه یم
په سپین زړه که د باران سپینې اوبه یم
« خوشحال خټك »

چه جنگیالي وي دولت هغه مومي
دا د واړه تو کسې سره تړلي دي
چه ننګیالي وي عزت هغه مومي
خوك چه محنت کا راحت هغه مومي
« خوشحال خټك »

چه ځان غواص کا گوهر هغه مومي
دا کا رمې خوځله په ځان راغلي
چه بې ننګي واخلي دلبر هغه مومي
له سر چه تېر شي ظفر هغه مومي
« خوشحال خټك »

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستار قیب کله زما په مخ را تلای شي

چه زړی شي مياشت آخره شپه را خیږي
ښې ورښتني چامې خوی دار تېښو دي
له یارانو اخلاص تللی دی حنا نه !

د میدان په ورخ چه تښته کا له جنګه
له میدا نه تښته کاردي د زنانو
چه د تورو په بر ښنا يې وار خطا شي
د ضرور په ورځ به تښته له ګیدړ کا
د عزت صدقه سر د سر د نیاده .

دمړو و جنګ ته نه د رومي عورتي
« مرزا حنان »
ښتوه ځان له عالمه په افلاس کېښ
دمېړه مړانه نه ځي په کرباس کېښې
ګذران د زماني شو په لباس کېښې
«میرزا حنان»
یا تې هیڅ نشي باقي له نام و ننګه
مر د به نه تښتي له غشي له تفنګه
مور یې مه وای په هغه غولا تی انګه
چه همېش کاندي خوښي له نای وچنګه
مر ني به شرم سرور کا بید رنګه
«یونس»

ملي وحدت

تو له یو دی که غلجي که ابدالي دي
چه عمل یې د نیکۍ وي مېړه هغه

ښه هغه چه یې ښیښه د زړه صفا ده
که اغوستې یې ګډ له د خامتا ده
«احمد شاه بابا»

۲ ـ ننګ او ناموس :

چه ننګ کا ننګیالي دي ورته اېښې دي دوه کاره

یا کام د ننګ حاصل کا یا د دوی مینه سپېږېږي
«خوشحال خټک»

چه د ننګ په چارو نر ندي خوشحا له !

که یې نر ويني په ستر ګو هم ماده دي
«خوشحال خټک»

کاشکي ځوان دېښتانه په ننګ کېښ مړوي
چه دقام به ننګ کېښ و مړ هغه ځو یه

نه چه ګور له روان شوم له تلتکه
په عالم کښې دخیل پلار غاړه کا لکه
«خوشحال خټک»

ښه یو ازې ننګ په ما را غلی نه دي
چه ښور وا خوری دمغلو واده سپی دي
ګور به هم په ژړا سر کړم که یې ور وړم

پښتانه د ېر دي په غرو نه په سمو نه
د سګا نو په خو له څه اخلم نو مو نه
زه خوشحال د زړه دا هو مره املو نه
« خوشحال خټک »

چه د بل ننګ و ناموس سا تلی نشي

و به نه ساتي خوك خيل ننګ و ناموس
« عبدالحمید مهمند »

دخپل رنځ د درد علاج را څخه نه شي
د ګلار خو په هوس شپې ر نېو مه
تلخ ویل پر رقیب شو کوي وما ته

په حکمت که ارسطو و افلاطون یم
امو خته لکه شبنم په دا شبخون یم
آخر زه شمس الدین ننګي لرم پښتون یم
«شمس الدین کاکړ»

خو وا نخلي له غليمه انتقام — مرد نه خوب کا نه خوابده کانه آرام
چه د ننګ او د ناموس اندوه یې نشته — د هغه سړي به نه وي احترام
« خوشحال خټک »

نام و ننګ افغاني مې ولاړ بر هم شو — انصاف نشته د خوبانو په بازار کښې
« عبدالله یوېلزی »

واړه ننګ د پښتانه دي ګدا نه څي — حال یې ورځ په ورځ زبون دی ستا په غم کښې
«خوند ګدا »

په جهان د ننګیالي دي دا دوه کاره — یا به وخوري ککری یا به کامران شي
« خوشحال خټک »

ننګیالي د ننګ د یاره — په هر څه لګوي اور
سر به باد د سړي پر هوره — چه یې نه وي ژو ندون نور
چه په نام و ننګ اړ نه وي — که تل ژوي مخ ئې تور
د جهان بلا دي کل وي — خو دي نه وي ویې (۱) سپور
« خوشحال خټک »

سر به دار لاك شوي ښه دي
نه لاك شوي په پېغور

---

۳ ــ ټینګښتیا

قول و بول په ژوندون نشي بدلولی — څکه څان په جهل و ژني پښتانه
«عبدالحمید مهمند»

څان به مر د عشق په جهل کړم ناصحه! — وا به نودم زه حمید هسې پښتون یم
« عبدالحمید مهمند »

ددنیا ناوي به بیا به نکاح نکړم — که پښتون عبد العظیم یم په نسب
«عبدالعظیم رانړیزی»

زما څه بې اعتقاده عقیده ده — چه له عجزه پر ملا خم و چاته نشو

« شمس الدین کاکړ»

د مرد چه نه وي وینا محکمه — په ده به نه شي در غلمه سمه
چه یو ی ژبه وي یو ه خبره — خلاص وي له همه خلاص وي له غمه
« خوشحال خټک»

٤ ــ ښه څواني :

جار شم قربان شم دپلار له پنده — را ته یې ووې زما فرزنده !
لذت دور کړي تر ساتل ډېر دی — خوی خیر ندی ممسك له خوند ه
« عبدالقادر خټك»

دلو یې په مقام به هاله کښېني — که دور کړي دمراني په وزرڅي
«عبدالقادر خټك»

---

(۱) ویې : لفظ ، کلمه .

د خپل ځان دپاره یم درم اسراف دی   چه په بل خوړ نه شي بې اسرافي ده
«عبدالقادر خټک»

تو اول کېښول دزړو پښځي کاندي   ور کول بازل يې خوی خصلت د نرو
«عبدالقادر خټک»

چه شجاعت کا دنیا په کف لري   نوم به د نیکو په هر طرف لري
هر چه حاصل کا دا د واړه خوي یه   هغه میراث د شاه نجف لري
«عبدالقادر خټک»

که څوا نمردی بل آزار مکړه په کلو   ځان د نو دبدو تیرو ته کړه هدف
«عبدالقادر خټک»

چه کتل خورول بخښل کا ځوان هغه   چه تو ره لري د توري خان هغه
کان د لعل و دیا فوت و گوهر څه دی   چه احسان ترې پیدا کېږي کان هغه
چه نی ته په ګېره وخوري حیطه شي   د مجلس سره چه خوړ شي خوان هغه
که د مال دی که د ملك دی که د لېچو   چه ئې توان دچا پکار شي توان هغه
په تما مه شپه په ورځي مباشتي کال کښې   چه د خدای په یادو د ر ومي آن هغه
چه د خوك دوه اندي روستو ځي داخه شي   په تنها وجود چه شان شي شان هغه
و نور چاو ته وران مه وایه خوشحاله!   چه قول عهد وران شو وران هغه
«خوشحال خان خټک»

که پښتو ن شي گدا گر د کل جهان   غګ ئې تلملي ده وړي دي تریونان
هسې شه مهمان نواز ه خلك نشته   لکه خدای چه پیدا کړي دي افغان
که پهر در ته مرزی شي خو په کور کښې   له ادبه ځان میړ ئې کړي تابه خان
د هر چا ځای له چه ور شي بې تکلیفه   کټ پوزي در ته تیار وي آش و نان
« د میر احمد شاه رضوانی »

۵ – د پښتو تولي غرور :

زه له ځایه د ماغی په جهان را علم   ماد هسې د ماغ سر نه دی را وړی
له اصلي فو لا ده هله تیغ ر غیږي   په وار وارچه ځني لاړ شي و سنپخړي
« خوشحال خټك »

که زه گوری درد آشامو سره شماریم   خوار هغه چه ئې له ما سره آهنگ دی
هر ملخې د سر بازي هنر څه زده   چه په دا هنر کښې سر ښندي پتنګ دی
لا تر او سه ئې ما غزه په قرار ندی   چا چه ما سره و هلي سر به سنګ دی
د کینډیو په ځیګر کښې ئې ګولي دي   که لیدلي چا د ما د ښکار تفنګ دی
لا په خوب کښې په لرزه پر یوزي له کټه   چه دچا ترغوز زما د توري شرنګ دی
که په دا د رومي ګو ري هغه زه یم   چه مې داغ په خاطر ایښي داورنګ دی
در ست جهان مې ومغل و ته خپر کړ   ځای په ځای ئې پښتانه وته فلنګ دی
ځني څه اویه دعوي لرم په زړه کښې   ولې څه کړم چه پښتون واړه بې ننګ دي

خو طالع را سره هسې مدد نه کا
گـڼه تېر تر فریدونه مې فرهنگ دی

دخو شحال دزړه دحال ننداره و کړه
که په تخت دپاچه کښېني هم ملنگ دی

« خوشحال خټك »

چه زما د در وېزې په کچکول لحیر شی
دحاتم په زړه به سهم د سوال پرېوت

« عبد الحمید مهمند »

هسې ر نـگه له دې ما لمه تنها خوښ یم
چه مد ام لـکه وحشی په صحرا خو ښ یم

تر هغه چه خشـك طیـنت د صحرا و یـنم
لـکـه موج او اره پـه دریا خو ښ یم

چـه شا ړ ه بی له اـقمې و زی مگس شی
کـلـه زه د هغه خو ان په صلا خو ښ یم

چه په شان د آفتا ب نـد ه گر م رو یـه
ستا په سر کـه په سا یـه د هما خو ښ یم

چه په قید یی د قـفس کړ م لـکـه زر کـه
تر دا هسې خند ا ز ه په ژ ړا خوښ یم

که بیدا ر لـکه تصو یر له خوا به نه شو
په دا حال له خپله بخته شیدا ! خو ښ یم

« شیدا خټك »

جهـا ن شر م نـا م و ننـگـی دی
کـه دا نـه وی جهـان رنـگـه دی

چـه و فـا و ر ځه نشتـه
گـل به څه کړي چه خوشر نـگـه دی

چـه یـی عشـق تـر سر ه کړ ی
نـور خو ك نشتـه خو پـتنـگـه دی

پـه ښا غلیـو جـهـا ن ا رت دی
په غـو و لیـو با ندی تـنـگـه د ی

چه خو شحـال با ندې نا ستی کا
د ا بو زی نـد ی ا و رنـگـه د ی

« خو شحـال خټك »

ا کوړی ، یحیی ، شهباز واړه سره زر وو
په خپل دور واړ ه و ښـه تېـر کړ خپل وار

ا کوړی ، یحیی ، شهبـاز وا ړه زمری وو
ز ه هـم نـه یم د گـیـدړ و پـه قـطـا ر

« خوشحـال خټك »

د ځا تم غونـد ې مې خپل و حشم نشتـه
پـه عطـا کښې لـه حـا تمـه برا بر یـم

سخـا وت مې په تـقلید په ر سـم نـد ی
زه لـه ځـا یـه د سخـی ؤبـا با پسر یـم

په و گړ ی مې خبـر ې د مر دی شتـه
په همت کښې په هر لو ر ی نـا مو ر یـم

« خو شحـال خټك »

هر چه کـاند ی نو کری د بـاد شا ها نـو
خا مخـا بـه د د ر با نـو منت بـا ر وړی

« عبد ا لرحمان مهمند »

مطیع الله له موره پلا ره هم سوال مکره
سل بلا شر مند گی د ی پـه سوا ل کښې

« مطیع ا لله پیر خیل »

در و ېز ه له در و ېزه گرو نا کسی ده
د فلـك کچـکو ل ته مـه نیسه , کچـکو ل

چه رښتینی سیده صـاف نه وی حمید ه !
بـو لی بـو لی عـا قـلا ن دا هسې بـو ل

« عبدالحمید مهمند »

هسی فخر شمس الدین کـاندی به عشق کښې
لکـه فخر کړی پښتـو ن په خپـل نسب

« شمس الدین کـاکړ »

دروغ ویل هغه کـاچه یی وېره وی یاطمع
خوشحال په دااړ نه دی حق به وایی خو یی سر شته

« خوشحال خټك »

د پښتو ټولنې اجرائیه • ه : رجب علی ن : محمد امین ر : سراج الدین ح : محمد سردار ... (۵۰۲۰) ... روزی ۲۶-۲-۲۷

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library